

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Meddelelser</i>	
	
	II <i>Forberedende retsakter</i>	
	Det Økonomiske og Sociale Udvalg	
	Forsamling af november 1996	
97/C 66/01	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Fællesskabets vegne af konventionen om samarbejde om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af Donau«	1
97/C 66/02	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tredje ændring af direktiv 88/344/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ekstraktionsmidler anvendt ved fremstilling af levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser«	3
97/C 66/03	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/14/EØF om begrænsning af operationen af flyvemaskiner, der henhører under bind I, del II, kapitel 2 i bilag 16 til konventionen angående international civil luftfart, anden udgave (1988)«	4
97/C 66/04	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om køb af forbrugsvarer og forbrugsgarantier«	5

Pris: 19,50 ECU

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
97/C 66/05	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Grønbog fra Kommissionen om "Kommerciel kommunikation i det indre marked"«	11
97/C 66/06	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om underentreprisens konkurrenceevne i tekstil og beklædningsindustrien i Den Europæiske Union«	18
97/C 66/07	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 684/92 om fælles regler for international personbefordring med bus«	23
97/C 66/08	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Telematiksystemer i den intermodale transport i en paneuropæisk kontekst«	27
97/C 66/09	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om etablering af harmoniserede sikkerhedsforskrifter for fiskeskibe med en længde på 24 meter og derover«	31
97/C 66/10	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Meddelelse fra Kommissionen om lige muligheder for handicappede — En ny handicapstrategi for Det Europæiske Fællesskab«, og — »Udkast til resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om lige muligheder for handicappede«	35
97/C 66/11	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Anden rapport fra Kommissionen om "Revision af Fællesskabets retsfor- skrifter på energiområdet"«, og — »Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om ophævelse af en række fællesskabsretsakter på det energipolitiske område«	38
97/C 66/12	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af principperne for tilrettelæggelse af veterinærkontrollen for tredjelandsprodukter, der føres ind i Fællesskabet«, og — »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 71/118/EØF, 72/462/EØF, 85/73/EØF, 91/67/EØF, 91/492/EØF, 91/493/EØF, 92/45/EØF og 92/118/EØF for så vidt angår tilrettelæggelse af veterinærkontrollen for tredjelandsprodukter, der føres ind i Fællesskabet«	42
97/C 66/13	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om oprettelse af et europæisk veterinær- og plantesundhedsagentur«	43

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
97/C 66/14	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/118/EØF om dyresundhedsmæssige og sundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af produkter, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbestemmelser, som omhandlet i bilag A, kapitel I, i direktiv 89/662/EØF, og for så vidt angår patogener i direktiv 90/425/EØF«	46
97/C 66/15	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om ændring af bilaget til beslutning 93/383/EØF af 14. juni 1993 om referencelaboratorier til kontrol med marine biotoksiner«	47
97/C 66/16	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forbindelserne mellem EU og Canada«	48
97/C 66/17	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: "Fremtiden for social beskyttelse — Rammer for en europæisk debat"«	58
97/C 66/18	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Informationsfundet: fra Korfu til Dublin — De nye prioriteringsområder«, og — »Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Informationsfundets betydning for EU's politikker — Næste skridt«	70
97/C 66/19	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 3528/96 om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod luftforurening«, og — »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2158/92 om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod brande«	76
97/C 66/20	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »De nye teknologiers konsekvenser for beskæftigelsen«	78
97/C 66/21	Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om: — »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg«, og — »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter«	84

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Fællesskabets vegne af konventionen om samarbejde om beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af Donau«

(97/C 66/01)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 2. august 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 130 S at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Rudolf Strasser til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 94 stemmer for, 4 imod og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Inden for rammerne af miljøkonferencen i forbindelse med Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa (1989) blev Donau-staterne enige om at erstatte Bukarest-erklæringen om Donau fra 1985 med et mere effektivt og bindende retsinstrument og at udvide bestemmelserne betydeligt. Østrig førte an i dette initiativ og har ydet et betydeligt forarbejde til forhandlingerne om Donau-konventionen, der blev indledt i 1992 og afsluttet i marts 1994. Konventionen er nu undertegnet af tolv kontraherende parter (herunder EU), hvoraf seks allerede har ratificeret konventionen.

1.2. Donau-konventionen kan betegnes som en væsentlig videreudvikling af den internationale miljøret. Donau-konventionen, der blev udarbejdet umiddelbart efter indgåelsen af konventionen om beskyttelse og udnyttelse af grænseoverskridende vandløb som blev forhandlet i Den Økonomiske Kommission for Europa, følger på de vigtigste punkter denne rammekonvention. Donau-konventionen lever også op til de krav Det Økonomiske og Sociale Udvalg stillede i punkt 5.4 og 6.3 i udtalelsen om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Det Europæiske Fællesskabs vandpolitik«⁽¹⁾.

1.3. I Donau-konventionen opstilles detaljerede bestemmelser for en tidssvarende vandbeskyttelse i Donauområdet. Bestemmelserne skal gennemføres af de kontraherende parter selv, men gennem en »international Donau-kommission« med forbillede i det internationale samarbejde der findes om andre flodsystemer (f.eks. Rhinen og Elben) og svarende til den bilaterale aftale mellem Spanien og Portugal om floden Duero.

1.4. Donau-konventionen omfatter følgende væsentlige bestemmelser:

- Forebyggelse, bekæmpelse og nedbringelse af grænseoverskridende belastning.
- Indførelse af overvågningsprogrammer vedrørende de grænseoverskridende vandressourcers tilstand.
- Tilpasning til kriterierne for en bæredygtig vandforvaltning og en miljøvenlig udvikling især hvad angår livskvalitet, ressourcebevarelse, beskyttelse af økosystemerne og forebyggelse af miljøskader.
- Samarbejde inden for rammerne af forskning i og udvikling af effektive metoder til forebyggelse, bekæmpelse og nedbringelse af grænseoverskridende belastning.

⁽¹⁾ CES 1069/96 af 25. 9. 1996.

- Bilateralt og multilateralt samarbejde på grundlag af lighed og gensidighed, først og fremmest gennem oprettelse af fælles organer, uden hensyntagen til bestående overenskomster eller aftaler om samme spørgsmål.
- Forpligtelse til at informere offentligheden om grænseoverskridende vandressourcers tilstand.

Andre punkter i konventionen vedrører informationsudveksling mellem Donau-staterne og en forpligtelse til straks at oplyse om enhver kritisk situation (oprettelse af varslings- og alarmsystemer). Det kan forventes at konventionens materielle bestemmelser får en harmoniserende virkning på de østeuropæiske Donau-staters fremtidige nationale lovgivning om moderne vandbeskyttelse.

1.5. Siden undertegnelsen af Donau-konventionen i juni 1994 har konventionens midlertidige gennemførelse på grundlag af en ministererklæring allerede gjort store fremskridt, især hvad angår det administrative og organisatoriske opbygningsarbejde. Den internationale kommission har allerede udarbejdet sin forretningsorden i overensstemmelse med vedtægten i konventionen.

2. Bemærkninger

2.1. ØSU deler Kommissionens opfattelse at det i høj grad er ønskeligt at Donau-konventionen hurtigt træder i kraft, og det går derfor ind for at EU hurtigt ratificerer den. Donau-konventionen er af stor udenrigspolitisk, økonomisk og miljøpolitisk betydning. Den er et vigtigt bidrag til den europæiske integrationsproces og bidrager

til udviklingen af en bæredygtig økonomi samt til beskyttelse af de naturlige og økologiske ressourcer i Donau-området.

3. Supplerende bemærkninger

3.1. ØSU påpeger, at den stadig ringere vandkvalitet i Donaus nedre løb og i udmundingsområdet er et særligt alvorligt problem. En væsentlig årsag er at spildevand ofte ledes urensset ud i Donau. Som led i en prioriteret løsning af disse problemer har opførelsen af renseanlæg central betydning. Det internationale Donau-miljøprogram der blev opstillet i 1991, har en vigtig funktion i den forbindelse.

3.2. I 1994 blev der med støtte fra EU opstillet en »strategisk aktionsplan« der har til formål at støtte gennemførelsen af Donau-konventionen. Ved finansieringen af de nødvendige foranstaltninger spiller ikke alene EU's PHARE-program en vigtig rolle, men tillige den globale miljøfacilitet (GEF), Verdensbanken og Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling.

3.3. For hurtigst muligt at opnå en mærkbar forbedring af situationen i Donau bør de eksisterende støtteinstrumenter efter ØSU's opfattelse optimeres og eventuelt suppleres med nye, så det bliver muligt at finansiere konkrete vandrensingsanlæg. En tilsvarende ekstra deltagelse fra EU's side ville være ønskelig. I den forbindelse skal man holde sig for øje at seks Donau-stater ønsker at tiltræde EU.

3.4. Desuden forekommer det ØSU hensigtsmæssigt hurtigst muligt at integrere det internationale Donau-miljøprogram i Donau-konventionen.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tredje ændring af direktiv 88/344/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ekstraktionsmidler anvendt ved fremstilling af levnedsmidler og levnedsmiddelingredienser«

(97/C 66/02)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 17. oktober 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Kenneth J. Gardner til ordfører og Sergio Colombo og Ann Davison til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 97 stemmer for, 3 imod og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen foreslår at tekniske aspekter af tilladte opløsningsmidler skal ændres efter udvalgsproceduren. Disse tekniske aspekter er begrænset til anvendelsesformålet, anvendelsesbetingelserne og de maksimale restmængder.

1.2. To opløsningsmidler der figurerer i direktiv 88/344/EØF, foreslås slettet da erhvervslivet ikke har indgivet toksikologiske data til Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler.

1.3. Restmængden af hexan i olier eller fedtstoffer der produceres ved hjælp af dette opløsningsmiddel, er nedsat fra 5 mg/kg til 1 mg/kg fordi det nu er blevet teknisk muligt at bestemme hexan på dette lavere niveau.

1.4. Til ekstraktion af aromastoffer foreslås tilføjet et nyt opløsningsmiddel som er blevet godkendt af Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler. Restmængden af 1,1,1,2-tetrafluorethan i aromastoffer ekstraheret fra græsser og krydderurter er meget ringe. Opløsningsmidlet vil blive anvendt i processer der foregår ved stuetemperatur for at beskytte de sarte aromastoffer. Dette sammensatte stof har længe været anvendt som drivgas i inhalatorer til astmatikere.

2. Generelle bemærkninger

ØSU godkender forslaget.

Bruxelles, den 27. november 1996.

3. Specifikke bemærkninger

3.1. Artikel 1, nr. 1

3.1.1. Med denne bestemmelse bliver det muligt at foretage tekniske, og kun tekniske, ændringer ved hjælp af en udvalgsprocedure i stedet for ved hjælp af et nyt rådsdirektiv for hver ændring. Den nugældende procedure hvor ændringer skal foretages ved hjælp af et direktiv vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet, er meget tidskrævende og bliver vanskeligere og vanskeligere. En udvalgsprocedure fremskynder anvendelsen af tekniske ændringer ifølge Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidlers evalueringer.

3.1.2. På den anden side inddrager udvalgsproceduren ikke borgerne i tilstrækkelig grad. Når alt kommer til alt kan ØSU imidlertid acceptere udvalgsproceduren som foreslået af Kommissionen, men insisterer dog på at der sker en forudgående høring af de forskellige økonomiske aktører der er repræsenteret i Den Rådgivende Komité for Levnedsmidler.

3.1.3. Det må understreges at denne bestemmelse kun vedrører tekniske ændringer.

4. Artikel 1, nr. 2

Disse ændringer er i overensstemmelse med udtalelser fra Den Videnskabelige Komité for Levnedsmidler og brugernes aktuelle behov.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/14/EØF om begrænsning af operationen af flyvemaskiner, der henhører under bind I, del II, kapitel 2 i bilag 16 til konventionen angående international civil luftfart, anden udgave (1988)«⁽¹⁾

(97/C 66/03)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 17. oktober 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 84, stk. 2, at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Klaus Boisserée til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 101 stemmer for, 4 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Bekæmpelse af flystøj har i mange år været et led i EU's miljøhandlingsprogrammer. Formålet er at beskytte befolkningen i området omkring start- og landingsbaner og at gøre det muligt fuldt ud at udnytte og udbygge lufthavnene, som i de fleste tilfælde ligger i nærheden af bebyggede områder. Siden 1980 har EU i overensstemmelse med Organisationen for International Civil Luftfart (ICAO) vedtaget retsakter med det formål gradvist at reducere flystøj. Flystøj kan i praksis kun undgås ved at anvende moderne, mindre støjende fly.

1.2. Det foreliggende direktivforslag vedrører civile subsoniske jettfly (for overlyds- og propeldrevne fly gælder der særlige bestemmelser). Forslaget er en opfølgning af direktiv nr. 92/14/EØF⁽²⁾ af 2. marts 1992, der indeholder forbud mod at anvende fly på EF's område, som ikke overholder visse internationale flystøjnormer. Direktivet indeholder dispensationsmuligheder som er begrænset til år 2002, og som i praksis gælder for ældre fly som ejes af luftfartsselskaber i udviklingslande.

1.3. Direktivforslaget konkretiserer, ændrer og supplerer bestemmelserne om dispensation fra flyveforbudet for fly der anvendes i EU's område.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU godkender direktivforslaget.

2.1.1. Ligesom direktivet fra 1992 udgør dette forslag et kompromis mellem på den ene side befolkningens

og lufthavnens interesser og på den anden side de flyselskabers interesser der på grund af deres hjemlands udviklingsstade er nødt til at benytte en ældre flyflåde. Forslaget bekræfter entydigt tendensen til at afvikle anvendelsen af disse fly for at reducere støjgenerne mærkbart allerede inden år 2002.

2.1.2. ØSU stiller sig principielt positivt til Kommissionens forslag, men knytter følgende bemærkninger til de bestemmelser i forslaget der ikke kun har redaktionel eller præciserende betydning.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Ad forslagets artikel 1, nr. 2

Denne bestemmelse, der indebærer at anvendelsen af fly der generelt ikke længere er tilladt begrænses inden år 2002, giver en større fleksibilitet end det nugældende direktiv og en ordning der er bedre tilpasset lufthavnens lokale forhold.

Dette forslag kan derfor godkendes.

3.2. Ad forslagets artikel 1, nr. 6

Den nye formulering af 1992-direktivets artikel 7 gør bestemmelsen klarere og enklere. ØSU går ud fra at det forhold at medlemsstatens ansvarlige myndighed ikke længere skal give sit samtykke, ikke i praksis øger muligheden for at anvende fly der falder ind under direktivet.

3.3. Ad forslagets artikel 1, nr. 7

Dette forslag skal sikre at fremtidige ændringer af støjbestemmelserne sker under medvirken af et rådgiven-

⁽¹⁾ EFT nr. 309 af 18. 10. 1996, s. 9.

⁽²⁾ EFT nr. L 76 af 23. 3. 1992, s. 21; EFT nr. C 339 af 31. 12. 1991, s. 89.

de udvalg. ØSU går ud fra at dets deltagelse i lovgivningsproceduren ikke dermed gøres overflødig.

3.4. Ad forslaget artikel 1, nr. 8

Den nye affattelse af listerne over fly der er omfattet af undtagelsesordningen, er en vigtig bestanddel af direktivforslaget. Det er blevet nødvendigt at ændre disse lister fordi den hidtil gældende liste (bilag til 1992-direktivet) ikke mere var relevant, enten fordi nogle af flyene i mellemtiden var taget ud af drift, eller fordi flyselskaberne ikke havde anmeldt deres maskiner til optagelse på listen i 1992 skønt de hørte hjemme på listen ifølge definitionen. Efter ØSU's opfattelse

indebærer den nye liste ikke en udvidelse af undtagelsesordningen.

3.5. Ad forslaget artikel 2

Her pålægges det medlemsstaterne at fastlægge hvilke straffe der skal idømmes i tilfælde af overtrædelse af de nationale bestemmelser som vedtages som følge af direktivet, og at sikre at straffene finder anvendelse. Denne bestemmelse kunne gribe ind i medlemsstaternes retssystem. ØSU går ud fra at begreberne straf og strafansvar også omfatter andre midler til at gennemføre bestemmelserne om flystøj, som f.eks. bøder og administrative foranstaltninger. Kun i så fald ville denne del af direktivforslaget være i overensstemmelse med traktaten.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om køb af forbrugsvarer og forbrugsgarantier«⁽¹⁾

(97/C 66/04)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 1. oktober 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 100 A at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Miljø-, Sundheds- og Forbrugerspørgsmål, som udpegede Harald Ettl til ordfører og Christos Folias til medordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 106 stemmer, 1 imod og 5 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Med det forelagte direktivforslag vil Kommissionen sikre en minimumsharmonisering af de nationale retsregler om lovbestemte garantier. Derudover fastsættes der rammebestemmelser for handelsmæssige garantier; men forslaget omfatter ikke nogen harmonisering af retsfor skrifterne om handelsmæssige garantier eller eftersalgsservice.

1.2. Bestræbelserne på at løse forbrugernes problemer med garantier og eftersalgsservice via et EU-initiativ går allerede mere end tyve år tilbage og har vundet indpas i flere resolutioner fra Rådet og i handlingsprogrammer

fra Kommissionen⁽²⁾. Med Kommissionens offentliggørelse af grønbogen om forbrugsvaregarantier og eftersalgsservice⁽³⁾ blev der iværksat omfattende høringer om mulige og hensigtsmæssige foranstaltninger på EU-plan.

⁽²⁾ — Rådets resolutioner af 14. april 1975, EFT nr. C 92 af 25. 4. 1975, s. 1, og af 19. maj 1985, EFT nr. C 133 af 3. 6. 1981.

— De fremtidige prioriteter for udvikling af forbrugerbeskyttelsespolitikken, EFT nr. C 186 af 23. 7. 1992.

— Treårig handlingsplan for forbrugerpolitik i EF (1990-1992), KOM(90) 98 endelig udg.; Anden treårige handlingsplan (1993-1995), KOM(93) 378 endelig udg.; De vigtigste emner for forbrugerpolitikken 1996-1998, KOM(95) 519 endelig udg.

⁽³⁾ KOM(93) 509 endelig udg.

⁽¹⁾ EFT nr. C 307 af 16. 10. 1996, s. 8.

1.3. I sin udtalelse om grønbogen⁽¹⁾ vurderede ØSU, at en harmonisering af retsforskrifterne om forbrugsvaregarantier og eftersalgsservice i princippet er ønskelig, men pegede samtidig på de vanskeligheder, en harmonisering ville volde. ØSU gik principielt ind for en gradvis minimumsharmonisering af den lovbestemte garanti, men afviste en fuldstændig, obligatorisk harmonisering af de handelsmæssige garantier.

1.4. Det foreliggende forslag til direktiv er klart mindre omfattende, end den lange forberedelsesfase lod forvente. Kommissionen har i sit forberedende arbejde drøftet spørgsmål som producentens direkte ansvar for krav hidrørende fra den lovbestemte garanti, udtrykkelig fastsættelse af et ansvar også for manglende holdbarhed samt hele spektret af eftersalgsservice, men ingen af disse elementer er medtaget i direktivforslaget.

1.5. ØSU støtter direktivforslagets målsætning om at sikre alle forbrugere, der køber en mangelfuld vare på det indre marked, et fælles grundlag af mindsterettigheder. ØSU er enig med Kommissionen⁽²⁾ i, at hurtige fremskridt inden for forbrugsvaregarantier er af største betydning og udgør et vigtigt bidrag til gennemførelsen af det indre marked set fra et forbrugersynspunkt.

1.6. Samtidig lægger ØSU stor vægt på kvalitetsaspektet, der hænger tæt sammen med alle regelsæt om lovbestemte og handelsmæssige garantier. Klare regler om forbrugsvaregarantier, som lever op til forbrugernes forventninger og de høje europæiske kvalitetsnormer, bidrager til at højne kvalitetsniveauet i al almindelighed.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Set fra et forbrugersynspunkt kan der først være tale om et velfungerende indre marked, når en forbruger, der foretager indkøb i en anden medlemsstat, kan fæstne lid til, at han i tilfælde af mangler ved varen er beskyttet på en måde, som kan tåle sammenligning med den beskyttelse, der gælder i hans hjemland. At den nuværende retssituation afskrækker talrige forbrugere fra at foretage grænseoverskridende køb, fordi de forventer problemer med ombytning eller reparation, kommer levende til udtryk i de redegørelser, Kommissionen citerer. Dermed går ikke kun forbrugerne glip af fordele ved det indre marked, også udbyderne hindres i at udnytte alle de muligheder, en fri varesamhandel giver.

2.2. For at rette op på denne uheldige tilstand, der især kritiseres af forbrugerrepræsentanter, er det nødvendigt at harmonisere retsforskrifterne med et direktiv, der baseres på EF-traktatens artikel 100 A. I den forbindelse skal det erindres, at medlemsstaternes civilretlige regelsæt ganske vist fremviser mange lighedspunkter, men i bund og grund bygger på vidt forskellige principper. En fuldstændig harmonisering af de lovbestemte og handelsmæssige garantier forekommer derfor ikke hensigtsmæssig og er da heller ikke nødvendig for at nå målet, altså for at sikre forbrugerne et fælles grundlag af mindsterettigheder. Derfor skal harmoniseringen — også efter ØSU's opfattelse — begrænses til de centrale elementer i den lovbestemte garanti, der hverken kan reguleres effektivt i den internationale civilret eller gennem ikke-bindende instrumenter som fx henstillinger og adfærdskodeks.

2.3. I betragtning af at flere medlemsstater arbejder på lovændringer, havde ØSU ventet, at Kommissionen også ville fremkomme med mere nyskabende tanker i direktivforslaget. I begrundelsen til direktivforslaget henviser Kommissionen udtrykkeligt til de nationale fornyelser i fx Storbritannien, Grækenland og Finland på områder som manglende holdbarhed eller levetid, eftersalgsservice og producentansvar. ØSU understreger, at bestemmelser om holdbarhed eller levetid og om eftersalgsservice samt reservedelslagre klart ville signalere en forventning om lang holdbarhed og skånsom omgang med ressourcerne, hvilket også ville falde i tråd med Kommissionens målsætning om et bæredygtigt forbrug⁽³⁾.

2.4. Set fra forbrugerens synspunkt skal reglerne om lovbestemte og handelsmæssige garantier også tjene som en investeringssikring. Forbrugsvarer, herunder specielt varer, der er beregnet til brug i flere år, er investeringer, der ofte først bliver »rentable« for den pågældende forbruger efter en årrække. Dette synspunkt deles af mange producenter og anvendes da også ofte som reklameargument, idet man fx fremhæver, at produktet har en særlig lang levetid eller er mere holdbart end gennemsnittet. Viser det sig imidlertid efter den lovbestemte garantis ophør, at den lange levetid, der slås på i reklamerne, ikke holder stik, så er der ingen hjælp at hente i det foreliggende direktivforslag. ØSU henstiller derfor, at holdbarhedsbegrebet tages op til fornyet overvejelse, bl.a. på baggrund af ovennævnte.

2.5. Selv om der som regel ikke er noget aftaleforhold mellem producent og forbruger, er den tillid, forbrugeren har til producentens mærke, ofte afgørende for købet. Direktivforslaget giver dog ikke forbrugeren noget umiddelbart krav over for producenten. ØSU er ganske

⁽¹⁾ EFT nr. C 295 af 22. 10. 1994.

⁽²⁾ De vigtigste emner for forbrugerpolitikken 1996-1998, KOM(95) 519 endelig udg.

⁽³⁾ De vigtigste emner for forbrugerpolitikken 1996-1998, punkt 7 under de vigtigste emner.

vist ikke blind for de problemer, som kan opstå, hvis forbrugeren indrømmes direkte krav over for producenten, især hvad angår valget af kompensationsmetode. De erfaringer, der er indhøstet i enkelte medlemsstater, hvor sådanne ordninger allerede har stået deres prøve, viser dog, at der kan findes en praktisk løsning på disse problemer. ØSU opfordrer derfor til, at forbrugerne i tilfælde af mangler, der skyldes fejl i produktionsleddet, får ret til at henvende sig direkte til producenten eller dennes regionale repræsentant. En sådan rettighed ville især være af betydning, når det for forbrugeren er forbundet med vanskeligheder at kontakte den handlende — som fx når der er tale om køb på tværs af grænserne.

2.6. ØSU påpeger, at spørgsmålet om lovbestemt og handelsmæssig garanti samt eftersalgsservice ikke må betragtes isoleret som et forbrugerproblem, men tværtimod også er relevant i hele afsætningskæden lige fra distributøren til engros- og detailhandelen. Relationerne inden for afsætningskæden og især detailleddets ofte utilfredsstillende kontraktlige eller faktiske forhold til dets leverandører fortjener derfor særlig opmærksomhed. Den endelige sælgers regresmuligheder over for det led i afsætningskæden, som er ansvarlig for mangelen, har som regel også afgørende indflydelse på hans vilje til at finde en løsning, der tilfredsstillende forbrugeren.

2.7. Det foreslåede direktiv omfatter udelukkende køb af forbrugsvarer og dækker ikke spørgsmålet om lovbestemte eller handelsmæssige garantier i forbindelse med tjenesteydelser.

3. Den lovbestemte garanti

3.1. I direktivforslaget har Kommissionen valgt en minimumsharmonisering, der kun omfatter få, centrale elementer af den lovbestemte garanti, herunder især mangelbegrebet, garantiperioden og kompensationsmulighederne. Kommissionen har således undladt at regulere andre aftaleretlige aspekter og at foretage en fuldstændig harmonisering af de omfattede områder.

3.2. I udtalelsen om grønbogen slog ØSU til lyd for en gradvis harmonisering, der bygger på et fælles grundlag af mindsterettigheder. ØSU gik udtrykkeligt imod, at nationale forskrifter blev ophævet eller lempet. Det må derfor bifaldes, at Kommissionen har valgt at foreslå et direktiv, der sigter mod en minimumsharmonisering frem for en fuldstændig harmonisering.

3.3. Den meget vidtrækkende opstramning af direktivet og dets begrænsning til enkelte centrale aspekter indebærer imidlertid en risiko for, at visse aspekter, der i praksis har stor betydning for både forbrugerne og de

erhvervsdrivende, forbliver uklare, eller at forbrugerne så vil opfatte den manglende minimumsharmonisering af disse aspekter som en hindring for grænseoverskridende køb. Det gælder således spørgsmålet om garantiperiodens natur og fristen for anmeldelse af manglen samt de juridiske konsekvenser i tilfælde, hvor den kompensationsmulighed, forbrugeren har valgt, ikke fører til afhjælpning af manglen. Hvis forbrugeren skal sikres en bedre klageadgang, er det en forudsætning, at også disse spørgsmål besvares i direktivet.

3.4. Det er positivt, at Kommissionen i vidt omfang bestræber sig på at afgrænse begreberne og fjerne visse uklarheder, som også blev kritiseret i ØSU's udtalelse om grønbogen. Definitionerne tager udgangspunkt i en pragmatisk opfattelse af begreberne, som også vil være logisk for forbrugerne. Efter ØSU's opfattelse bør begrebet forbruger ikke kun dække fysiske personer, men også juridiske personer, for så vidt de ikke handler inden for rammerne af deres økonomiske aktiviteter eller inden for deres erhverv, så man undgår forskelsbehandling med hensyn til den beskyttelse, direktivet giver.

3.5. Under høringerne om grønbogen viste det sig, at overvejelserne om mangelbegrebet var meget kontroversielle. Fra forbrugerside sås der positivt på det ret subjektive grundprincip, at overensstemmelsen med forbrugernes berettigede forventninger skulle være det vigtigste kriterium. Talrige erhvervsdrivende rejste imidlertid indvendinger mod princippet. Deres indvendinger er i vid udstrækning taget til følge i det forelagte direktivforslag. I artikel 2, stk. 2, der omhandler de kriterier, der skal lægges til grund ved vurderingen af en forbrugsvares kontraktmæssighed, tales der således ikke længere udtrykkeligt om forbrugernes berettigede forventninger.

3.6. Som det første kriterium for vurderingen af forbrugsvarens kontraktmæssighed anføres i artikel 2, stk. 2, overensstemmelsen med sælgerens beskrivelse (eller en vareprøve eller model) og varens egnethed til den brug, en sådan vare sædvanligvis har, eller det formål, som køberen har gjort sælgeren bekendt med. Som det eneste yderligere kriterium kræves det i litra d), at varen »har en kvalitet og egenskaber, som er tilfredsstillende under hensyntagen til deres art, købesummen og de offentlige erklæringer, der er afgivet om dem af sælgeren, producenten eller dennes repræsentant«.

3.7. Efter ØSU's opfattelse er det ikke et tilstrækkeligt kriterium for kontraktmæssigheden, at en vare er »tilfredsstillende« på de nævnte punkter, da dette helt klart ikke udelukker forekomsten af i hvert fald mindre mangler. Varen vil normalt kun være kontraktmæssig, hvis den leveres uden nogen form for mangler, medmindre forbrugeren erklærer sig villig til at acceptere en mindre mangel mod et nedslag i prisen.

3.8. Købesummen, som anført i artikel 2, stk. 2, litra d), kan efter ØSU's opfattelse kun være et afgørende kriterium for en vares kontraktmæssighed i de tilfælde, hvor det også af den øvrige varebeskrivelse fremgår, at forbrugeren skal påregne en lavere kvalitet (fx hvis der henvises til varer af »anden kvalitet«). Hvis en vare tilbydes til en lavere pris, men med samme beskrivelse, kan det på ingen måde være ensbetydende med, at forbrugeren skal forvente en ringere kvalitet af det produkt, der er billigere. Hvis direktivforslaget blev anvendt i alle dets konsekvenser, ville man oven i købet komme til det resultat, at hvis to sælgere tilbyder ét og samme produkt, så kunne den sælger, der tilbyder det til den laveste pris, ikke drages til ansvar under den lovbestemte garanti i samme omfang som den sælger, der forlanger en højere pris. Netop ved grænseoverskridende varekøb, der ofte må tilskrives eksisterende prisforskelle, ville Kommissionens forslag således nærmest modvirke målet om åben forbrugradgang til det indre marked.

3.9. Medmindre andet udtrykkeligt er aftalt, eller der er foretaget en berigtigelse (som omhandlet i artikel 3, stk. 2, andet led), skal forbrugsvarer være i overensstemmelse med offentlige erklæringer afgivet af producenten (fx i reklamer og på etiketter). Dette krav svarer til forbrugernes forventninger, da der i praksis ikke sondres mellem informationer fra producenten og informationer fra sælgeren. Hertil kommer, at en sådan ordning også vil tjene handelsmoralen, da den modvirker risikoen for, at ansvaret skubbes frem og tilbage til skade for forbrugeren. Efter ØSU's opfattelse bør det dog gøres klart, at de offentlige erklæringer afgivet af producenten eller dennes repræsentant, der er nævnt i artikel 3, stk. 2, kun omfatter tilkendegivelser om varens egenskaber og ikke almindelige reklameudsagn.

3.10. Den lovbestemte garantiperiode på to år svarer til garantiperioden i FN's konvention om internationale løsøre-køb (Wienerkonventionen) og udgør et kompromis mellem de meget forskellige garantiperioder, der opereres med i medlemsstaterne. Da der er tale om en minimumsharmonisering, er denne frist også acceptabel set fra et forbrugersynspunkt. Der ses dog ikke bort fra, at den fastsatte frist på to år indebærer en betydelig forlængelse i nogle medlemsstater. Da den kommer til at gælde for alle produkter, forekommer det ØSU tilrådeligt, at der indføres en vis fleksibilitet hvad angår kontraktmæssige aftaler (jf. punkt 5.1).

3.10.1. Denne toårsperiode betyder ikke — som det i mange tilfælde fejlagtigt antages — at forbrugsvarer skal forblive mangelfri i hele garantiperioden. Den giver imidlertid mulighed for, at en mangel, der allerede fandtes på leveringstidspunktet, men først kan konstateres på et senere tidspunkt, kan gøres gældende i indtil

to år efter leveringen. Set fra forbrugers side er det problematisk at være dårligere stillet ved grænseoverskridende indkøb, og med toårsgarantien vil denne bekymring bortfalde. Hvor der nu gælder en toårsfrist for reklamationer ved grænseoverskridende købsaftaler mellem to erhvervsdrivende, der er omfattet af de internationale regler om løsøre-køb, har forbrugere ofte kun en garantiperiode på 6 måneder eller et år afhængigt af den nationale lovgivning på købsstedet.

3.10.2. ØSU pointerer, at toårsfristen for anmeldelse af en mangel, der allerede fandtes på leveringstidspunktet, men først har vist sig senere, ikke danner præcedens for de handelsmæssige garantiers varighed. I modsætning til den lovbestemte garanti omfatter de handelsmæssige garantier som regel alle mangler, der opstår inden for et givet tidsrum fra købet af forbrugsvarer, uanset om manglerne allerede fandtes på leveringstidspunktet. En handelsmæssig garanti, der garanterer en mangelfri vare i et tidsrum på fx et år, er fortsat tilladt i medfør af direktivforslagets artikel 5, stk. 1, hvis garantigiveren også er villig til at opfylde de indholdsmæssigt noget lempeligere forpligtelser, der følger af den lovbestemte garanti.

3.11. Toårsperiodens begyndelse er fastsat til tidspunktet for varens levering. I henhold til direktivforslaget kan periodens begyndelse ikke udskydes, heller ikke for mangler (eller kim til mangler), der ganske vist fandtes ved leveringen, men som følge af deres art først kunne konstateres senere. Der er fx praktiske problemer i forbindelse med forbrugsvarer, til hvilke der stilles visse minimumskrav mht. levetid, som efterfølgende — på grund af konstruktionsmangler — ikke kan indfris.

3.12. Hvad angår formodningsreglen i artikel 3, stk. 3, hersker der forskellige opfattelser i ØSU. Også når en sådan regel ikke findes i den nationale lovgivning, viser praksis, at den erhvervsdrivende, der er interesseret i at bevare sin kunde, i reglen frivilligt anvender dette princip. ØSU pointerer i den forbindelse, at formodningsreglen ikke finder anvendelse, når der er tale om en mangel, som må tilskrives almindelig brug af varen eller på anden vis er uforenelig med varens art. Da den lovbestemte garanti kun omfatter mangler, der allerede fandtes på leveringstidspunktet, kan formodningsreglen ikke anvendes i tilfælde, hvor varens »mangelfulde« tilstand skyldes almindelig slid. Det kan dog ikke nægtes, at denne regel kan medføre, at sælgeren i de første seks måneder efter leveringen kan komme til at befinde sig i en situation, hvor han ikke kan frembringe de nødvendige beviser. Efter ØSU's opfattelse kunne det overvejes kun at anvende formodningsreglen i tilfælde, hvor det burde være nemmere for producenten end for forbrugeren at vurdere, hvorvidt der er tale om en mangel.

3.13. Under høringen om grønbogen viste det sig, at spørgsmålet om forbrugernes frie valg mellem de forskellige »kompensationsmuligheder« var kontroversielt. ØSU tilslutter sig det princip, at forbrugeren skal kunne udøve sin ret til kontraktmæssig levering så hurtigt og effektivt som muligt. På den baggrund forekommer det hensigtsmæssigt at give forbrugeren et valg mellem flere kompensationsmuligheder — for så vidt de er økonomisk forsvarlige set fra sælgerens synspunkt. I det enkelte tilfælde kan det i betragtning af den solgte vares art eller den købsform, forbrugeren har anvendt, forekomme rimeligt at tillade kontraktmæssige aftaler, hvilket i sidste ende også kan være i forbrugerenes interesse, og tillige økonomiske hensigtsmæssigt. Kommissionen bør undersøge en sådan mulighed.

3.14. ØSU har dog forståelse for, at omgående ophævelse af købsaftalen i tilfælde af mindre mangler kan være en urimelig belastning for sælgeren i det enkelte tilfælde. Hvis det foreslåede direktiv imidlertid giver medlemsstaterne mulighed for at udelukke enkelte kompensationsmuligheder i forbindelse med mindre mangler, vil det føre til fornyet retsusikkerhed blandt forbrugere og sælgere. ØSU anbefaler derfor, at det fastsættes i selve direktivet, om alle kompensationsmuligheder kan anvendes selv ved mindre mangler. Man kunne forestille sig, at direktivet — som fastsat i artikel 3, stk. 4, første punktum — giver forbrugeren et helt frit valg, men at det tillades at indføje en klausul i købsaftalen om, at retten til at ophæve den bortfalder i tilfælde af mindre mangler.

3.15. I direktivforslaget sondres der skarpt mellem retten til reparation og retten til ombytning; i forbindelse med forbrugsvarer, der fremstilles industrielt i store serier, er den bedste form for reparation efter forbrugerenes mening som regel ombytning (hvor den defekte vare ombyttes til en mangelfri). Hvis man enten giver medlemsstaterne mulighed for at udelukke bestemte kompensationsmuligheder (som i artikel 3, stk. 4, sidste punktum), eller ad aftalemæssig vej, bør ombytning frem for reparation i hvert fald kun kunne udelukkes, hvis reparationen ikke mindsker varens værdi.

3.16. I det foreslåede direktiv fastlægges det ikke, hvad der skal ske, hvis et krav, som forbrugeren påberåber sig, ikke efterkommes. Det er især vigtigt, når forbrugeren først har krævet reparation, og dette krav ikke opfyldes af sælgeren. I sådanne tilfælde, hvor forbrugeren forgæves har krævet reparation, skal han nødvendigvis have ret til at forlange aftalen ophævet, også selv om der i mellemtiden er gået mere end ét år efter leveringstidspunktet.

3.17. Også når et forsøg på reparation fra den erhvervsdrivendes side slår fejl, skal forbrugeren have ret til at forlange aftalen ophævet, uanset om fristen i artikel 3, stk. 4, andet punktum, i mellemtiden måtte være udløbet.

3.18. I direktivforslaget står det også åbent, om den lovbestemte garantiperiode begynder forfra i tilfælde af reparation eller ombytning. Det må antages, at den erhvervsdrivende ikke blot skal reparere på en mangelfuld vare, indtil garantiperioden til sidst er udløbet, men at forbrugeren skal råde over en funktionsdygtig forbrugsvarer i længere tid end garantiperioden. Afhjælpes en mangel, skal garantiperioden for denne konkrete mangels vedkommende begynde forfra. Efter ØSU's opfattelse bør det også præciseres, at den tid, der medgår til reparationen, ikke må indregnes i garantiperioden, og at reparationen er en aftalemæssig ydelse, som også er omfattet af de øvrige aftaleretlige regler — fx de nationale bestemmelser om lovbestemte garantier for tjenesteydelser.

3.19. Et yderligere problematisk aspekt ved den lovbestemte garanti, som ikke behandles i direktivforslaget, er opfyldelsesstedet for de forpligtelser, der følger af den lovbestemte garanti. Dette er specielt vigtigt, når varen ikke kan transporteres uden problemer, fx fordi den er blevet indbygget og derfor ikke længere kan flyttes. Det ville efter ØSU's opfattelse være til stor hjælp i praksis, hvis direktivet tog udtrykkeligt stilling til dette spørgsmål.

3.20. ØSU bifalder bestemmelsen i artikel 3, stk. 5, der omhandler ansvaret i afsætningskæden (regresmulighederne i forholdet mellem endelig sælger og forudgående leverandører i kæden), og som især skal sikre SMV's retssituation i forhold til de forudgående leverandører. Formuleringen er dog uklar på to punkter: for det første er »den ansvarlige person« ikke defineret, og for det andet står det åbent, om de nationale lovgivninger også kan begrænse denne regresret. ØSU går ind for, at det ikke tillades at begrænse denne regresret, det være sig i den nationale lovgivning eller ved aftale. Bestemmelsernes ufravigelige karakter, der udtrykkeligt fastsættes for forbrugeren vedkommende i artikel 6, stk. 1 og 2, bør også gælde i tilfælde, hvor den endelige sælger udøver sin regresret i overensstemmelse med artikel 3, stk. 5.

3.21. Den reklamationspligt, der er fastsat i artikel 4, er højest problematisk for forbrugeren, især fordi reklamationsfristen på en måned ikke først tager sin begyndelse, når forbrugeren har opdaget manglen, men allerede på det tidspunkt, hvor han burde have opdaget manglen.

3.22. Reklamationspligten er overtaget fra Wienerkonventionen, der imidlertid — i overensstemmelse

med almindelig handelskutyme — også fastsætter en undersøgelsespligt for køberens vedkommende (jf. artikel 38 i Wienerkonventionen, hvor køberen i øvrigt altid er en erhvervsdrivende!). En sådan pligt til at undersøge varen findes der ikke ved køb af forbrugsvarer, og den bør efter ØSU's opfattelse ikke indføres — heller ikke indirekte. Det ville i høj grad være virkelighedsfjernt, om forbrugeren blev pålagt en pligt til at foretage omfattende og omgående undersøgelser af alle de varer, han købte, hvilket han i øvrigt i mange tilfælde slet ikke ville være i stand til.

3.23. En reklamationspligt for forbrugeren er derfor kun hensigtsmæssig i den periode, hvor formodningsreglen med omvendt bevisbyrde gælder — det vil med det foreliggende direktivforslag sige de første seks måneder efter leveringen. Enhver udstrækning af reklamationspligten ud over denne periode må derimod afvises. En forbruger, der trækker reklamationen ud, svækker under alle omstændigheder sin egen retsstilling, da det er op til ham at føre bevis for manglen og den omstændighed, at den allerede fandtes ved varens levering. Jo længere tid, der går efter leveringen, jo vanskeligere bliver denne bevisførelse. Under alle omstændigheder bør undladelse af reklamation kun begrænse de rettigheder, der følger af den lovbestede garanti, såfremt undladelsen har haft indflydelse på manglen (dvs. at der er sket en videreudvikling og forværring af manglen, som kunne have været undgået, hvis manglen var blevet anmeldt i behørig tid).

4. De handelsmæssige garantier

4.1. I udtalelsen om grønbogen gik ØSU udtrykkeligt imod en fuldstændig harmonisering af de handelsmæssige

garantier, og ØSU pegede på muligheden for at udforme en adfærdskodeks på området.

4.2. Kommissionen har nu også valgt at se bort fra en detaljeret harmonisering af de handelsmæssige garantier og begrænset sig til to aspekter i sit forslag: kravet om, at de handelsmæssige garantier skal være mere fordelagtige end den lovbestede garanti, samt de grundlæggende, formelle forskrifter (der i det væsentlige blot knæsetter eksisterende god handelspraksis).

4.3. ØSU bifalder Kommissionens indfaldsvinkel. Det »gunstighedsprincip«, der fastsættes i artikel 5, stk. 1, skal beskytte forbrugeren mod vildledning og sikre en god handelsmoral. Forpligtelsen til et vist minimumsindhold — nemlig den lovbestede garanti — bevirker, at de handelsmæssige garantier på ny i højere grad bliver et reelt konkurrencevåben og ikke blot et indholdsløst reklamemiddel.

5. Bestemmelsernes ufravigelige karakter

Under henvisning til bemærkningerne i ovenstående punkt 3.10 bør der til direktivforslagets artikel 6, stk. 1, tilføjes følgende:

»Aftaler om garantiens varighed er dog undtaget fra denne bestemmelse, når det i betragtning af den købte vares art forekommer rimeligt at begrænse garantien til et år.«

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Grønbog fra Kommissionen om
"Kommerciel kommunikation i det indre marked"«

(97/C 66/05)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 13. maj 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens grønne bog om »Kommerciel kommunikation i det indre marked«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede John Simpson til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 102 stemmer for, 3 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Grønbogen om kommerciel kommunikation er resultatet af en omfattende analyse — som Kommissionen indledte i 1992 — af barrierer eller forvriddinger på det indre marked, som har konsekvenser for den kommercielle kommunikation. Grønbogen omfatter forslag, som sigter mod at forbedre situationen, og Kommissionen anmoder Det Økonomiske og Sociale Udvalg og andre interesserede parter om at tilkendegive deres syn på forslagene.

1.2. Forslagene, der uddybes og drøftes senere i denne udtalelse, sigter mod at sammenfatte, præcisere og forenkle vilkårene for levering af kommercielle kommunikationstjenester i det indre marked. Forslagene skal altså sikre et mere effektivt indre marked og ændrer ikke det retsgrundlag, der er fastlagt i traktaten, herunder især artikel 30 og 59. Forslagene berører heller ikke de undtagelsesmuligheder, der indrømmes medlemsstaterne i traktatens artikel 56.

1.3. Kommissionen erkender, at der også skal tages højde for sammenhængen med andre EU-politikker og tiltag. Kommissionen skitserer en metode, der skal gøre det nemmere for den at vurdere, hvorvidt eksisterende nationale regelsæt er forenelige med EU-retten. Hermed skulle der samtidig tilvejebringes et instrument til vurdering af de ændringer af love og bestemmelser på området, som de enkelte medlemsstater fremover måtte overveje.

1.4. Det potentielle marked for kommercielle kommunikationstjenester, som sigter mod mere end én medlemsstat, bliver stadig større. Reklamer og markedsføring af mærkevarer er blot to af mange potentielt interessante områder. Nationale restriktioner eller forskelle i de nationale lovgivninger kan skabe spændinger, hvis de betragtes om unødige barrierer for et velfungerende indre marked. Hvis Kommissionen ikke træffer

foranstaltninger, må det forventes, at den vil modtage et voksende antal klager med påstande om uberettigede restriktioner i det indre marked, og Domstolen vil i stigende omfang blive anmodet om at træffe afgørelse i sådanne sager.

1.5. Som begrundelse for sit initiativ påpeger Kommissionen, at den nuværende situation er utilfredsstillende, ineffektiv og usikker. At skulle gribe til en retssag er i sig selv afskrækkende for nogle klager, og når midlet bringes i anvendelse, er det meget tidrøvende. Det tvinger også Domstolen til at lægge den politiske linje i kraft af den præcedens, individuelle afgørelser skaber. Hvis der fandtes administrative mekanismer, som gav Kommissionen mulighed for at følge en velovervejet, systematisk og målrettet vurderingsprocedure, skulle det være muligt at løse visse spørgsmål hurtigere og mere effektivt. Det kunne også være en støtte for Domstolen, når den skal træffe afgørelse om de forelagte sager.

1.6. Kommissionen definerer begrebet »kommerciel kommunikation« som »alle former for kommunikation, der enten søger at promovere varer, tjenesteydelser eller en virksomheds eller organisations image over for de endelige forbrugere og/eller forhandlerne«.

1.7. Udtrykket dækker enhver form for reklame, direkte markedsføring, sponsorering, salgspromotion og public relationsvirksomhed i forbindelse med varer og tjenesteydelser. Anvendelsesområdet er defineret således, at det dækker alle virksomheder inklusive offentlige og halvoffentlige organer, velgørende foreninger og politiske organisationer. Det omfatter både trykte og audiovisuelle medier, herunder den stærkt

ekspanderende benyttelse af kabelnet, telekommunikation og satellitter til formidling af information, markedsføring og fjernsalg.

1.8. Når Kommissionens forslag evalueres, er det vigtigt at erkende, at det i forbindelse med det indre marked er de nationale lovgivninger, der skal sættes under luppen for at afgøre, om de er forenelige med traktaten, og ikke omvendt. Princippet om fri udveksling af tjenesteydelser, herunder de såkaldte kommercielle kommunikationstjenester, er allerede stadfæstet.

Hvis denne frihed skal begrænses, kan der på grundlag af principperne om »almene hensyn« og retspraksis på området fastlægges følgende grundlæggende kriterier:

- restriktionen skal være ikke-diskriminerende og må således ikke forskelsbehandle leverandører fra forskellige lande;
- restriktionen skal være begrundet i »almene hensyn«;
- restriktionen skal stå i forhold til den legitime målsætning (proportionalitetsprincippet).

Kommissionen erkender, at de klager, den har modtaget, normalt ikke omfatter påstande om diskrimination på grundlag af tjenesteleverandørens nationalitet.

1.9. Når »almene hensyn« bliver påberåbt, kan det ske under mange former, herunder kulturelle forhold, sproglige faktorer, beskyttelse af mindreårige, forbrugerbeskyttelse, moralkodeks osv. Sådanne begrundelser for nationale regler kan imidlertid underkastes en prøvning, i sidste instans af Domstolen, for at sikre, at de ikke blot bruges som et uacceptabelt, indirekte middel til diskrimination.

1.10. Det er nemt at skitsere de grundlæggende principper for det indre marked og deres anvendelse inden for kommerciel kommunikation, men deres anvendelse i praksis er anderledes vanskelig og vil til tider uvægerligt give anledning til kontroverser, eftersom de skal fortolkes i situationer, hvor uenighed gør sig gældende.

1.11. Det enkleste ville måske være at gå ud fra, at standarder og metoder inden for kommerciel kommunikation, der er tilladte i oprindelseslandet, også må være tilladte i andre medlemsstater, forudsat at de ikke strider mod traktaten, men ØSU må erkende, at der er mange legitime forskelle mellem de nationale lovgiveres målsætninger. Princippet om fuld gensidig anerkendelse er ikke foreneligt med de grader af forskelle, man må acceptere i det indre marked.

1.12. Omvendt kunne det dog også hævdes, at medlemsstaterne burde kunne regulere området kommerciel kommunikation helt frit efter de nationale traditioner, fordi der er så mange kulturelle, sproglige og sociale forskelle. En ren laissez-faire-holdning ville imidlertid indirekte åbne op for diskrimination og i nogle tilfælde være traktatstridig. Mellem disse to yderpunkter skal politikken finde den rette balance mellem traktatens principper og medlemsstaternes legitime beskyttelse af »almene hensyn«.

2. Kommissionens forslag

2.1. Kommissionen anmoder om kommentarer til to vidtrækkende forslag, som er dens pragmatiske reaktion på en omfattende analyse af situationen i hver enkelt medlemsstat. Analysen gennemgås kort i grønbogen og underbygges med et arbejdsdokument fra Kommissionen⁽¹⁾.

2.2. ØSU hilser grønbogen velkommen som en nyttig metode til at kortlægge problemerne, indhente tilkendegivelser fra interesserede organisationer og institutioner og drøfte mulige forbedringer i det indre markeds funktionsvilkår.

2.3. Analyseresultatet gengives ikke i denne udtalelse. Det omfatter forskelle i de nationale definitioner af »vildledende reklamer«, i lovgivningerne om sammenlignende reklamer, i reglerne om prisreklamer, rabatter og underbydning, i reglerne om reklame i form af telefonsalg, postomdelt reklame eller promotio tilbud, i restriktionerne på medierne og formidlerne (især TV-reklamer og teleindkøb), i sponsoreringsrestriktionerne, i produktrestriktionerne (tobak, legetøj, lægemidler osv.) og i andre restriktioner, der relaterer til smag, sædelighed, liberale erhverv, sprog og politik.

2.4. Forslagene i grønbogen er ikke retsakter, men værktøjer, der skal støtte Kommissionen i dens beslutningstagning om potentielle overtrædelser eller lovgivningsforslag. Forslagene er naturligvis baseret på det retsgrundlag, der er stadfæstet i traktaten. I forbindelse med overtrædelser er retsgrundlaget artikel 169. Eftersom kommerciel kommunikation reguleres ud fra forskellige målsætninger, kan EU-retsakter som forklaret i

⁽¹⁾ XV/9579/96, Working Document: Commercial Communications in the Internal Market.

grøn bogens del I have forskelligt retsgrundlag (f.eks. artikel 100 A og artikel 57, stk. 2, i forbindelse med det indre marked, artikel 129 i forbindelse med sundheds- og forbrugerbeskyttelse), afhængigt af det formål, der søges opfyldt.

3. De operationelle konsekvenser

3.1. Det første forslag indeholder rammerne for en metodologi, der skal gøre det muligt at vurdere, om nationale lovgiver og andre foranstaltninger vedrørende kommerciel kommunikation er hensigtsmæssige og proportionale.

3.2. Det andet forslag sigter mod forbedret koordination og information på EU-plan, idet der indføres et system med indberetning til Kommissionen om eksisterende og planlagte nationale lovforanstaltninger; der skal endvidere oprettes et udvalg bestående af repræsentanter fra medlemsstaterne, som kan rådgive Kommissionen.

3.3. Metodologien

3.3.1. Forslaget om metodologien, der skal sikre en ensartet procedure til vurdering af restriktive nationale foranstaltninger vedrørende kommerciel kommunikation, skal kombinere den eksisterende og opståede retspraksis med en accepteret, detaljeret konsekvensanalyse af specifikke sager. I det væsentlige skal nationale restriktive lovforanstaltninger være hensigtsmæssige i forhold til det tilsigtede formål, og de må ikke gå videre, end hvad der er nødvendigt for at opfylde målet. En aftalt metodologi ville være en stor støtte for Kommissionen og medlemsstaterne ved udformningen af lovgivningsforslag eller indførelse af nye restriktioner.

3.3.2. Metodologien omfatter to trin. Formålet med det første trin er at tegne et komplet billede af en given foranstaltnings potentielle konsekvenser ved hjælp af fem vurderingskriterier bestående af kritiske spørgsmål. På det andet trin anvendes vurderingsresultatet på beslutningen om proportionalitet og/eller kohærens.

3.3.3. Billedet af konsekvenserne tegnes ved hjælp af følgende fem vurderingskriterier:

A. Hvilken »kædereaktion« vil foranstaltningen potentielt kunne fremkalde? (Herunder de reaktioner, den vil fremkalde hos brugerne, leverandørerne, formidlerne og den endelige modtager.)

B. Hvad er formålet med foranstaltningen?

C. Har foranstaltningen forbindelse med formålet?

D. Har foranstaltningen virkning for andre målsætninger?

E. Hvor effektiv er foranstaltningen? (Herunder, om det er det mindst restriktive middel til formålet, der anvendes.)

3.3.4. Ved at bringe en foranstaltnings vigtigste karakteristika for dagen gør disse fem kriterier det muligt at vurdere de nationale lovgivningsforanstaltningers proportionalitet og EU-tiltagenes konsistens.

3.3.5. ØSU er enig i, at man ved at indføre en sådan metodologi kan opnå et komplet, accepteret vurderingsredskab, som kan begrænse den tvetydighed og/eller usikkerhed, der ellers vil være fremherskende. Metodologien skulle tjene en række formål. For det første vil medlemsstaterne og Kommissionen have lettere ved at forstå hinandens bevæggrunde og måske bedre kunne opnå enighed om fordelene ved forslag til foranstaltninger, der fremsættes af de enkelte regeringer eller Kommissionen. For det andet kunne en sådan metodologi være en støtte for Domstolen, når den skal træffe afgørelse i de sager, der forelægges den.

3.3.6. Der vil forståeligt nok være en vis bekymring over, om indførelsen af en sådan metodologi nu også er »politisk neutral«. Nogle grupperinger og sammenlutninger har over for ØSU udtrykt bekymring over, om der vil blive taget behørigt hensyn til nationale lovforanstaltninger, der skal sikre en målrettet forbrugerbeskyttelse og hindre illoyal konkurrence. Andre frygter, at resultatet blot vil være, at man styrker de multinationale virksomheders markedsmuligheder. Det frygtes, at Kommissionen vil kunne prioritere hensynet til det indre marked højere.

3.3.7. Sådanne spørgsmål er helt naturlige. En mindre effektiv forbrugerbeskyttelse i EU ville være uacceptabel. Også enhver unfair begunstiging af multinationale virksomheder ville gøre forslaget kritisabelt. ØSU erkender dog, at metodologien kan åbne mulighed for at kombinere en mere effektiv forbrugerbeskyttelse med en harmonisering af praksis inden for kommerciel kommunikation, om ikke andet så ved at skaffe alle myndigheder adgang til sammenlignende og sammenlignelige informationer om de vigtigste normer i de forskellige medlemsstater. Nogle frygter, at visse store kommercielle organisationer kunne vinde større markedsandele, og at en sådan position kunne misbruges. I tilfælde, hvor der er flere medlemsstater involveret, er Kommissionen

imidlertid allerede nu forpligtet til at gribe ind over for misbrug af dominerende markedsstillinger. Inden for en enkelt medlemsstat påhviler denne forpligtelse de nationale konkurrencemyndigheder.

3.3.8. ØSU har omhyggeligt overvejet, hvilke konsekvenser dette forslag til styrkelse af det indre marked for kommerciel kommunikation kan tænkes at have for erhvervslivet og forbrugerne. I den forbindelse forekommer to specifikke aspekter at være af afgørende betydning:

- (i) de konsekvenser, som det nuværende, ufuldstændige indre marked har for erhvervslivet og forbrugeren;
- (ii) kommissionsforslagets potentielle økonomiske konsekvenser.

3.3.9. Det nuværende, ufuldstændige indre marked indebærer, at grænseoverskridende kommercielle kommunikationstjenester diskrimineres. Mens det indre marked for varer og en lang række tjenesteydelser er en realitet, tvinger forskellene i de nationale lovgivninger i mange tilfælde til en differentiering mellem de forskellige nationale markeder, når der skal leveres »fælles« mærkevarepromotion, generisk reklame eller sponsoreringsider. Løsningen består IKKE i at ophæve alle nationale lovregler, og det er HELLER IKKE nødvendigt at harmonisere hele lovgivningen. Løsningen er ganske enkelt at kontrollere, om sådanne lovregler er forenelige med traktatens bestemmelser. Forslaget om en objektiv metode til at nå dette mål skal ikke ses som et middel til at favorisere visse virksomheder, men derimod som et middel til at fjerne eksisterende barrierer for grænseoverskridende kommercielle kommunikationstjenester.

3.3.10. Det andet aspekt er spørgsmålet om de fordele, en markedsåbning kan tænkes at bringe alle forbrugerne, det være sig privatpersoner eller forretningsfolk, og erhvervslivet som helhed. Selv om de generelle fordele måske synes beskedne, vil enhver ændring i den retning, Kommissionen foreslår, sandsynligvis udløse visse stor-driftsfordele og tilskynde til specialisering.

3.3.11. Samme argument peger naturligvis også i retning af, at mange leverandører af kommercielle kommunikationstjenester, der hidtil har opereret på et afgrænset hjemmemarked, vil blive stillet over for et mere konkurrencepræget marked. Nogle vil måske nok opfatte dette som unfair konkurrence, men i virkeligheden er det ikke nødvendigvis unfair, at konkurrencen øges som følge af, at en vis grad af beskyttelse mindskes. Hvis en sådan logik skulle anvendes, ville man faktisk sætte spørgsmålstegn ved selve formålet med det indre marked. Af hensyn til forbrugerne og dem, der anvender kommerciel kommunikation til at bringe et budskab, må det erkendes, at den nuværende

opsplitning af markedet sandsynligvis øger de samlede omkostninger pr. produceret enhed eller — som med emarkedsspecialisterne nok ville udtrykke det — de samlede omkostninger pr. 1 000 kontakter.

3.4. *Koordinering og information*

3.4.1. Det andet forslag skal tilvejebringe et instrument til at forbedre informationsstrømmen og koordineringen af de forskellige tiltag og politikker på EU-plan. Den foreslåede metode omfatter oprettelse af et EU-dækkende rådgivende udvalg, der skal fungere som forum for udveksling af informationer om den igangværende og fremtidige udvikling inden for kommerciel kommunikation, og som i Kommissionens regi skal fungere som kontaktpunkt/koordineringssted for oplysninger om politikken inden for kommerciel kommunikation.

3.4.2. Når Kommissionen anvender den accepterede metodik, vil den også have mulighed for at forklare det rådgivende udvalg de problemer, der opstår som følge af forskellene i de nationale lovgivninger. Udvalget kunne udtale sig om spørgsmålet om gensidig anerkendelse. Derefter skulle Kommissionen afgøre, om der skal træffes formelle EU-tiltag, i sidste instans gennem Domstolen. Kommissionen ville således have mulighed for at drøfte spørgsmålet med repræsentanter fra medlemsstaterne, før der blev indledt overtrædelsesprocedurer. Der ville også være mulighed for at afholde anonyme drøftelser som en form for indledende undersøgelsesprocedure. Disse procedurer kunne i sig selv medføre, at der i mindre grad satses på traktatens overtrædelsesprocedurer.

3.4.3. En yderligere potentiel fordel vil ligge i mulighederne for at harmonisere eller i hvert fald mindske forskellene i medlemsstaternes tiltag. En medlemsstat, der har været inddraget i en proportionalitetsvurdering af en anden medlemsstats foranstaltninger, vil være påvirket af denne indsigt, når hjemlige ændringer overvejes.

3.4.4. En anden faktor, der kan fremskynde konvergen i de nationale lovgivninger om kommerciel kommunikation, er udsigten til, at grænseoverskridende aktiviteter kunne blive mere fleksible end nationale aktiviteter, hvis medlemsstaten er tvunget til f.eks. at acceptere reklameaktiviteter udefra som følge af EU-afgørelser om ikke-proportionale foranstaltninger, der åbner op for grænseoverskridende aktiviteter, som

er til skade for de hjemlige leverandører. En samordnet rådgivning med medlemsstaterne via det foreslåede udvalg skulle bidrage til at undgå sådanne uregelmæssigheder (jf. punkt 4.3).

3.4.5. ØSU bifalder forslaget om koordinering, samarbejde og informationsudveksling via et rådgivende udvalg. Hvis denne ide viser sig effektiv, vil det styrke de pragmatiske bestræbelser på at tilvejebringe et acceptabelt grundlag for det indre marked for kommerciel kommunikation. Hvis den viser sig at slå fejl, kan Kommissionen efter ØSU's opfattelse blive tvunget til at overveje et lovindgreb. Det må erkendes, at denne løsning er vanskelig at gennemføre inden for traktatens rammer og i lyset af den dramatiske udvikling i potentialet for grænseoverskridende kommerciel kommunikation, som udviklingen i informationsteknologien stiller i udsigt.

3.4.6. ØSU bifalder forslaget om, at medlemsstaterne skal underrette Kommissionen og de andre medlemsstater om forslag til ny lovgivning eller andre foranstaltninger inden for kommerciel kommunikation. I praksis bør Kommissionen forpligtes til at rundsende medlemsstaternes lovforslag. De kunne så behandles i det rådgivende udvalg. Denne procedure ville være i tråd med Kommissionens nylige forslag om et direktiv om medlemsstaternes indberetning af fremtidige forslag til love og forskrifter for informationssektorens tjenester⁽¹⁾.

3.4.7. Grønbogen indeholder meget få oplysninger om det rådgivende udvalgs funktionsmåde og sammensætning. Kommissionen har foreslået, at udvalget kunne tælle to medlemmer fra hver medlemsstat. Der er den sædvanlige konflikt mellem at sikre et udvalg den fornødne repræsentativitet og samtidig begrænse dets størrelse, så det bliver funktionsdygtigt. De nærmere bestemmelser om udvalgets funktionsmåde kan fastsættes på et senere tidspunkt, men ØSU frygter, at et udvalg med to repræsentanter fra hver medlemsstat ud over Kommissionens repræsentanter kan tænkes at være mindre effektivt, hvis der ikke er en »permanent repræsentation« fra hver medlemsstat, som kan sikre konsistensen og kontinuiteten.

3.4.8. Procedurerne i udvalget bør være gennemsigtige. Berørte forbrugerorganisationer, handelsorganisationer, tjenesteydere og andre interessegrupper bør have mulighed for at tilkendegive deres synspunkter over for udvalget og — ved hjælp af forhandlingernes gennemsigtighed — have vished for, at disse synspunkter overvejes og tilgodeses på behørig vis.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Den foreslåede definition af kommerciel kommunikation er tilstrækkelig omfattende. Kommissionen er sig dog bevidst, at kommerciel kommunikation til tider vil vedrøre ikke-kommercielle organisationers aktiviteter. ØSU erkender navnlig, at mange velgørenhedsorganisationer eller andre organisationer, der ikke arbejder med gevinst for øje, i vid udstrækning gør brug af kommercielle kommunikationstjenester, og at disse i stigende grad må formodes at udstrække deres aktiviteter til hele EU. Sådanne organisationer vil formodentlig være omfattet af de generelle retningslinjer, Kommissionen fastlægger.

4.2. Efterhånden som spektret af kommercielle kommunikationstjenester udvides med udbygningen af satellit-tv, kabel-tv, internettjenester, fjernsalg og on-line-tjenester, vil medlemsstaterne ikke længere have mulighed for at udelukke eller begrænse visse kommercielle kommunikationsaktiviteter. Direktivet om »fjernsyn uden grænser« erkender problemerne med national regulering på tilsvarende områder. Der sættes stærkt på, at radio- og tv-udsendelser normalt vil være acceptable, hvis de overholder lovgivningen i det land, hvor den ansvarlige redaktion eller senderen er placeret. Håndhævelsesprocedurerne sigter derfor mod udsendelsens oprindelsesland. ØSU erkender, at denne udvikling i sig selv vil lægge et pres på medlemsstaterne for at samordne deres regelsystemer, og bifalder grønbogens forslag om, at en af de første opgaver for det rådgivende udvalg skulle være at drøfte konsekvenserne af den teknologiske udvikling.

4.3. Et vigtigt aspekt af enhver foranstaltning til regulering af den kommercielle kommunikation, det være sig på nationalt eller EU-plan, er en vurdering af den »kædereaktion«, der måtte opstå. I Kommissionens arbejdsdokument (op.cit., del E) analyseres de reaktioner, som lovrestriktioner sandsynligvis vil fremkalde i forbindelse med kommerciel markedsføring af forskellige typer varer og tjenester. Dette bekræfter i analytisk form erfaringerne blandt såvel de ØSU-medlemmer, der beskæftiger sig med produktion og markedsføring af varer og tjenester, som de medlemmer, der har gransket emnet fra et forbrugersynspunkt. For mange nationale foranstaltningers vedkommende er der derfor mindst to forskellige elementer, der skal inddrages i overvejelserne.

⁽¹⁾ Kommissionens pressemeddelelse IP/96/695.

For det første, om foranstaltningen er legitimt begrundet i »almene hensyn« (som omtalt i punkt 1.8). For det andet, om foranstaltningen sandsynligvis vil fremkalde en kædereaktion, der kan have utilsigtede følger, underminere foranstaltningens sigte eller forvride markedet for levering af kommercielle kommunikationstjenester. ØSU henstiller, at analysen af eventuelle kædereaktioner tillægges stor vægt i den analyseproces, der er skitseret i punkt 3.3.3.

4.4. At situationen er utilfredsstillende med de nuværende ordninger for kommerciel kommunikation, illustreres ifølge Kommissionen bl.a. af det forhold, at princippet om gensidig anerkendelse kan indebære godkendelse af eksterne kommercielle kommunikationstjenester, der »overtræder« de nationale forskrifter, hvis det skønnes, at foranstaltningerne i en medlemsstat ikke står i et rimeligt forhold til formålet. Hvis EU-lovgivningen muliggør, at en sådan situation griber om sig, vil EU-lovgivningen have forret frem for den nationale lovgivning, hvormed den faktisk kan afstedkomme, at der på nationalt plan stilles krav om ændring af det nationale regelsæt. Dette kan omvendt også lægge pres på Kommissionen for at finde en mere fleksibel ordning. ØSU erkender, at nogle medlemsstater risikerer at stå over for ubehagelige afgørelser som følge af en proportionalitetsvurdering. Fordelene ved det kommende indre marked gør det imidlertid vanskeligt at argumentere for, at traktatens lovbestemmelser ikke skulle tillade et fyldestgørende forsvar af hjemlige »almene hensyn«.

4.5. I debatten om anvendelsesområdet og berettigelsen af Kommissionens tiltag forudsiger ØSU et potentielt spændingsfelt mellem de overordnede principper for det indre marked, som er fastlagt i traktatens generelle bestemmelser, og de mere specifikke konsekvenser af artikel 129 A, stk. 3, som giver medlemsstaterne mulighed for at indføre strengere forbrugerbeskyttelsesforanstaltninger, end det kræves i EU-lovgivningen, omend »disse foranstaltninger skal være forenelige med denne traktat«. Rækkevidden af artikel 129 A kan derfor være mere begrænset, end det til tider antages.

4.6. En af de mulige komplikationer ved at åbne det indre marked for kommerciel kommunikation er den forvridende effekt, som forskellene i de nationale beskatningssystemer har. Sådanne forskelle kan afføde tanker om, at »import« af sådanne tjenester må undgås, men inden for EU er den logiske reaktion, at den

indirekte beskatning bør harmoniseres yderligere, og at man i forbindelse med tjenester, der har deres udspring i tredjelande, må tilstræbe, at importen underkastes en rimelig beskatning. Med de nye fjernsalgsmetoder kan det dog være lettere sagt end gjort.

4.7. Under de høringer, der er foretaget som led i forberedelsen af denne udtalelse, blev der bl.a. rejst den kritik, at Kommissionen nok havde taget et nyttigt initiativ ved at udarbejde og offentliggøre grønbogen, men at Kommissionen muligvis ikke tilstrækkeligt ihærdigt fulgte visse sager op, som allerede var forelagt den med henblik på at få objektiviteten vurderet og proportionaliteten efterprøvet ved Domstolen. Det ville være foruroligende, hvis udviklingen af grønbogens tanker blev brugt som påskud for at forsinke den nødvendige behandling af større klager, der allerede er indgivet.

4.8. Grønbogen nævner ingen undtagelser efter de minimis-reglen. Inden for kommerciel kommunikation synes en sådan undtagelse ikke påkrævet.

4.9. Som en følge af grønbogen har Kommissionen besluttet at samle ansvaret for kommerciel kommunikation. ØSU erkender behovet for at sikre en fælles approach til disse vanskelige spørgsmål inden for Kommissionens egne rækker og går stærkt ind for, at et enkelt generaldirektorat fører dirigenstaven i Kommissionen. Denne ordning har den fordel, at f.eks. forbrugerbeskyttelses spørgsmål kan behandles i et forum, der har et bredt overblik over de mange facetter og produkter, der kan blive påvirket. Andre generaldirektorater kan også yde afgørende bidrag. Uanset hvilke administrative foranstaltninger der træffes, er det afgørende, at alle generaldirektorater inddrages effektivt. Et aspekt, der ikke tilgodeses tilstrækkeligt udtrykkeligt i grønbogen, er Kommissionens mulighed for at øge sin indflydelse på markedet for kommerciel kommunikation gennem internationale forhandlinger. Hvis det indre marked kan »åbnes« på en effektiv måde, kan spørgsmålet om lettere adgang til de internationale markeder måske tackles mere overbevisende på internationalt plan.

5. Konklusioner og henstillinger

5.1. ØSU bifalder offentliggørelsen af grønbogen om kommerciel kommunikation. Den gør læserne opmærksomme på en kompliceret og vanskelig række spørgsmål og fremsætter konstruktive forslag til forbedring af det indre marked.

5.2. Der må findes en balance mellem traktatens krav om åbning af det indre marked for varer og

tjenesteydelser på den ene side og på den anden beskyttelsen af de bredere samfundsinteresser, de almene hensyn, som traktaten åbner mulighed for, og som findes i mange forskellige former for nationale regelsæt. Denne balance skal nås ved hjælp af en overordnet ramme, der er så gennemsigtig og objektiv som muligt.

5.3. Forslaget om en metodologi, der skal sikre en mere ensartet procedure for vurdering af proportionaliteten i nationale restriktioner inden for kommerciel kommunikation, sigter mod at kombinere den eksisterende og den opstående retspraksis med en accepteret, detaljeret konsekvensanalyse af specifikke sager. ØSU er enig i, at man ved at indføre en sådan metodologi kan opnå et komplet, accepteret vurderingsredskab, som kan begrænse den tvetydighed og/eller usikkerhed, der ellers vil være fremherskende.

5.4. En mindre effektiv forbrugerbeskyttelse i EU ville være uacceptabel. Også enhver unfair begunstiggelse af multinationale virksomheder ville gøre forslaget kritisabelt. ØSU erkender dog, at metodologien kan åbne mulighed for at kombinere en mere effektiv forbrugerbeskyttelse med en harmonisering af praksis inden for kommerciel kommunikation. Dette skulle i sidste instans også bidrage til en mere åben konkurrence mellem de virksomheder, der frembringer og leverer kommercielle kommunikationstjenester.

5.5. Det andet forslag skal tilvejebringe et instrument til at forbedre informationsstrømmen og koordineringen af de forskellige tiltag og politikker på EU-plan og omfatter oprettelse af et EU-dækkende rådgivende udvalg. Udvalget vil være et nyttigt forum for udveksling af informationer om den igangværende og fremtidige udvikling inden for kommerciel kommunikation. Endvidere skal der i Kommissionens regi etableres et kontaktpunkt/koordineringssted for sådanne informationer. ØSU hilser dette forslag velkommen. Derudover anbefaler ØSU, at Kommissionen sikrer, at hvert enkelt informationskontor i medlemsstaterne instrueres i og udstyres til at fungere som en kontaktoverflade, der kan stille informationer til rådighed for organisationer, der søger bistand i sådanne anliggender, og som derefter, hvor det er hensigtsmæssigt, kan få adgang til det centrale kontaktpunkt i Kommissionen. De nationale regeringer kunne også overveje parallelordninger for de tilfælde, der falder ind under de nationale konkurrencemyndigheder.

5.6. Man kan frygte, at et udvalg med to repræsentanter fra hver medlemsstat ud over Kommissionens repræsentanter kan tænkes at være mindre effektivt, hvis

der ikke er en »permanent repræsentation« fra hver medlemsstat, som kan sikre konsistensen og kontinuiteten. På den baggrund bør procedurerne i udvalget være gennemsigtige. Berørte forbrugerorganisationer, handelsorganisationer, tjenesteydere og andre interessegrupper bør have mulighed for at tilkendegive deres synspunkter over for udvalget og — ved hjælp af forhandlingernes gennemsigthed — have vished for, at disse synspunkter overvejes og tilgodeses på behørig vis.

5.7. Hvis dette rådgivende udvalg og de tilknyttede tiltag viser sig effektive, vil det styrke de pragmatiske bestræbelser på at tilvejebringe et acceptabelt grundlag for det indre marked for kommerciel kommunikation. Hvis det viser sig at slå fejl, kan Kommissionen efter ØSU's opfattelse blive tvunget til at overveje et lovindgreb.

5.8. Mere specifikt må ØSU:

- 1) bifalde forslaget om, at medlemsstaterne skal underrette Kommissionen og de andre medlemsstater om forslag til ny lovgivning eller andre foranstaltninger inden for kommerciel kommunikation;
- 2) erkende, at udviklingen inden for informationsteknologi og radio- og tv-spredning i sig selv vil lægge et pres på medlemsstaterne for at samordne deres regelsystemer, og ØSU bifalder grønbogens forslag om, at en af de første opgaver for det rådgivende udvalg skulle være at drøfte konsekvenserne af den teknologiske udvikling;
- 3) henstille, at analysen af eventuelle kædereaktioner tillægges stor vægt i den analyseproces, der er skitseret i punkt 3.3.3.

5.9. ØSU ville være foruroliget, hvis udviklingen af grønbogens tanker blev brugt som påskud for at forsinke den nødvendige behandling af større klager, der allerede er indgivet.

5.10. ØSU bifalder, at ansvaret for Kommissionens overordnede politik for kommerciel kommunikation samles i ét generaldirektorat. Denne ændring burde sikre en fælles, konsistent approach til dette vanskelige emne.

5.11. ØSU erkender, at nogle medlemsstater risikerer at stå over for ubehagelige afgørelser som følge af en

proportionalitetsvurdering. Fordelene ved det kommende indre marked gør det imidlertid vanskeligt at argumentere for, at traktatens lovbestemmelser ikke skulle tillade et fyldestgørende forsvar af hjemlige »almene hensyn«. I debatten om anvendelsesområdet og beretti-

gelsen af Kommissionens tiltag forudser ØSU et potentielt spændingsfelt mellem de overordnede principper for det indre marked, som er fastlagt i traktatens generelle bestemmelser, og de mere specifikke konsekvenser af artikel 129 A, stk. 3.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om underentreprisens konkurrenceevne i tekstil og beklædningsindustrien i Den Europæiske Union«

(97/C 66/06)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 30. maj 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Henri Malosse til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 105 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionens meddelelse ligger i forlængelse af handlingsprogrammet til forbedring af industriens konkurrenceevne i Den Europæiske Union (KOM(94) 319 endelig udg.) og er blevet udarbejdet på anmodning fra Rådet (industriministrene) af 28. marts 1996. Det forekommer rimeligt at sætte fokus på netop tekstil- og beklædningsindustrien, som målt ud fra antallet af beskæftigede er en af de vigtigste industrigrene i Europa, og samtidig berøres den i særlig grad af den forringede konkurrenceevne. Ifølge OETH (Tekstil- og beklædningsindustriens Europæiske Observationscenter) har branchen mellem 1988 og 1995 mistet over 800 000 arbejdspladser i EU.

1.2. Underleverandørvirksomhed spiller en stor rolle inden for denne industrigren. Det er helt naturligt at tillægge disse aktiviteter en særlig betydning, idet de hovedsagelig varetages af små og mellemstore virksomheder og håndværksvirksomheder, som har en mærkbar indvirkning på beskæftigelsen. Kommissionen anslår, at

650 000 personer er beskæftiget inden for underleverandørvirksomhed i denne branche, hvortil kommer omkring 150 000, som arbejder sort — et tal der nok reelt ligger langt højere.

1.3. Underleverandørvirksomhed er af stor betydning for tekstil- og beklædningsindustrien, fordi den sikrer branchen den nødvendige fleksibilitet. Det er også relevant at pege på forskellene mellem tekstilindustrien — hvor underleverandørvirksomheden kan være højteknologisk betonet — og beklædningsindustrien, hvor der hovedsagelig arbejdes »efter mål« med traditionelt arbejdskraftintensive metoder. Det kan yderligere påpeges, at tekstil- og beklædningsindustriens underleverandørvirksomheder ofte er lokaliseret og koncentreret i bjergområder eller i vanskeligt stillede landdistrikter eller bycentre. Disse virksomheders gradvise forsvinden ville skabe endnu større problemer for den fysiske planlægning og den økonomiske og sociale samhörighed.

1.4. På et tidspunkt, hvor tekstil- og beklædningsindustrien i høj grad er præget af udflytning og globalisering, skal det understreges, at underleverandørvirksomheden er af stor betydning for opretholdelsen af et komplet og velorganiseret industrielt netværk inden for branchen: det første led omfatter produktforarbejdning, herunder forarbejdning af naturlige råstoffer (som f.eks. bomuld, uld og hør); derefter følger spinning, vævning og blegning samt behandling af kemiske fibre (syntetiske og kunstige), hvortil følger maskintekstilsektoren; så følger den umådeligt varierede beklædningsindustri, der spænder fra mode til *haute couture* og fra masse- til håndværksproduktion, og til sidst kommer distributionsledet.

1.5. Inden for hele branchen kan man spore en voksende følelse af solidaritet mellem disse forskellige led i kæden, herunder også de specialiserede distributører; synspunktet er, at udflytningen og globaliseringen kun er holdbar til en vis grænse, og at det kan få negative konsekvenser for hele branchen, hvis ét led i kæden forsvinder fra Europa.

1.6. For øjeblikket er 80 % af de ansatte i EU's tekstil- og beklædningsindustri kvinder, og krisen inden for branchen har særligt alvorlige sociale følgevirkninger for denne befolkningskategori.

1.7. I denne forbindelse kan ØSU's synspunkter være af relevans for Kommissionen, Rådet, Europa-Parlamentet og Regionsudvalget samt den arbejdsgruppe om »konkurrenceevne«, som blev nedsat af Kommissionen i forbindelse med Forummet om Tekstil- og Beklædningsindustrien den 19. juni 1996. Spørgsmålet om hele denne branches overlevelse i EU er således forbundet med vidtrækkende sociale og industrielle følgevirkninger og dermed relevant for hele samfundet.

2. Analyse af Kommissionens forslag

2.1. Analyse af situationen

2.1.1. ØSU's medlemmer kan stort set nikke genkende til Kommissionens analyse: internationalisering og udflytning af produktionen, de store distributionsvirksomheders øgede indflydelse, konsekvenserne af edb-teknikken og sort arbejde.

2.1.2. ØSU mener imidlertid, at analysen bør suppleres med yderligere en række aspekter:

a) Det kraftige indbyrdes afhængighedsforhold mellem underleverandørvirksomhederne og branchen som helhed. Det er bydende nødvendigt med en samlet strategi for hele branchen;

b) der må skelnes mellem underleverandørvirksomhed inden for på den ene side tekstilindustrien, som ofte er ydedygtig og kapitalintensiv, og på den anden side den arbejdskraftintensive beklædningsindustri, som stadig er længe om at bringe sig på niveau med den tekniske udvikling;

c) branchens generelle problem med at vinde indpas på markederne i tredjelande, samtidig med at de europæiske markeder i vid udstrækning er åbne;

d) en mere indgående analyse af de særlige SMV-problemer, som skyldes virksomhedernes størrelse (f.eks. adgang til uddannelse og til information);

e) en analyse af tendenserne i den aktive og passive forældring inden for branchen samt de konklusioner, som kan drages heraf.

2.2. Underleverandørernes driftsstrategier

2.2.1. På baggrund af disse faktiske forhold peger Kommissionen på en række forskellige strategier: »reaktivitets- og fleksibilitetsstrategien«, »ekspertise- og knowhow-strategien«, »servicestrategien« og »omkostningsstrategien«.

2.2.2. ØSU mener ikke, at disse strategier skal ses som modsætninger. De bør supplere hinanden, og specielt når der er tale om underleverandørvirksomhed, hører »omkostningsstrategien« til det økonomiske livs uomgængelige spilleregler, uden at den dog udgør det eneste referencepunkt. ØSU finder, at underleverandørerne forsøger at spille på disse fire strategier, og en ægte overordnet europæisk strategi bør sikre dem de bedste forudsætninger herfor.

2.2.3. Med hensyn til »omkostningsstrategien« er det ØSU's opfattelse, at EU bør anstille tilbundsgående overvejelser med henblik på at sikre konkurrenceevnen i de arbejdskraftintensive sektorer. Det er en kendsgerning, at de fleste medlemsstater i dag lægger hovedparten af skattebyrden og udgifterne til sociale ordninger over på arbejdskraften, hvilket skader beskæftigelsen og virksomhederne og tilskynder til brug af illegal arbejdskraft, ofte under uacceptable arbejdsvilkår. Omvendt ville en beskatningsform, som ansporede virksomhederne til at investere i især kvinders oplæring og uddannelse, kunne bidrage til at forbedre den europæiske industris konkurrenceevne og bremse udflytningstendensen. Det ville ligeledes kunne styrke konkurrenceevnen, hvis man inden for de berørte sektorer, herunder SMV, på europæisk plan, nåede til enighed om mere fleksible arbejdstidsordninger, navnlig ved beregningen af arbejdstiden.

2.3. *Faktorer der bidrager til styrkelse af konkurrenceevnen*

2.3.1. I sin meddelelse betoner Kommissionen med rette, at innovation, informationsteknologi, uddannelse og samarbejde mellem virksomhederne er vigtige faktorer, når det gælder om at forbedre konkurrenceevnen.

2.3.2. ØSU ønsker især at fremhæve betydningen af følgende:

- a) en opgradering af kvalifikationerne hos alle berørte parter i branchen, dvs. lønmodtagere, virksomhedsledere, håndværkere og selvstændige, gennem bedre adgang til uddannelses- og informationsprogrammer;
- b) bedre adgang til tekniske fremskridt og moderne kommunikationsmidler, navnlig i form af telearbejde, som sætter de ansatte i stand til fortsat at arbejde hjemme eller i mindre enheder lokaliseret i vanskeligt tilgængelige områder;
- c) diversificering af produktionen med henblik på øget værditilvækst; dette kan endda omfatte færdiggørelse af produkter ved hjælp af f.eks. franchising, som giver ret til at markedsføre produkterne under bestemte design- eller mærkevarebetegnelser;
- d) frivillige og samarbejdsbaserede sektortiltag med inddragelse af små og mellemstore distributører; bl.a. bør der føres en prispolitik, som gør det muligt at konkurrere med de store distributionsvirksomheder;
- e) fremme af kvalitetskontrollen og anvendelsen af konsulentbistand, hvorved de europæiske underleverandører i kraft af deres velkvalificerede arbejdskraft kan tilbyde betydelige »omkostning/kvalitets«fordele sammenlignet med deres konkurrenter i udviklingslandene, hvor kvalitetsstandarden ofte er ringere;
- f) styrkelse af partnerskabet mellem underleverandører, således at disse går sammen om at udveksle knowhow og produkter. Partnerskabet skal også omfatte såvel de mellemmand eller »indkøbsagenter«, som spiller en vigtig rolle i nogle medlemsstater, når det gælder om at styrke underleverandørernes profil i forhold til ordregiverne, som anvendelsen af underleverandør»børser«;
- g) tilskyndelse af ordregivere til at etablere mere velafbalancerede partnerskabsrelationer til underleverandørerne. Disse relationer skal baseres på en referenceramme, som tilvejebringer et mere jævnyrdigt forhold mellem parterne, hvor underleverandører

forpligter sig på kvalitet og leveringsfrister mod til gengæld at opnå garantier vedrørende betalingsfrister, kontraktvarighed, uddannelses tilbud til såvel mænd som kvinder samt overførsel af knowhow. Denne referenceramme kan tage udgangspunkt i eksisterende eller fremtidig national lovgivning og skal helst hvile på frivillige brancheaftaler;

- h) lettere adgang for EU-produkter til markederne i tredjelande; dette rejser spørgsmålet om sammenhængen mellem EU's eksterne politik og strategien til fremme af industriens konkurrenceevne. EU stiller sig generelt mere åben over for den eksterne handel end sine vigtigste handelspartnere, og på den baggrund mener ØSU, at EU med rimelighed kunne give åbningen af tredjelandemarkeder større prioritet end åbningen af sine egne markeder under fremtidige handelsdrøftelser. ØSU henstiller, at overvågningen af handelsaftaler rent faktisk finder sted, og at EU's små og mellemstore virksomheder får bedre adgang til handelsforsvarsmekanismerne, bl.a. omfattende mere automatiske sanktioner i tilfælde af overtrædelser;
- i) en større multilateral indsats inden for rammerne af WTO for at bekæmpe svindel, dumping, vareforfalskning og import af produkter, som er fremstillet under betingelser, der strider imod EU's sociale og moralske principper og ILO's normer, f.eks. ved tvangsarbejde i fængsler, ved udnyttelse af børn, ved fravær af fagforeningsrettigheder eller ved tilsidesættelse af de mest simple miljøregler. Sådanne produkter udgør en svøbe for hele branchen og især for underleverandørvirksomhederne;
- j) bekæmpelse af illegalt arbejde gennem opgradering af job og kvalifikationer.

2.4. *Foranstaltninger til fremme af konkurrenceevnen*

2.4.1. I første del af dette kapitel opregner Kommissionen de instrumenter (strukturfonde, uddannelsesprogrammer), som ikke specifikt sigter mod tekstil- og beklædningsindustrien. Efter ØSU's opfattelse er disse instrumenter generelt set lidet tilgængelige for SMV og samtidig ikke særlig gennemsigtige. Navnlig beklager ØSU, at det er så svært at udnytte EU's uddannelsesprogrammer, når nu uddannelse er en så afgørende faktor

for branchens konkurrenceevne. ØSU bemærker ligeledes, at Kommissionen ikke er i stand til klart at udsondre den støtte, som ydes til tekstil- og beklædningsindustrien under disse finansieringsordninger.

2.4.2. Handlingsprogrammet til fordel for SMV, som forvaltes af GD XXIII, kan efter ØSU's mening yde et særdeles nyttigt bidrag til opfyldelsen af de påpegede behov, navnlig når det gælder samarbejdet mellem SMV'er i det indre marked. Dog frygter ØSU konsekvenserne af en eventuel beskæring af de i forvejen beskedne bevillinger til dette program i perioden 1997-1999 (hvor der er afsat 180 mio. ECU). ØSU knytter visse forventninger til forslaget i det andet integrerede program om et pilotprojekt for finansiering af joint ventures mellem europæiske SMV'er. Det henstiller, at man i første række lader tekstil- og beklædningsindustrien deltage i dette pilotprojekt.

2.4.3. I kapitlets anden del redegør Kommissionen for de instrumenter, som tager specifikt sigte på underleverandørvirksomheder i tekstil- og beklædningsindustrien. ØSU anerkender betydningen af de foreslåede tiltag, navnlig inden for markedsføring (udstillinger og messer), uddannelse og samarbejde mellem ordregivere og underleverandører. Da bevillingerne til disse tiltag er yderst beskedne (150 000 ECU i 1996 samt 32 000 ECU til dækning af mødeudgifter), og da det samtidig er nødvendigt at overholde subsidiaritetsprincippet på dette område, anmoder ØSU Kommissionen om at forelægge det et mere præcist program indeholdende bl.a.:

- a) en tidsplan for gennemførelse af foranstaltningerne over tre eller fire år;
- b) nærmere regler for finansieringen af disse tiltag (herunder eventuelt bidrag fra medlemsstaterne og branchen selv);
- c) supplerende innovative foranstaltninger, eventuelt finansieret via eksisterende programmer; eksempelvis kan nævnes sammenkobling på EU-plan af tekniske centre for information om teknologiske nyskabelser og fælles foranstaltninger med sigte på vækstmarkeder som Japan, USA og Golfstaterne;
- d) foranstaltninger til fremme af samarbejdet mellem små og mellemstore virksomheder som fx pilotprojekter med sigte på at etablere fælles strukturer for modeskabelse og distribution, således at værditilvæksten forøges.

3. Konklusioner og henstillinger

3.1. Det er vigtigt for EU at opretholde en velfungerende tekstil- og beklædningsindustri som kilde til både velstand og beskæftigelse.

3.2. EU's underleverandørvirksomheder spiller en vigtig rolle, dels i kraft af deres fleksibilitet, og dels fordi de er en uundværlig bestanddel af branchen som sådan og frembyder et alternativ til udflytning til lande uden for EU.

3.3. Tekstil- og beklædningsunderleverandørerne indtager en nøgleposition i mange EU-landes økonomiske og sociale struktur i kraft af deres betydning for den fysiske planlægning og de titusindvis af enkeltmands eller håndværksvirksomheder, sektoren omfatter.

3.4. Den europæiske industri har en række væsentlige fortrin: arbejdskraftens kvalitet, kreativitet, innovation, teknologisk formåen og den europæiske modes gode ry.

3.5. Underleverandørerne er i øjeblikket ugunstigt stillede i forhold til ordregiverne.

3.6. På den baggrund finder ØSU det helt på sin plads med en meddelelse fra Kommissionen om underentreprisens konkurrenceevne i tekstil- og beklædningsindustrien i EU.

3.7. ØSU beklager imidlertid, at Kommissionen ikke er mere ambitiøs i sin meddelelse, idet den undlader at drage de logiske konsekvenser af sin egen analyse, herunder behovet for

3.7.1. at EU og medlemsstaterne går ind i tilbunds gående overvejelser om nødvendigheden af ikke at lægge hovedparten af skattebyrden og de sociale udgifter på arbejdskraften,

3.7.2. at revidere målsætningerne for den eksterne handelspolitik, så man i første række arbejder på at åbne tredjelandemarkederne, før man overvejer en yderligere åbning af EU's markeder,

3.7.3. at sørge for, at verdenshandelen rent faktisk — som fastsat af WTO og ILO — styres af internationale regler, som forbyder dumping, vareforfalskning, udnyttelse af børn og fanger, knægtelse af fagforeningsrettigheder og tilsidesættelse af miljøbeskyttelseslovgivning; disse regler bør bakkes op med effektiv kontrol og sanktioner,

3.7.4. rent faktisk at anvende EU's forsvarsprocedurer på handelsområdet, dels ved at give SMV lettere adgang hertil, dels ved at indføre et system med automatiske sanktioner i tilfælde af overtrædelser,

3.7.5. at genskabe balancen mellem underleverandører og ordregivere, således at SMV stilles bedre,

3.7.6. at fremme samarbejdet mellem SMV'erne, med inddragelse af de mindre handlende, således at disse virksomheder kan opnå en central placering i den europæiske modebranche og i kraft af en politik, der sigter mod kvalitet til konkurrencedygtige priser, i givet fald kan konkurrere bedre med importvarerne og gøre deres interesser gældende over for de store distributionsvirksomheder,

3.7.7. at foreslå en handlingsplan med konkrete bevillingsrammer og ledsaget af en flerårig tidsplan samt pilotprojekter på EU- og nationalt plan med sigte på at opkvalificere arbejdsstyrken, fremskynde indførelsen af nye teknologier, navnlig på edb-området, lette samarbejdet mellem SMV'er, herunder de detailhandlende, og styrke forbindelserne mellem ordregivere og underleverandører,

3.7.8. at anmode Ministerrådet om en konkret udmøntning af SMV'ernes fortrinsbehandling ved at afsætte de nødvendige midler til de SMV-specifikke programmer, således at de får reel og ikke kun symbolsk betydning,

3.7.9. at give SMV en reel fortrinsstilling i forbindelse med anvendelsen af de europæiske strukturinstrumenter, navnlig Den Europæiske Socialfond, ved at lægge forvaltningen ud til erhvervsorganisationer eller handelskamre, som har tæt berøring med virksomhederne og deres behov, navnlig via globalstøtteproceduren,

3.7.10. som foreslået i det andet integrerede program at stille et egentligt finansieringsinstrument til rådighed i EU med henblik på at fremme partnerskabet mellem små og mellemstore virksomheder i EU-landene, idet sådanne instrumenter allerede eksisterer for partnerskabsaftaler med tredjelande (ECIP, JOP).

3.8. ØSU bifalder forslaget om at etablere en permanent arbejdsgruppe for underleverandørvirksomheder i tekstil- og beklædningsindustrien med deltagelse af europæiske og nationale repræsentanter for denne erhvervsgren og for fagforeningerne. ØSU agter at yde sit bidrag hertil i sin egenskab af permanent Observationscenter for EU's indre marked. En af arbejdsgruppens opgaver kunne bestå i at tilvejebringe bedre kontraktforhold inden for sektoren. ØSU mener, at arbejdsgruppen — afhængigt af de behandlede spørgsmål — bør udvides med repræsentanter for de berørte parter som fx distributionsleddet eller forbrugerorganisationerne.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 684/92 om fælles regler for international personbefordring med bus«

(97/C 66/07)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 13. juni 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 75 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Hubert Ghigonis til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27 og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 103 stemmer for, 1 imod og 3 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Kommissionens rapport

I henhold til artikel 20 i Rådets forordning (EØF) nr. 684/92⁽¹⁾ skulle Kommissionen før den 1. juli 1995 aflægge rapport til Rådet om gennemførelsen af forordningen. Rapporten indeholder bemærkninger til de forskellige typer befordringsvirksomhed og behandler de problemer, der er med fortolkningen af de forskellige bestemmelser. I henhold til samme artikel skulle Kommissionen inden den 1. januar 1996 forelægge Rådet et forslag til forordning om forenkling af procedurerne, herunder — afhængigt af rapportens konklusioner — afskaffelse af tilladelse. Både rapporten og forordningsforslaget blev offentliggjort den 10. maj 1996.

2. De vigtigste elementer i det nye forordningsforslag

2.1. Formålet er at forenkle og præcisere reglerne for de forskellige typer befordringsvirksomhed og de administrative procedurer, at optimere styringen af transportaktiviteterne og udnyttelsen af vognparken, at åbne nye muligheder for transportvirksomhederne og endelig at skabe nye arbejdspladser.

2.2. Kategorierne »international pendulkørsel« og »anden lejlighedsvis kørsel« udgår.

2.3. Kategorierne »al lejlighedsvis kørsel«, »al speciel rutekørsel« og »kørsel for egen regning« liberaliseres.

2.4. Det gøres lettere at indsætte ekstra køretøjer i international rutekørsel.

2.5. Der indføres en ny definition af »grænseoverskridende bytransport«. Denne form for befordring betragtes ikke længere som speciel rutekørsel, men som et særligt tilfælde under rutekørsel.

2.6. Formuleringen af definitionen af lejlighedsvis kørsel forbedres.

2.7. Der indføres en »EF-tilladelse til bus«, som skal træde i stedet for de eksisterende nationale modeller for tilladelse til at udføre international transport.

2.8. Proceduren for ansøgning om og udstedelse af tilladelse ændres, for så vidt angår de oplysninger, ansøgerne skal indgive, høringen af berørte medlemsstater og grundene til afslag. Konkurrence med tilsvarende jernbanekørsel kan ikke længere anvendes som begrundelse for at afslå en ansøgning om tilladelse til at udføre international rutekørsel.

2.9. Visse frister for høring af berørte medlemsstater og for indgriben fra Kommissionens side i tilfælde af uenighed forlænges.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU har med stor interesse læst Kommissionens rapport om gennemførelsen af forordning (EØF) nr. 684/92 og de foreslåede ændringer til forordningen. Det bifalder Kommissionens bestræbelser på at præcisere og forenkle de gældende regler.

3.2. ØSU er meget interesseret i, at der skabes nye arbejdspladser i transportsektoren, og kan kun støtte bestræbelserne herpå. Det advarer imidlertid mod risikoen for, at en overdreven konkurrence som følge af liberalisering kan føre til prisfald og konkurser og dermed til øget arbejdsløshed.

3.3. ØSU er ikke blind for de muligheder, et øget omfang af busrejser kan åbne for de transportrelaterede industrier.

⁽¹⁾ EFT nr. L 74 af 20. 3. 1992, s. 1; EFT nr. C 356 af 31. 12. 1987, s. 62.

3.4. En liberalisering af busbefordringen vil også indvirke positivt på EU-borgernes bevægelighed og på deres mulighed for frit at vælge transportform.

4. Bemærkninger til de foreslåede retsfor skrifter

4.1. Den nye definition af grænseoverskridende bytransport må betragtes som en væsentlig fornyelse. Den afspejler bedre denne befordringsforms karakteristika, idet der snarere er tale om et særtilfælde under rutekørsel, som er åben for alle passagerer, end om speciel rutekørsel.

4.1.1. ØSU finder det positivt, at vilkårene for adgang til markedet for grænseoverskridende bytransport bibeholdes.

4.2. Afskaffelsen af kategorien international pendulkørsel må betragtes som en positiv forenkling af viften af befordringsformer. Det vil øge gennemsigtigheden og lette kontrolmyndighedernes store arbejdsbyrde. ØSU konstaterer imidlertid, at beslutningen om at ophæve denne kategori i vid udstrækning er baseret på det beskedne antal tilladelser, der er givet til pendulkørsel uden indlogering, og på lighedspunkterne mellem denne form for kørsel og rutekørsel. Efter ØSU's opfattelse kunne Kommissionen også have set på situationen inden for pendulkørsel med indlogering, før den traf sin endelige afgørelse.

4.3. Den nye definition af lejlighedsvis kørsel er en stor forbedring. Ikke desto mindre bemærker ØSU, at der er nævnt to former for lejlighedsvis kørsel: kørsel, der er liberaliseret, og kørsel, der kræver tilladelse. ØSU mener, at forskellen mellem de to kategoriers markedsadgangsbetingelser bør afklares.

4.4. Da personbefordring for egen regning ikke er begrænset til »ikke-erhvervsmæssig« befordring, dækker definitionen ikke alle berørte tilfælde, og kun den »ikke-erhvervsmæssige« befordring vil være omfattet af den foreslåede forordning. ØSU finder det derfor nødvendigt, at der fortsat kræves tilladelse til andre former for befordring for egen regning end den, der er defineret i forslaget, så man undgår en potentielt illoyal konkurrence med de transportvirksomheder, der udfører kørsel for fremmed regning.

4.5. ØSU stiller sig positivt til forslaget om en EF-tilladelse med henblik på at harmonisere og forenkle kontrol dokumenterne, nedbringe antallet af dokumenter, der skal medføres i køretøjet, og lette de kompetente myndigheders kontrol.

4.5.1. EF-tilladelsen vil kun være påkrævet for virksomheder, der ønsker at arbejde på det internationale

marked, men dette nævnes ikke udtrykkeligt i de nye bestemmelser. Efter ØSU's mening bør dette punkt præciseres.

4.5.2. For at afklare situationen for de transportvirksomheder, der allerede har tilladelse til at udføre international personbefordring med bus i henhold til den gældende forordning, og for at lette overgangen til den nye ordning med EF-tilladelser, foreslår ØSU, at medlemsstaterne indfører overgangsforanstaltninger i samarbejde med Kommissionen.

4.6. I forbindelse med rapporten om gennemførelsen af den gældende forordning har ØSU noteret sig de problemer, der er med anvendelsen og fortolkningen af proceduren for udstedelse af tilladelser, herunder begrebet »ledende virksomhed« i en »sammenslutning af virksomheder«. ØSU konstaterer, at tilladelsen ganske vist udleveres til den ledende virksomhed, men at der ikke kan være tale om, at denne virksomhed har rettigheder eller fordele i forhold til de andre virksomheder i sammenslutningen, som er omfattet af tilladelsen. Hertil kommer, at den ledende virksomheds forpligtelser på ingen måde defineres eller afgrænses. ØSU mener, at begrebet »ledende virksomhed« kan afskaffes, selv om det klart angiver, hvem den originale tilladelse skal udleveres til.

4.7. ØSU bemærker, at der foreslås nye bestemmelser om indsættelse af ekstra køretøjer i eksisterende rutekørsel. Hermed tilsigtes det at ophæve proceduren for fornyelse af tilladelser og i stedet at indføre et krav om, at det ekstra køretøj medfører 3 kontrol dokumenter, som viser, at der er tale om et ekstra køretøj. ØSU mener dog, at man bør opretholde en vis kontrol med indsættelse af ekstra køretøjer, og foreslår en ændring af forslaget på det punkt.

4.8. Det konstateres, at proceduren for udstedelse af tilladelse ændres gennemgribende, idet der nu lægges større vægt på mulighederne for at imødekomme en ansøgning frem for mulighederne for at afslå en ansøgning. I den forbindelse er det positivt, at konkurrence med jernbanetransport ikke længere kan tjene som begrundelse for at afslå en ansøgning om tilladelse til at udføre international rutekørsel. Trods denne forbedring skal det understreges, at det er særdeles vigtigt at videreføre harmoniseringen af konkurrenceforholdene mellem de forskellige transportformer på de områder, hvor der fortsat er tale om forskelsbehandling.

4.9. ØSU bemærker, at muligheden for at foretage lokale udflugter i forbindelse med lejlighedsvis international kørsel er blevet afskaffet, fordi der er tale om cabotagekørsel. Denne ændring vil givet få negative konsekvenser for transportvirksomhederne. På visse områder vil de nemlig ved denne form for kørsel være underlagt den enkelte medlemsstats love og administrative bestemmelser om cabotage, som ikke nødvendigvis

er harmoniserede og derfor kan rejse yderligere bureaukratiske barrierer for transportvirksomhederne. Som led i forenklingen af procedurerne mener ØSU, at sådanne bureaukratiske barrierer skal begrænses mest muligt. Det foreslås derfor, at man i forbindelse med lejlighedsvis international kørsel bibeholder muligheden for at foretage lokale udflugter, såfremt de rent faktisk indgår som led i denne kørsel.

4.10. Da det er afgørende for passagerernes og køretøjets sikkerhed, for en fair konkurrence og for at undgå illegale befordringstjenester, at EU's og medlemsstaternes lovgivning om international personbefordring med

bus — herunder ikke mindst køre- og hviletidsbestemmelserne samt reglerne om teknisk køretøjskontrol — overholdes, kan ØSU kun bifalde de kontrolbestemmelser, der er indføjet i det nye forslag.

4.11. ØSU er sig bevidst, at der må lægges stor vægt på passagerernes sikkerhed under busrejser, især internationale busrejser over lange afstande, og at det i den forbindelse er nødvendigt at råde over alle sikkerhedsrelaterede oplysninger. Denne sikkerhed må garanteres i videst mulig udstrækning, og Kommissionen opfordres til at holde sig dette for øje under vedtagelsen af det foreliggende forslag og udarbejdelsen af fremtidige tiltag inden for international personbefordring med bus.

5. Forslag til ændringer

Kommissionens forslag

Artikel 4, stk. 1

1. Der kræves ingen tilladelse til lejlighedsvis kørsel som defineret i artikel 2, stk. 3, pkt. 1.

Artikel 6, stk. 1

1. Følgende udgår i stk. 1, andet afsnit: »eller pendulkørsel uden indlogering«.

Artikel 6, stk. 5

5. Tilføjelse af et nyt stk. 6:

»6. Hvis der indsættes ekstra køretøjer i eksisterende rutekørsel, skal køretøjerne medføre en kopi af kontrakten eller tilsvarende dokument mellem den, der driver rutekørslen, og den transportvirksomhed, der stiller de ekstra køretøjer til rådighed, samt en kopi af tilladelsen til rutekørsel.

Den transportvirksomhed, som stiller ekstra køretøjer til rådighed, skal være indehaver af den i artikel 3a nævnte EF-tilladelse. Det ekstra køretøj skal medføre en bekræftet kopi af EF-tilladelsen.«

ØSU's forslag

Artikel 3 — Indføjeelse af et nyt stk. 1

1. Udførelse af international personbefordring med bus kræver en EF-tilladelse.

Artikel 4, stk. 1

1. Der kræves ingen tilladelse til lejlighedsvis kørsel som defineret i artikel 2, stk. 3, pkt. 1, første afsnit.

Artikel 6, stk. 1

1. Stk. 1, andet afsnit, affattes således:

»Hvis rutekørsel eller pendulkørsel udføres af flere virksomheder i forening, udstedes tilladelsen i alle de deltagende virksomheders navn. Den udleveres til den virksomhed, der har indgivet ansøgningen om tilladelse med en bekræftet kopi til de øvrige virksomheder. Navnene på samtlige virksomheder angives på tilladelsen.«

Artikel 6, stk. 5

5. Tilføjelse af et nyt stk. 6:

»6. Hvis der indsættes ekstra køretøjer i eksisterende rutekørsel, skal køretøjerne medføre en kopi af kontrakten eller tilsvarende dokument mellem den, der driver rutekørslen, og den transportvirksomhed, der stiller de ekstra køretøjer til rådighed, samt en kopi af tilladelsen til rutekørsel.

Den transportvirksomhed, som stiller ekstra køretøjer til rådighed, skal være indehaver af den i artikel 3a nævnte EF-tilladelse. Det ekstra køretøj skal medføre en bekræftet kopi af EF-tilladelsen.

Den transportvirksomhed, der indsætter ekstra køretøjer, skal indberette enhver ændring i antallet af køretøjer i drift til den myndighed, der har udstedt tilladelsen. Denne myndighed underretter de øvrige berørte medlemsstater.«

Kommissionens forslag

Artikel 12

Artikel 12 i forordning (EØF) nr. 684/92 udgår.

Artikel 13

Stk. 2 i artikel 13 udgår.

Bruxelles, den 27. november 1996.

ØSU's forslag

Artikel 12

Artikel 12 i forordning (EØF) nr. 684/92 ændres som følger:

»I forbindelse med international lejligheidsvis kørsel kan en transportvirksomhed udføre lejligheidsvis kørsel (lokale udflugter) i en anden medlemsstat end den, hvori den har hjemsted.

Denne kørsel skal foregå med passagerer, som ikke har bopæl i den pågældende stat, og som forudgående er blevet befordret af samme transportvirksomhed i den i stk. 1 nævnte form for international kørsel, og skal foretages med samme køretøj eller et køretøj fra samme transportvirksomhed eller gruppe af transportvirksomheder.«

Artikel 13

Udgår.

Ny artikel (indføres mellem de nuværende artikler 14 og 15).

Artikel 17 i forordning (EØF) nr. 684/92 ændres som følger:

»1. I samarbejde med Kommissionen træffer medlemsstaterne inden den 1. juni 1997 alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at virksomheder, der inden den 31. december 1996 har fået tilladelse til at udføre international personbefordring med bus i henhold til artikel 3 i forordning (EØF) nr. 684/92, opfylder bestemmelserne om EF-tilladelser fra den 1. januar 1999.«

2. (Ordlyden fra den nuværende artikel 17.)

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Telematiksystemer i den intermodale transport i en paneuropæisk kontekst«

(97/C 66/08)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 30. maj 1996 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om Telematiksystemer⁽¹⁾ i den intermodale transport i en paneuropæisk kontekst.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Dethmer H. Kielman til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 105 stemmer for, 1 imod og 6 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Motiveringen for udtalelsen

1.1. To af ØSU's medlemmer⁽²⁾ gav følgende motivering for anmodningen fra Sektionen for Transport og Kommunikation om tilladelse til at udarbejde en initiativudtalelse i tilknytning til den tredje paneuropæiske transportkonference i 1997 i Helsingfors:

1.2. »Siden forberedelsen af den anden paneuropæiske transportkonference (Kreta, marts 1994) har ØSU (Transportsektionen) deltaget løbende i arbejdet i den dertil oprettede styringsgruppe (under ledelse af Europa-Parlamentet og Kommissionen og med deltagelse af andre organisationer).«

1.3. »Som led i forberedelsen af den 3. konference i Helsingfors i 1997 er det tanken, at deltagerne i styringsgruppen skal have større muligheder for at strukturere emnedebatten i Helsingfors. Tyngdepunktet i Helsingfors-konferencen vil ligge på "Intelligent udnyttelse af de transeuropæiske net" og især på telematiksystemernes fremtidige rolle. Som led i forberedelserne skal ØSU stå for et debatindlæg om "Telematiksystemer inden for intermodal transport".«

1.3.1. ØSU beskæftiger sig i nærværende udtalelse udelukkende med godstransport, endda med undtagelse af luftfragt.

1.4. »Den foreslåede initiativudtalelse skulle bygge på sektionens hidtidige arbejde med telematikspørgsmål og fokusere på princippet om intermodalitet og det paneuropæiske samarbejde.«

1.5. »Ved at analysere den nuværende situation samt problemerne og perspektiverne inden for intermodale telematiksystemer i et paneuropæisk perspektiv og uddrage en syntese heraf kan ØSU yde et konkret bidrag til Helsingfors-konferencen.«

1.6. Efter drøftelserne i styringsgruppen er der mulighed for, at Det Økonomiske og Sociale Udvalg får lejlighed til at optræde som ordfører vedrørende emnet Telematiksystemer i den intermodale transport i en paneuropæisk kontekst som led i forberedelsen af Den Tredje Paneuropæiske Transportkonference i Helsingfors i 1997.

2. Indledning

2.1. Det er nødvendigt at videreudvikle den intermodale transport. I udtalelsen af 24. november 1992 om forordning (EØF) nr. 1100/89⁽³⁾ nævnte ØSU følgende faktorer, der gør det nødvendigt at forbedre den intermodale transport:

- vejene i EF er eller bliver overfyldte;
- vejtransporten alene kan ikke absorbere den forventede transporttilvækst;
- hvis jernbanernes internationale samarbejde forbedres, kan de transportere mere;
- de indre vandveje har stadig kapacitet til at ekspandere;
- også søfarten (specielt coasterne) skulle kunne spille en væsentlig rolle inden for kombineret transport;

(1) Telematik kan defineres som digital udveksling og bearbejdning af data mellem forskellige netværkscomputer-systemer, som er spredt geografisk og indbyrdes tilgængelige. I europæisk sammenhæng er der oftest tale om grænseoverskridende systemer.

(2) Eike Eulen og René Bleser.

(3) EFT nr. C 19 af 25. 1. 1993, s. 29 (ordfører: Ulbo Tukker).

— transport ad jernbane og vandveje er mere miljøvenlig end vejtransport.

Da der er tale om en paneuropæisk behandling af transportproblematikken i almindelighed og den intermodale transport i særdeleshed, inddrages ud over EU's medlemsstater også de øvrige europæiske lande.

2.2. I udtalelsen af 25. oktober 1995 om transporttelematik i Europa ⁽¹⁾ bemærkede ØSU: Større produktivitet, bedre infrastrukturer og en mere effektiv anvendelse af køretøjerne skal modvirke denne vækst i transporttydelserne ved at sikre en lavere vækst i kørselsydelse og dermed en mindskelse af trafikken. Anvendelse af transporttelematik kan bidrage væsentligt til at øge infrastruktur- og køretøjseffektiviteten. Sikkerheden, som er en væsentlig faktor for transportkvaliteten, kan ligeledes forbedres betydeligt via telematikapplikationer.

2.3. I udtalelsen af 25. oktober 1995 om støtteforanstaltninger inden for sektoren for transport med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje tilslutter ØSU sig — med den begrundelse, at det er vigtigt at forbedre og udbrede den intermodale transport — Kommissionens forslag om at forlænge forordning (EØF) nr. 1107/70's gyldighedsperiode til og med 31. december 1997 ⁽²⁾.

2.4. I en initiativudtalelse af 22. november 1995 om Kommissionens lovgivningsprogram for 1995 på transportområdet/den fælles transportpolitik, handlingsprogram 1995-2000 ⁽³⁾ påpeger ØSU, at intermodalitet og interoperabilitet er af afgørende betydning i forbindelse med udviklingen af transeuropæiske net på transportområdet.

3. Generelle bemærkninger/udviklingslinjer

3.1. Generelle bemærkninger

3.1.1. Det er karakteristisk for godstransport, at der er mange aktører og varierende handlinger, fremtrædelsesformer og transportformer. Informationsstrømmene er meget komplekse. For hver transportform (landevej, jernbane, indlands-, kyst- og maritim skibsfart) er der udviklet særlige informations- og telekommunikationssystemer. Kun i sjældne tilfælde er de forskellige systemer sammenkoblet eller integreret. Telematikmarkedet kan karakteriseres som et sælgers marked, der er stærkt teknologiorienteret. Derfor er det meget vanskeligt at påvirke udviklingen. For at reflektere over emnet holdes der hvert år en kongres om transporttelematik, senest i november 1995 i Yokohama i Japan.

⁽¹⁾ EFT nr. C 18 af 22. 1. 1996, s. 32 (oprindelig ordfører: Achim Denkhaus; efter hans død: Dethmer H. Kielman).

⁽²⁾ EFT nr. C 39 af 12. 2. 1996, s. 100 (ordfører: Dethmer H. Kielman).

⁽³⁾ EFT nr. C 39 af 12. 2. 1996, s. 43 (ordfører: George Wright).

3.1.2. I forbindelse med intermodal transport er informationsstrømmene endnu mere komplekse end ellers. Når aktørernes antal stiger, er der ekstra handlinger at udføre. Dermed øges informationsmængden, og samtidig forøges også behovet for pålidelig information.

3.1.3. Telematik inden for intermodal transport kan betragtes ud fra mange forskellige synsvinkler såsom information, telekommunikation, aktører, transportformer, udbydere af tjenester, brugere af tjenester, myndigheder osv. Der er derfor et stort behov for strukturering og styring. Der kan skelnes mellem tre niveauer ⁽⁴⁾:

- 1) køretøjs- og ladeenhedssystemer;
- 2) infrastruktursystemer;
- 3) transportorganisation og managementsystemer.

3.1.4. I forbindelse med telematiksystemer inden for transport kan der bl.a. opregnes følgende brugerkategorier:

- vejtransportvirksomheder;
- jernbaneselskaber;
- indlandsskibsfartsvirksomheder;
- intermodale transportoperatører;
- afskibere;
- speditører;
- stevedorer/skibsmæglere;
- redere;
- toldmyndigheder;
- havnemyndigheder;
- terminaloperatører;
- myndigheder (lokale/regionale/nationale/internationale);
- banker/forsikringselskaber.

3.2. Udviklingslinjer

3.2.1. Med hensyn til informationsteknologi inden for transport kan der konstateres følgende udviklingslinjer:

- sammenkobling af systemer;
- tiltagende systemintegrering;
- tiltagende brug af dynamisk informationsbehandling;
- øget udnyttelse af verdensomspændende netværks muligheder (Internet);

⁽⁴⁾ Kilde: »International Transport Workers' Federation: A Transport Resolution in the Pipeline? Telematics in Road Transport«, 1/1995.

- standardisering af meldinger (EDIFACT);
- øget integration i logistikkæder og flere kædestrukturer;
- øget samarbejde mellem afskibere og transportører med deraf følgende større informationsbehov;
- transportens globalisering.

Disse vigtige punkter uddybes nærmere på et senere stadium.

4. Problemer i forbindelse med anvendelse af intermodal transport og telematik

4.1. Anvendelsen af intermodal transport begrænses af, at intermodal transport pr. landevej/jernbane og pr. landevej/vandveje først er rentabel over en vis afstand. Ved afstande under 150 km er intermodal transport sjældent gennemførlig, men 85 % af al indenlandsk vejgodstransport forløber over afstande på under 150 km⁽¹⁾. Intermodal transport kræver relativt store investeringer i ladeenheder og omladningsfaciliteter. Ladeenhederne er endnu ikke standardiseret i tilfredsstillende omfang. ISO-søtransportcontaineren er særdeles velegnet som maritim ladeenhed, men har en række mangler i forhold til landtransport med standardiserede paller.

Jernbanenettets kapacitet er utilstrækkelig på visse strækninger, særlig hvor persontransport ad jernbane også lægger kraftigt beslag på kapaciteten. Jernbaneinfrastrukturen i de europæiske lande arbejder med mange forskellige elektricitets- og sikkerhedssystemer, og nogle har også afvigende sporvidde. Desuden er jernbanernes læsseprofil begrænset i en række lande, særlig i Syd-europa. Men på de fleste vigtige strækninger, der kan benyttes til intermodal transport, er der kun få af den slags hindringer. Desuden kan anlæg af banelinjer til brug for højhastighedstog på sigt betyde, at der på visse strækninger frigives kapacitet til godstransport samtidig med, at anvendelse af ny teknologi og nye transportkoncepter (f.eks. flersystemlokomotiver og shuttle-tog) letter den grænseoverskridende intermodale godstransport. Udviklingen på disse punkter kan forøge den intermodale transports dynamik.

Landenes net af indre vandveje og short sea-forbindelser er ikke lige tætte, og de dækker under alle omstændigheder kun en del af transportforbindelserne. En del af indlandsskibsfarten er endnu ikke liberaliseret (f.eks. tour de rôle-systemer).

4.2. I nogle nyligt foretagne undersøgelser påpeges en række problemer, der hindrer anvendelsen af telematik

inden for transport. Der nævnes følgende problemer for virksomhederne (transportører, afskibere, speditører, terminaloperatører):

- omkostningerne;
- systemernes mangelfulde kompatibilitet;
- den manglende standardisering;
- informationernes upålidelighed;
- utilstrækkelig brugervenlighed;
- ringe fleksibilitet;
- databankerne giver et utilstrækkeligt overblik, fordi oplysningerne om de faktiske trafikstrømme ikke altid er korrekte.

Disse problemer gør sig stærkere gældende i forbindelse med intermodal transport end i individuelle virksomheder, i virksomhedskæder og inden for transportformer med autonome systemer. Efterspørgslen efter betalbare, standardiserede og kompatible systemer er derfor særlig stor inden for intermodal transport.

5. Lovende muligheder for telematik inden for intermodal transport

5.1. De lovende muligheder for telematik inden for intermodal transport kan sammenfattes således:

- 1) systemer med henblik på samarbejde og strategisk planlægning;
- 2) følge- og sporingssystemer;
- 3) integration i trafikstyringssystemer;
- 4) udbredelse af »unimodale« flådestyringssystemer.

5.2. Om systemer med henblik på samarbejde og strategisk planlægning er der følgende at sige: Valget af intermodal transport påvirkes i høj grad af den foreliggende informationsmængde. Når transportkunder (mest afskibere) ved hjælp af strategiske informationssystemer får kendskab til den intermodale transports muligheder, betingelser og omkostninger, må der forventes stærk vækst i den intermodale transport. Udvikling af intermodale reservations- og bookingsystemer vil ligeledes bidrage til stigende anvendelse af intermodal transport. I forbindelse med intermodal transport er der i princippet altid tale om et samarbejde mellem de forskellige transportformer og afskiberne. På det punkt kan telematik yde nødvendig støtte.

5.3. Med hensyn til følge- og sporingssystemer er følgende af betydning. De største muligheder for telematik anvendelse inden for intermodal transport ligger i systemer, der kan følge og spore ladeenheder.

(1) Se NEA's rapport »The Transport of goods by road and its environment in the Europe of tomorrow«, marts 1992.

Sådanne systemer kan henregnes til de operationelle flådestyringssystemer. Ladeenheder kan følges og spores fra faste punkter (f.eks. terminaler) eller med mobil kommunikation.

5.4. Eftersom den intermodale transport er en integrerende del af det samlede trafiksystem, må der tages hensyn til den i forbindelse med udvikling af trafikstyringssystemer. Således må der ved udviklingen af dynamiske trafikinformationssystemer tages hensyn til den intermodale transportkædes forskellige elementer.

Det er klart, at gods- og passagertransport griber ind i hinanden, og at de konkurrerer om begrænsede ressourcer. Derfor bør telematiksystemer, der udvikles inden for én af de to transportsektorer, også være i stand til at transmittere, modtage og behandle information vedrørende den anden.

5.5. Med hensyn til udbredelse af »unimodale« flådestyringssystemer gælder det, at der allerede er udviklet et stort antal flådestyringssystemer inden for de enkelte transportformer. Hvis disse systemer udvides til andre transportformer, vil det betyde en kraftig impuls for den intermodale transport. Således kan udvikling af intermodale kørselsplanlægnings- og kørselsregistreringssystemer forøge den intermodale transports effektivitet betydeligt.

6. Myndighedernes rolle i forbindelse med fremme af telematik inden for intermodal transport

6.1. Formålene med at fremme telematik inden for intermodal transport

Nationale og internationale myndigheder beskæftiger sig med telematik inden for intermodal transport ud fra følgende indfaldsvinkler:

- optimal forvaltning af net: hovedveje, jernbaner og indre vandveje;
- forbedring af transportens effektivitet ved at reducere antallet af kørte kilometer, forbedre planlægning og ordredførelse, forøge udnyttelsesgraden m.m.;
- reduktion af overbelastning;
- reduktion af energiforbrug, støjgener og emission af skadelige stoffer;
- forøgelse af (trafik-)sikkerheden;
- tilvejebringelse og liberalisering af telekommunikationsinfrastruktur.

Myndighedernes støtte retter sig mod:

- trafikstyring i forbindelse med landevej, jernbane, søtransport og inlandsskibsfart;
- telematikinfrastuktur;

- transportkædestyring;
- flådestyring i forbindelse med landevej, jernbane, søtransport, inlandsskibsfart;
- offentlige indkøb.

Omkostningerne ved at anvende og udvikle ny telematik er meget store, særlig i indledningsfasen. Den intermodale transportsektor er kun i begrænset omfang i stand til på egen hånd at finansiere større udviklinger på området. Her ligger en opgave for myndighederne, der kan støtte ny udvikling ved hjælp af målrettede F&U-programmer.

6.2. Bestående EU-aktiviteter til fremme af telematik inden for intermodal transport

Inden for EU kan der peges på følgende programmer og aktiviteter, der mere eller mindre har at gøre med telematik inden for intermodal transport:

Under GD VII:

- fjerde rammeprogram: forskning på transportområdet;
- udvikling af transeuropæiske net;
- task force om intermodal transport;
- task force om fremtidens jernbanesystem.

Under GD XIII:

- fjerde rammeprogram: transporttelematik;
- udvikling af transeuropæiske telekommunikationsnet.

Under GD VII og GD XIII i fællesskab:

- højniveaugruppen vedrørende implementering af transporttelematik.

Desuden findes der på nationalt og regionalt plan mange særskilte initiativer til fremme af intermodal transport og telematik.

7. Henstillinger

7.1. Telematikken må anvendes på en sådan måde, at den imødekommer behovene hos alle godstransportens aktører. Teknologien er ikke et mål i sig selv.

7.2. I forbindelse med udvikling og anvendelse af telematik inden for intermodal transport må man ikke tabe den teknologiske udviklings sociale aspekter af syne. Anvendelse af telematik inden for transport kan nemlig få stor indflydelse på arbejdsvilkårene, beskæftigelsen og arbejdstilrettelæggelsen. Ny teknologi stiller andre krav til uddannelsesformer og uddannelsesniveauer.

7.3. Endelig bør der i forbindelse med anvendelse af telematik inden for intermodal transport tages hensyn til følgende:

- der bør sigtes mod brug af hele den intermodale transportkæde;
- der bør sikres overensstemmelse med erhvervslivets godskategorier og logistikkæder;
- der bør så vidt muligt tages udgangspunkt i bestående, accepterede teknikker;
- initiativet bør støttes af sektoren, altså nedefra;
- så vidt muligt bør der arbejdes på tværs af brancher;
- telematiksystemerne bør også kunne anvendes af små virksomheder;
- der bør tages udgangspunkt i organisation og mennesker; teknologi er sekundært i forhold hertil;
- der må ofres megen opmærksomhed på overførsel af knowhow;
- udviklingen af telematiksystemer bør ske i nøje sammenhæng med udviklingen af de transeuropæiske net;
- der bør foregå en afstemning mellem de europæiske programmer og aktiviteter og de nationale og regionale initiativer.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om etablering af harmoniserede sikkerhedsforskrifter for fiskeskibe med en længde på 24 meter og derover«⁽¹⁾

(97/C 66/09)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 8. oktober 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 84, stk. 2, at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Transport og Kommunikation, som udpegede Eduardo Chagas til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 11. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 105 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Baggrund

1.1. Den internationale konvention af 1974 om sikkerhed for menneskeliv på søen (SOLAS) omfattede ikke fiskeskibe. Man indledte derfor bestræbelser på at udforme en særlig konvention for disse fartøjer, som kunne fastlægge konstruktionsforskrifter for nye skibe samt normer for sikkerhedsudstyret på fiskeskibe.

Dette arbejde mandede i 1977 ud i undertegnelsen af en international konvention om sikkerhed for fiskeskibe — den såkaldte Torremolinos-konvention af 1977.

1.2. Imidlertid blev denne konvention ikke ratificeret af tilstrækkeligt mange lande, og den trådte aldrig i kraft.

For at imødekomme visse indvendinger fra landene med de største fiskerflåder og for at føre konventionen af 1977 ajour med nogle ændringer, der var foretaget i SOLAS-konventionen, påbegyndte Den Internationale Søfartsorganisation en revision af Torremolinos-konventionen. Resultatet af denne revision blev i 1993 nedfældet i den såkaldte Torremolinos-protokol.

1.3. Ved denne revision blev den obligatoriske anvendelse af hovedkapitlerne i konventionen begrænset til skibe på 45 meter og derover (før gjaldt sikkerhedsforskrifterne for skibe på 24 meter og derover).

(¹) EFT nr. C 292 af 4. 10. 1996, s. 29.

1.4. Sideløbende hermed indførte Rådet direktiv 93/103/EF⁽¹⁾ om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed under arbejdet om bord på fiskerfartøjer. Dette direktiv, der er baseret på konventionen af 1977, gælder for nye fiskeskibe med en længde på 15 meter og derover og eksisterende fiskeskibe med en længde på 18 meter og derover.

Direktivets ikrafttræden blev imidlertid forsinket, og dets effekt begrænset på grund af revisionen af konventionen og den efterfølgende undertegnelse af protokollen. Da de obligatoriske regler i protokollen kun gælder for skibe med en længde på 45 meter og derover, omfatter den kun en begrænset del af fiskerflåden, idet 85 % af fiskerfartøjerne i EU på over 100 GT har en længde på mellem 24 og 45 meter. Alligevel blev protokollen heller ikke ratificeret af så mange lande, at den kunne træde i kraft.

2. Kommissionens forslag

2.1. Artikel 3, stk. 5, i Torremolinos-protokollen tillader, at der etableres regionale arrangementer til sikring af ensartede sikkerhedsbestemmelser for alle fiskeskibe, der opererer i samme område eller region. Derfor har Kommissionen udarbejdet et forslag, hvori forskrifterne for skibe med en længde på 45 meter og derover i størst mulig udstrækning også kommer til at gælde skibe med en længde på mellem 24 og 45 meter.

2.2. Det foreliggende forslag, der ifølge Kommissionen er at betragte som et indledende skridt hen imod en forbedring af sikkerheden, sigter mod indførelse af et sæt harmoniserede sikkerhedsforskrifter for fiskeskibe, der sejler under medlemsstaternes flag, samt skibe fra tredjelande, der opererer i farvande inden for en medlemsstats basislinje eller i en medlemsstats territorialfarvande eller lander deres fangst i en af medlemsstaternes havne.

2.3. Det foreslås også, at direktivet kommer til at omfatte Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, hvilket vil være af særlig interesse for Norge og Island.

2.4. På grund af de omkostninger, som anvendelsen af sikkerhedsforskrifterne vil medføre for de eksisterende fiskeskibes vedkommende, foreslår Kommissionen, at disse fartøjer kun skal opfylde protokollens forskrifter for eksisterende skibe.

Bestemmelserne vedrører radioredningsudstyr, radarreflektorer, procedurer for nødsituationer, mønstring og øvelser, radiokommunikation og navigationsudstyr.

2.5. Endelig indeholder direktivforslaget de bestemmelser om anerkendte organisationers udstedelse af overensstemmelsescertifikater, der skal indføres for at sikre det ønskede sikkerhedsniveau.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Fiskerisektoren som helhed er en meget sårbar sektor med alvorlige overlevelsproblemer, hvilket ØSU har påpeget i en række udtalelser⁽²⁾. Når der indføres nye krav vedrørende konstruktion, sikkerhedsudstyr og -foranstaltninger om bord, bør de derfor overvejes nøje for ikke at gøre det endnu vanskeligere for sektoren at overleve, men samtidig skal menneskeliv, skibe og miljø beskyttes gennem overholdelse af nogle minimumskrav til sikkerheden. Derfor støtter ØSU under henvisning til ovenstående bemærkninger Kommissionens forslag, som vil kunne bidrage til at forbedre sikkerheden i fiskerierhvervet.

3.2. Selvom fiskeriet er et af de mest ulykkesramte erhverv, er der, som Kommissionen selv anfører, ikke indsamlet statistiske data på EU-plan, således at man kan vurdere problemets virkelige omfang.

ØSU mener, at der bør udarbejdes en pålidelig oversigt over ulykker i forbindelse med fiskerfartøjer og deres konsekvenser, herunder tab af menneskeliv, arbejdsulykker og erhvervsskader, som rammer fiskere.

3.3. ØSU støtter indførelsen af regionale sikkerhedsbestemmelser, hvilket Torremolinos-protokollen giver mulighed for i artikel 3, stk. 5. De skal omfatte hele Middelhavet og alle europæiske lande med kystlinje. Kommissionen bør opfordre de berørte tredjelande til også at forpligte sig til at opfylde disse mål.

3.4. Bestemmelsen om, at skibe fra tredjelande, der vil fiske i farvande inden for EU's basislinje eller i EU's territorialfarvande eller lande deres fangst i en medlemsstats havn, skal opfylde de samme krav som EU-medlemsstaternes fiskeskibe, kan ØSU kun støtte, men det vil være vanskeligt at kontrollere, om den overholdes. Det vil heller ikke kunne kontrolleres, om fartøjer, der ikke lever op til den krævede standard,

⁽¹⁾ Rådets direktiv 93/103/EF af 13. november 1993 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed under arbejdet om bord på fiskerfartøjer (det 13. særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF); EFT nr. L 307 af 13. 12. 1993, s. 1.

⁽²⁾ For eksempel ØSU's initiativudtalelse om »Fiskeriretigheder og bevarelse af fiskeressourcerne« (EFT nr. C 39 af 12. 2. 1996, s. 32).

læsser deres fangst over i skibe, som opfylder protokolens bestemmelser, således at den pågældende fangst uden problemer kan landes i en EU-havn. Med de nuværende midler vil det være vanskeligt at kontrollere, om direktivets bestemmelser overholdes af skibe fra tredjelande. Kommissionen bør tilskynde medlemsstaterne til at forbedre kontrollen ikke kun i land, men også på havet.

3.5. Som nævnt i punkt 1.2 trådte den internationale konvention om sikkerhed for fiskeskibe, den såkaldte Torremolinos-konvention, aldrig i kraft. Den blev ikke en gang ratificeret af alle EU-medlemsstaterne, og det på trods af en henstilling herom fra Rådet⁽¹⁾.

3.6. Det er efter ØSU's mening af den største vigtighed, at der — som foreslået af Kommissionen — som et indledende skridt fastsættes fælles regler og standarder for fiskeskibe med en længde på 24 meter og derover. ØSU støtter også Kommissionens ønske om at undersøge, om der er behov for yderligere foranstaltninger for de øvrige kategorier af skibe, eksisterende skibe og skibe med en længde på under 24 meter. Sådanne undersøgelser bør foreligge inden den 1. januar 1998, således at de nye forslag, som Kommissionen har bebudet, også kan omfatte de nævnte kategorier.

3.7. De bestemmelser, der nu foreslås, vedrører kun omkring 4 % af EU's fiskeskibe (skibe med en længde på 24 meter eller derover).

I forsøget på at gennemføre Torremolinos-protokollen, som i sig selv var en lempelse af konventionens minimumskrav om sikkerhedsforanstaltninger på skibe, fastsættes der for eksisterende skibe ikke nogen fælles regler om elementer af så stor vigtighed for skibssikkerheden som det basale brandslukningsudstyr samt redningsmidler og -arrangementer for skibe med en længde på mellem 24 og 45 meter. Direktivforslaget burde også tage disse elementer i betragtning.

3.8. Kommissionen erklærer også, at den agter at foreslå forordning (EØF) nr. 613/91⁽²⁾ ændret således, at den kommer til at omfatte fiskeskibe. En sådan ændring må ikke betyde, at rederne frit kan vælge et register i en EU-medlemsstat, der eventuelt er mere fleksibel i sin fortolkning af certificeringskravene, for derigennem at omgå kravene i en anden medlemsstat, der er kendt for at overholde de krævede certificeringsbestemmelser og -normer.

(1) Rådet vedtog den 23. september 1980 en henstilling om ratificering af Torremolinos-konventionen (EFT nr. L 259 af 2. 10. 1980, s. 29).

(2) Rådets forordning (EØF) nr. 613/91 om overførsel af skibe fra et register til et andet inden for Fællesskabet (EFT nr. L 68 af 13. 3. 1991, s. 1).

3.9. Endelig mener ØSU, at en forbedring af sikkerhedsforanstaltningerne og sikkerhedsniveauet om bord på fiskeskibene nødvendigvis forudsætter en hensigtsmæssig uddannelse af arbejdstagerne i fiskerisektoren. Selvom spørgsmålet ikke hører ind under det foreliggende forslag fra Kommissionen, opfordrer ØSU Kommissionen til at henstille til medlemsstaterne, at de hurtigst muligt ratificerer den nye STCW-F-konvention af 1995, der indeholder minimumskrav om uddannelse af søfarende og sønæring.

4. Særlige bemærkninger

4.1. Artikel 1, stk. 1

Det foreliggende forslag gælder også for skibe fra tredjelande, der opererer i medlemsstaternes territorialfarvand eller inden for basislinjen, det vil sige farvandene inden for 12 sømil-grænsen. ØSU opfordrer Kommissionen til gennem bilaterale aftaler med de tredjelande, hvis skibe er omfattet af dette forslag, at sørge for, at anvendelsesområdet udvides til 200 sømil (eksklusiv økonomisk zone), eftersom dette falder uden for EU-rettens område.

4.2. Artikel 2, stk. 1

Det er almindeligt — særligt i visse fiskerflåder fra tredjelande — at de egentlige fiskeskibe omlader deres fangst til andre større skibe, som udelukkende tager sig af transporten. Derfor bør der i definitionen af »fiskeskib« efter ordet »forarbejdning« indføjes »eller omladning og transport«.

4.3. Artikel 3, stk. 2

ØSU påpeger endnu engang med bekymring, at eksisterende skibe med en længde på mellem 24 og 45 meter ikke omfattes af forskrifterne for grundlæggende brandslukningsudstyr og redningsmidler og -arrangementer.

4.4. Artikel 3, stk. 4

Det forekommer ikke at være en tilstrækkelig garanti, at flagstatens administration attesterer, at certifikatet er udstedt i overensstemmelse med EU-reglerne. En løsning kunne for eksempel være, at Kommissionen tilbyder de pågældende lande samarbejdsprogrammer vedrørende inspektion og udstedelse af certifikater. Medlemsstaterne skal dog fortsat have mulighed for at foretage inspektioner i overensstemmelse med artikel 9, stk. 1.

4.5. Artikel 5

Der anvendes hyppigt formuleringer såsom »ækvivalente bestemmelser« eller »bestemmelser, som administrationen kan godkende«. Torremolinos-protokollen er et godt eksempel herpå. Ud over de fastsatte bestemmelser er det også vigtigt, at Kommissionen sørger for en bedre koordinering mellem den fælles fiskeripolitiks kontrolmekanismer og havnestatskontrollen. Desuden skal inspektørerne have en passende uddannelse.

4.6. Artikel 6 (gælder også artikel 5)

ØSU vil gerne vide, hvordan Kommissionen skal kunne sikre, at der anvendes samme fremgangsmåde over for skibe fra tredjelande.

4.7. Artikel 7 og 8

Direktiv 94/57/EF⁽¹⁾ fastsætter fælles regler og standarder for organisationer, der udfører inspektion og syn af skibe, og for søfartsmyndighedernes arbejde i den forbindelse. Selvom ØSU erkender, at de nævnte organisationer kan spille en vigtig rolle på dette område, bør søfartsmyndighederne spille den afgørende rolle, når det gælder inspektion. Det vil derfor være rimeligt at yde EU-støtte til sikring af en tilstrækkelig effektiv inspektion.

4.8. Artikel 10 og 11

ØSU mener, at ændringer bør vedtages efter fremgangsmåden i artikel 12, stk. 2 og 3 i Rådets direktiv

⁽¹⁾ Rådets direktiv 94/57/EF af 22. november 1994 om fælles regler og standarder for organisationer, der udfører inspektion og syn af skibe, og for søfartsmyndighedernes aktiviteter i forbindelse dermed (EFT nr. L 319 af 12. 12. 1994, s. 20).

93/75/EØF⁽²⁾, således at medlemsstaterne i højere grad inddrages i beslutningstagningen.

4.9. Artikel 11

Det rådgivende udvalg, der er nedsat ved artikel 12, stk. 1, i ovennævnte direktiv, er sammensat af repræsentanter for medlemsstaterne, og dets formand er en repræsentant for Kommissionen. Arbejdsmarkedets parter burde også have sæde i dette udvalg eller i det mindste forudgående høres.

4.10. Bilag II

Forskrifterne i dette bilag, især vedrørende grundlæggende brandslukningsudstyr og redningsmidler og -arrangementer, bør også gælde for eksisterende skibe som nævnt ovenfor.

4.10.1. Bilag II, kapitel VII, regel 1

Det bør desuden fastsættes, at visse grundlæggende krav til redningsmidler og -arrangementer skal opfyldes uanset, hvornår skibet er bygget.

4.11. Bilag III, 1.1

4.11.1. Efter ØSU's mening bør Østersøen ikke udelukkes fra anvendelsesområdet.

4.11.2. ØSU mener, at anvendelsesområdets nordlige grænse bør fastlægges ud fra regionernes særlige karakteristika (»stepped line«) og ikke blot være en lige linje svarende til en bestemt nordlig breddegrad.

⁽²⁾ Rådets direktiv 93/75/EØF om mindstekrav til skibe, som er på vej til eller fra Fællesskabets søhavne med farligt eller forurenende gods (EFT nr. L 247 af 5. 10. 1993, s. 19).

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Meddelelse fra Kommissionen om lige muligheder for handicappede — En ny handicapstrategi for Det Europæiske Fællesskab«, og
- »Udkast til resolution vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om lige muligheder for handicappede«

(97/C 66/10)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 27. november 1996 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde var henvist til Sektionen for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede Christina Wahrolin til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 115 stemmer for og 3 stemmer hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Generelle bemærkninger

Det Økonomiske og Sociale Udvalg udtrykker sin glæde over at Kommissionen har udformet en handicapstrategi for Det Europæiske Fællesskab og et udkast til resolution om lige muligheder for handicappede. ØSU glæder sig navnlig over at udkastet er rettighedsbaseret og tager udgangspunkt i at handicapspørgsmål vedrører alle. ØSU glæder sig ligeledes over at man sætter sig for effektivt at modarbejde diskriminering på grund af handicap. Handicappolitikken er et område der længe har været forsømt, og som nu må opprioriteres i bestræbelserne på at skabe et Europa for alle. Hvis ikke alle grupper er omfattet af arbejdet med at skabe et bedre europæisk samfund, vil Europas borgere miste tilliden til at Den Europæiske Union er noget der vedkommer dem. Kommissionens initiativ er derfor et skridt i den rigtige retning. ØSU støtter således i princippet Kommissionens udkast.

1.1. Baggrund

1.1.1. I alle samfund hører de funktionshæmmede til de vanskeligst stillede. Dette skyldes bl.a. manglende hensyntagen til deres behov. En anden årsag er, at samfundet ikke i tilstrækkeligt omfang er opmærksomt på de funktionshæmmedes muligheder og ressourcer. Derfor skal deres behov og ønsker respekteres. En funktionsnedsættelse er noget helt naturligt. Alle kan blive ramt af sygdom eller komme til skade, og sandsynligheden for at få en funktionsnedsættelse vokser med alderen. I takt med den medicinske udvikling er der flere og flere der overlever f.eks. bilulykker, men med store funktionsnedsættelser. Antallet af ældre over 80 år er markant stigende i mange europæiske lande, og dermed forøges også antallet af mennesker med funktionsnedsættelser. Der skal derfor tages hensyn til de funktions-

hæmmedes behov i de fælles samfundsmæssige bestræbelser.

1.1.2. For de fleste lande gælder at handicappolitikken i første omgang tog sigte på plejemuligheder og uddannelse på institutioner. I nogle tilfælde så man det som den bedste foranstaltning, i andre ønskede man blot at gemme de funktionshæmmede af vejen. Efter anden verdenskrig begyndte mange lande at satse på revalidering af voksne med funktionsnedsættelse og på uddannelse af børn med funktionsnedsættelse. Samtidig blev man mere bevidst om at de funktionshæmmedes situation kunne ændres. Det væsentlige er at fokus i handicappolitikken blev flyttet fra individ til samfund, idet man vendte blikket mod de ting i det omgivende samfund der hæmmer deltagelsen. Det er helt centralt i denne udvikling at de funktionshæmmede begyndte at organisere sig for at vinde indflydelse.

1.1.3. Det internationale handicaparbejde har haft stor betydning. I 1981 arrangerede FN et handicapår som resulterede i et globalt handlingsprogram for handicappede. I slutningen af 1980'erne prøvede den internationale handicapbevægelse at få FN til at vedtage en konvention om handicappedes rettigheder. Det lykkedes ikke, men man vedtog et dokument med titlen »Standardregler om lige muligheder for handicappede«. Alle medlemmer af FN — og dermed alle EU-lande — har tilsluttet sig dette dokument.

1.1.4. FN's standardregler om lige muligheder for handicappede er i dag det vigtigste internationale dokument vedrørende handicapspørgsmål. Det omfatter 22 regler og dækker så godt som alle samfundsmæssige områder — fra uddannelse til lovgivning. Hensigten med reglerne er at sikre at piger, drenge, mænd og kvinder med funktionsnedsættelse har samme rettigheder og forpligtelser som andre borgere i samfundet. FN's

medlemmer har et ansvar for at fjerne de hindringer der udelukker mennesker med funktionsnedsættelser fra at udøve deres friheder og rettigheder og som gør det vanskeligt for dem at deltage fuldt ud i samfundslivet. FN's standardregler bekræfter at handicapsspørgsmål handler om menneskerettigheder.

1.1.5. Sideløbende med det internationale arbejde med handicapsspørgsmål har flere lande udformet en ny type handicaplovgivning som skal modvirke diskriminering. Den amerikanske lov på området [»The Americans with Disabilities Act« (ADA)] har været af særlig stor betydning for denne udvikling. Det er en enestående lov der bygger på den amerikanske borgerrettighedsidé. Først og fremmest fastslår ADA at det amerikanske samfund ikke tillader diskriminering af handicappede. Det gælder såvel direkte som indirekte diskriminering. Den amerikanske lov har bl.a. fået en pendant i Storbritannien, der sidste år vedtog en antidiskriminationslov for funktionshæmmede.

1.1.6. Kommissionen påpeger med rette at det der er til gavn for funktionshæmmede, også er til gavn for andre grupper; offentlige transportmidlers tilgængelighed er f.eks. også til fordel for ældre og børnefamilier (med barnevogn). Det er ligeledes rigtigt at betone at diskriminering af funktionshæmmede medfører et samfundsøkonomisk tab. I forbindelse med vedtagelsen af ADA erklærede den daværende amerikanske præsident, George Bush, at diskrimineringen af funktionshæmmede årligt kostede det amerikanske samfund 200 mia. dollar. Det må formodes at der er tale om tilsvarende beløb i Europa. Bruger man ressourcer på at sikre funktionshæmmede samme levevilkår som ikke-funktionshæmmede er det ikke kun en investering i det enkelte individ, men i samfundet som sådan.

1.2. Generelle bemærkninger om handicapstrategien

1.2.1. Et bærende tema i såvel resolutionen som meddelelsen er at handicapsspørgsmålene skal integreres i alle politikker. ØSU tilslutter sig denne indfaldsvinkel. I meddelelsen nævnes at Kommissionen har til hensigt at inddrage alle berørte generaldirektorater i en fælles handicapgruppe. Forskellige initiativer inden for f.eks. forskning, uddannelse og transport skal undersøges. ØSU understreger at det er af allerstørste betydning at denne hensigt omsættes i handling. I den forbindelse er det vigtigt at Kommissionen nøje klarlægger hvilke konsekvenser dens forslag har for handicappede. Dette gælder navnlig spørgsmålet om tilgængelighed. Alle områder har et handicapaspekt — fra flygtningespørgsmål til spørgsmålet om hvordan bankautomater skal udformes.

1.2.2. Hvis Kommissionen effektivt skal kunne gennemføre sin mainstreaming-strategi, er det efter

ØSU's opfattelse en god idé at lade tjenestemænd med specialviden på området bistå Kommissionens handicapgruppe. Der bør etableres en intern samordningsenhed som passende kunne baseres på den ekspertgruppe der i dag eksisterer under HELIOS II-programmet. Den bør fungere som en støtte for Kommissionens arbejdsgruppe vedrørende handicapsspørgsmål. Det er vigtigt at der afsættes de fornødne ressourcer til dette arbejde. Efter ØSU's opfattelse er det meget vigtigt at dette prioriteres højt i det kommende budgetarbejde. ØSU ser med bekymring på at der for øjeblikket hersker stor usikkerhed om handicapsspørgsmålenes skæbne efter årsskiftet 1996/1997, hvor HELIOS II-programmet afsluttes. ØSU mener ikke det er tilfredsstillende at Kommissionen i sin meddelelse lover at bidrage til visse aktiviteter — bl.a. udgivelsen af handicapavisen HELIOSCOPE — »så længe budgettet tillader det«.

1.2.3. ØSU er enig med Kommissionen i at spørgsmålet om informations- og kommunikationsteknik (IKT) er særlig vigtigt for funktionshæmmede. Desværre er Europa på det punkt saktet agterud i forhold til USA. De føderale myndigheder i USA har allerede meget længe stillet betydeligt større krav end de europæiske myndigheder til producenterne på IKT-området for at sikre at produkterne skal kunne anvendes af funktionshæmmede. ØSU mener at tilgængelighed for handicappede skal være en hjørnesten i fremtidens europæiske informationsfund.

1.2.4. Der kræves ressourcer hvis »mainstreaming'en« skal fungere optimalt. Skal f.eks. studerende med et handicap i praksis kunne tage del i EU's udvekslingsprogrammer, er det nødvendigt at der afsættes ressourcer til disse studerendes behov. F.eks. skal studiemateriale med blindeskrift være tilgængeligt. Alle implicerede parter må være indforstået med dette og leve op til deres ansvar. I udtalelsen om børnekulturpolitik understregede ØSU at det er vigtigt at kulturen gøres tilgængelig for handicappede børn. Tilsvarende gælder på andre områder.

1.2.5. ØSU har gentagne gange lagt vægt på beskæftigelsessspørgsmålene. For funktionshæmmede er dette af særlig stor betydning. ØSU ønsker således at beskæftigelsen prioriteres højt i det fortsatte arbejde med meddelelsen og resolutionen. Kommissionen bør vurdere hvor stor en del af strukturfondenes midler der går til handicappede. Viser der sig at være tale om en lille del, mener ØSU at de handicappede som gruppe betraget skal opprioriteres. I denne forbindelse opfordrer ØSU alle EU's institutioner til at gøre en indsats for at ansætte flere funktionshæmmede. Det udtrykker tilfredshed med

at Kommissionen har til hensigt at gå i spidsen på det punkt.

1.2.6. Kommissionen foreslår at der oprettes en særlig gruppe på højt niveau med repræsentanter fra medlemsstaterne. ØSU finder dette positivt og mener at gruppen primært skal tage sig af beskæftigelsesproblemer og udarbejde forslag til hvordan man kan forbedre mobiliteten for arbejdstagere med en funktionshæmning samt følge resultaterne op og evaluere dem. ØSU lægger vægt på at dette arbejde sker under hensyntagen til subsidiaritetsprincippet.

1.2.7. ØSU understreger at Kommissionens handicapgruppe og den særlige gruppe på højt niveau løbende bør holde en dialog i gang med Det Europæiske Handicapforum⁽¹⁾.

1.3. Generelle bemærkninger til resolutionen og retningslinjerne

1.3.1. ØSU finder det meget positivt at Kommissionen i sit forslag til resolution henviser til FN's standardregler.

1.3.2. Efter ØSU's opfattelse er det af allerstørste betydning at alle borgere i Unionen, herunder også personer med funktionsnedsættelse, omfattes af arbejdstagernes frie bevægelighed, det indre marked gennemførelse og øgede forbrugerrettigheder.

1.3.3. ØSU opfordrer medlemsstaterne til på et så tidligt tidspunkt som muligt at indlede udarbejdelsen af planer der skal sikre opnåelse af målsætningerne i resolutionen og i FN's standardregler. Først i det øjeblik konkrete planer fremlægges og realiseres, kan de funktionshæmmedes situation virkelig ændres.

2. Særlige bemærkninger til resolutionen og retningslinjerne

2.1. Efter ØSU's opfattelse er der visse mindre uklarheder i resolutionen og retningslinjerne.

2.2. ØSU mener at tekststykket »bekræfter principperne og værdierne i De Forenede Nationers standardregler vedrørende lige muligheder for personer med handicap« i resolutionen (efter punkt 12) bør udgå til fordel for »bekræfter deres tilslutning til FN's

standardregler«. ØSU mener at resolutionen i størst muligt omfang skal støtte standardreglerne og at dette tydeligt bør fremgå af resolutionens tekst.

2.3. I resolutionens første at-sætning nævnes at FN's standardregler indebærer »at princippet om lige muligheder ved udarbejdelse af overordnede politikker på handicapområdet opretholdes«. Det er imidlertid ikke helt det der står i standardreglerne. ØSU foreslår derfor at denne at-sætning udgår til fordel for følgende: »at piger, drenge, mænd og kvinder med funktionsnedsættelse sikres samme rettigheder og forpligtelser som andre borgere i samfundet«.

2.4. Resolutionen indeholder en definition af handicappede. ØSU finder dette overflødig og mener at resolutionen i stedet og uden forbehold skal overtage definitionen i FN's standardregler. Ellers er der en åbenlys risiko for at der opstår forvirring om hvilken definition der skal anvendes. Den definition der bruges i standardreglerne, er følgende:

»Betegnelsen "funktionsnedsættelse" dækker et stort antal forskellige funktionsmæssige begrænsninger, der forekommer i alle befolkningsgrupper i samtlige lande i verden. Mennesker kan have funktionsnedsættelse på grund af fysisk, intellektuel eller sansemæssig funktionshæmning, en medicinsk betinget tilstand eller en sindslidelse. Sådanne funktionshæmninger, tilstande eller sygdomme kan være af permanent eller forbigående art. (...) Betegnelsen "handicap" betyder tab eller begrænsning af mulighederne for at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Den beskriver relationen mellem et menneske med funktionsnedsættelse og dets omgivelser. Formålet med denne betegnelse er at sætte fokus på mangler ved omgivelserne og mange af de i samfundet iværksatte aktiviteter, som for eksempel information, kommunikation og uddannelse, der forhindrer mennesker med funktionsnedsættelse i at deltage på lige vilkår med andre.«

2.5. I retningslinjerne lægges der vægt på integration af funktionshæmmede i uddannelsessystemerne. ØSU kan tilslutte sig dette, men vil dog betone at der er handicapgrupper, f.eks. døve børn, for hvilke særundervisning ofte er det mest effektive. Det er også vigtigt at man ikke forveksler integration med skoleplacering. Det er ikke nok at placere handicappede i det almindelige skolesystem. For at opnå integration, dvs. individets fulde deltagelse i det miljø vedkommende befinder sig i, kræves der særlige foranstaltninger, f.eks. tilpasning af undervisningslokaler, tekniske hjælpemidler, hjælpelærere, psykosocial hjælp m.m.

3. Resumé

ØSU sætter pris på Kommissionens initiativ og mener der er tale om en vigtig stillingtagen til de funktionshæm-

⁽¹⁾ Et særligt handicapforum er knyttet til HELIOS II-programmet. Det nedlægges når programmet afsluttes ved årsskiftet. Derfor har man med støtte fra Kommissionen dannet et uafhængigt handicapforum. Her er femten paraplyorganisationer for handicaporganisationerne, én fra hver medlemsstat, samt femten europæiske handicaporganisationer repræsenteret.

medes samfundsmæssige rolle. Det er meget vigtigt at resolutionen støtter FN's standardregler og ikke bliver et konkurrerende dokument. Afgørende for om målene nås er dog de konkrete foranstaltninger og de ressource-

mæssige prioriteringer. ØSU mener derfor det er vigtigt at medlemsstaterne tager resolutionen alvorligt og aktivt arbejder hen imod de mål som FN's standardregler og resolutionen opstiller.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Anden rapport fra Kommissionen om "Revision af Fællesskabets retsforskrifter på energiområdet"«, og
- »Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet om ophævelse af en række fællesskabsretsakter på det energipolitiske område«⁽¹⁾

(97/C 66/11)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 22. oktober 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvises til ØSU's Sektion for Energi, Kernekraft og Forskning, som udpegede Klaus Benedict von der Decken til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 12. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 106 stemmer for, 3 imod og 2 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Det foreliggende dokument er anden etape i revisionen af EU's energilovgivning, som Kommissionen indledte i 1995 (KOM(95) 391 endelig udg. af 26. juli 1995). Sigtet er at lette, forenkle og om nødvendigt ajourføre energilovgivningen.

1.2. Kommissionens første revision omfattede kun rationel energiudnyttelse og olie; den dækkede kun en del af den relevante lovgivning, nemlig 17 basisretsakter, hvoraf de fleste blev vedtaget mellem 1972 og 1976 (15 af Rådet og 2 af Kommissionen).

1.3. Kommissionen foreslog dengang 10 retsakter ophævet, især fordi de ikke mere havde nogen praktisk værdi, eller fordi de var blevet overhalet af udviklingen i lovgivningsprocessen; de øvrige retsakter blev foreslået opretholdt, deraf tre midlertidigt. For 4 retsakters vedkommende var høring af ØSU nødvendig. ØSU afgav positiv udtalelse den 26. oktober 1995⁽²⁾.

1.4. Som led i revisionen af EU-lovgivningen foreslog Kommissionen sideløbende en omredigering og forenkling af forordningen om indberetning til Kommissionen om planlagte investeringer af interesse for Fællesskabet inden for jordolie-, naturgas- og elektricitetssektorer-

⁽¹⁾ EFT nr. C 272 af 18. 9. 1996, s. 9-10.

⁽²⁾ EFT nr. C 18 af 22. 1. 1996, s. 103.

ne⁽¹⁾; ØSU afgav ligeledes udtalelse om dette forslag den 26. oktober 1995⁽²⁾. Den nye forordning blev vedtaget den 22. april 1996⁽³⁾.

1.5. Med rapportens forelæggelse viderefører Kommissionen sin gennemgang af lovgivningen i de to sektorer, som allerede behandles i den første rapport, ligesom den udvider gennemgangen til naturgas og elektricitet. Der behandles 18 basisretsakter, hvoraf de fleste blev vedtaget mellem 1968 og 1980; 6 handler om olie, 1 om naturgas, 3 om elektricitet og 7 om rationel energiudnyttelse. Dertil kommer en generel retsakt om meddelelse af oplysninger vedrørende energiforsynings-situationen inden for Fællesskabet.

1.6. Som konklusion foreslår Kommissionen, at blot 5 retsakter ophæves; de øvrige foreslås opretholdt enten midlertidigt (7) eller efter senere forelæggelse af en rapport med begrundelse for opretholdelsen (6). Forslagene om ophævelse af retsakterne findes i den meddelelse, som ledsager Kommissionens rapport. Formelt er høring af ØSU kun nødvendig for 3 retsakters vedkommende, idet ØSU i sin tid ikke blev konsulteret forud for de to andre retsakters vedtagelse.

1.7. Med denne anden rapport mener Kommissionen at have afsluttet revisionen, i det mindste i den nuværende form, af de energiretsregler, der er baseret på EF-traktaten. Den bebuder at ville udarbejde en tredje rapport om revision af de retsakter, der er baseret på EKSF- og EURATOM-traktaterne.

1.7.1. Kommissionen bebuder, at den regelmæssigt vil analysere EU's energilovgivning og at analyseresultaterne vil blive offentliggjort i den rapport om energipolitikken, som den har lovet at forelægge hvert andet år.

2. Generelle bemærkninger

2.1. ØSU godkender på linie med sin tidligere udtalelse fuldt ud forelæggelsen af denne anden rapport, hvormed Kommissionen holder sit løfte fra den første energilovgivningsrevision. Det bemærkes med tilfredshed, at rapporten ikke blot dækker de tidligere, ikke behandlede sektorer, men også supplerer gennemgangen af lovgivningen i de to sektorer, som var med i den første rapport.

2.1.1. Hermed følger Kommissionen ØSU's henstilling fra den tidligere udtalelse, hvor der blev nævnt eksempler på flere andre retsakter, som også burde gennemgås.

2.2. ØSU er tillige særligt tilfreds med, at Kommissionen har fulgt flere af dets bemærkninger og henstillinger, hvoraf adskillige omtales i denne udtalelse.

2.3. ØSU bemærker, at hvidbogen om en energipolitik for Den Europæiske Union (KOM(95) 682 endelig udg.) fra december 1995 har været med til at belyse den energipolitiske sammenhæng, som lovgivningsrevisionen indgår i; denne sammenhæng var beklageligvis ikke anført i Kommissionens første rapport. Imidlertid skal det atter påpeges, at revisionen kun er fornuftig, hvis formålet er at øge relevansen, sammenhængen og effektiviteten i EF's energiindsats, bl.a. på baggrund af målene og retningslinierne i Rådets resolution af 23. november 1995⁽⁴⁾ og 8. juli 1996⁽⁵⁾, således at man ikke nøjes med at ville »rydde op« i lovgivningen.

2.4. ØSU konstaterer, at Kommissionen for 6 af de 18 berørte retsakters vedkommende ikke drager nogen endelig konklusion, men foreslår dem opretholdt og senere vil forelægge rapporter indeholdende begrundelse herfor. På den baggrund kan ØSU ikke på nuværende stadium udtale sig om, hvorvidt det er velbegrundet at opretholde retsakterne eller ej.

2.4.1. Det er beklageligt, at Kommissionen ikke har fulgt ØSU's henstillinger og benyttet de 12 måneder mellem de 2 revisioner til at udarbejde disse forskellige rapporter, så konklusionerne kunne være forelagt de forskellige berørte institutioner i forbindelse med denne anden revision.

2.4.2. ØSU minder om, at det i sin foregående udtalelse bad Kommissionen redegøre for bl.a. medlemsstaternes faktiske gennemførelse af Rådets henstilling 76/495/EØF og 82/604/EØF.

2.4.3. ØSU påpegede tillige, at der ikke forelå tilstrækkelig begrundelse for Kommissionens daværende forslag om at opretholde henstilling 77/713/EØF af 25. oktober 1977 om rationel udnyttelse af energi i industrivirksomheder⁽⁶⁾; Kommissionen planlægger nu at udarbejde en rapport med en begrundelse; den utilstrækkelige begrundelse gjorde det dengang vanskeligt at vurdere, om det var berettiget at opretholde henstillingen.

2.4.4. ØSU er tilfreds med, at Kommissionen har tilsluttet sig ØSU's synspunkt og vurderer i modsætning

⁽¹⁾ EFT nr. C 346 af 23. 12. 1995, s. 10.

⁽²⁾ EFT nr. C 18 af 22. 1. 1996, s. 107.

⁽³⁾ EFT nr. L 102 af 25. 4. 1996, s. 1.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 327 af 7. 12. 1995, s. 3.

⁽⁵⁾ EFT nr. C 224 af 1. 8. 1996, s. 1.

⁽⁶⁾ EFT nr. L 295 af 18. 11. 1977, s. 3.

til Kommissionen, at revisionen af EU's energilovgivning først reelt er afsluttet, når disse rapporter er forelagt og det har været muligt at vurdere deres konklusioner.

2.4.4.1. Det erfares, at Kommissionen forventer at have disse rapporter klar i midten af 1997 og ØSU håber stærkt, at denne frist overholdes. Dog havde man gerne set, at Kommissionen havde afgivet et præcist løfte og dette spørgsmål i den foreliggende rapport.

2.4.5. ØSU må atter konstatere, at Kommissionens revision er begrænset. De forslag om ophævelser, som Kommissionen fremsætter, beror nemlig snarere på en »oprydning i lovgivningen«, idet de pågældende retsakter er forældede eller har mistet deres eksistensberettigelse; der er således ikke tale om en reel lettelse og forenkling af gældende EU-lovgivning.

2.4.5.1. Derfor er det også vigtigt at få kodificeret den nugældende energilovgivning, hvilket Kommissionen om fornødent bør tage skridt til.

2.5. Med disse kommentarer godkender ØSU Kommissionens forslag om ophævelse af retsakter, herunder dem, som ØSU formelt konsulteres om.

2.5.1. ØSU er specielt tilfreds med, at Kommissionen nu er overbevist om, at det er nødvendigt at ophæve Rådets beslutning 77/186/EØF af 14. februar 1977 om udførsel af mineralolie og mineralolieprodukter fra en medlemsstat til en anden i tilfælde af forsyningsvanskeligheder⁽¹⁾; ved den første lovrevision gik Kommissionen ind for midlertidig opretholdelse af rådsbeslutningen.

2.5.1.1. Hermed tilslutter Kommissionen sig ØSU's tidligere fremsatte holdning; ØSU havde berettiget tvivl om, hvorvidt den nævnte beslutning var forenelig med traktatens bestemmelser om det indre marked og foreslog beslutningen ophævet.

2.5.2. ØSU konstaterer videre, at Kommissionen nu foreslår at ophæve direktiv 75/339/EØF om forpligtelse for medlemsstaterne til at opretholde minimumslagre af fossile brændstoffer ved varmekraftværker⁽²⁾; i den første rapport havde Kommissionen foretrukket at opretholde direktivet midlertidigt, så længe der ikke var vedtaget nye kriseforanstaltninger.

2.5.2.1. ØSU godkender denne holdningsændring, da det jo gik ind for direktivets ophævelse ud fra den betragtning, at der ikke forelå beviser for det nyttige i at opretholde det.

2.5.2.2. ØSU opnår således generel opbakning om sin tidligere fremsatte holdning, gående ud på, at det forhold, at en retsakt ikke er delvis overhalet af udviklingen i lovgivningsprocessen eller ikke er blevet erstattet af mere egnede bestemmelser, ikke i sig selv udgør en tilstrækkelig begrundelse for at opretholde den, heller ikke midlertidigt.

2.5.2.3. På baggrund af sigtet med denne type lovrevision insisterer ØSU på, at selv midlertidig opretholdelse af en retsakt kun er berettiget, når der primært er tale om EU-merværdi.

3. Særlige bemærkninger

3.1. Lovgivning om olie og kriseforanstaltninger

3.1.1. ØSU beklager såre, at der på det politiske plan ikke er sket nogen udvikling i dette spørgsmål igennem det sidste år. ØSU noterer sig nu bekræftelsen af Kommissionens tilsagn om at forelægge en meddelelse om kriseforanstaltninger, herunder olielagre og samordning af deres forvaltning, i løbet af 1997.

3.1.1.1. ØSU fremhæver, at der er tale om et energipolitisk område, hvor de ældre lovregler gør det særligt nødvendigt at ajourføre, rationalisere og tilpasse den eksisterende lovgivning til de nye forhold, som gør sig gældende i Europa og verden i dag.

3.1.1.2. ØSU henviser til bemærkningerne i udtalelsen om Kommissionens første rapport, herunder det klækkelige bidrag til lempelse og forenkling af EF-lovgivningen i denne sektor, som vedtagelsen af nye kriseforanstaltninger også bør føre til. Effektiviteten i EF's indsats vil til den tid ikke kunne undgå at blive styrket.

3.1.1.3. ØSU håber derfor stærkt, at meddelelsen ikke blot vil blive fulgt op af nye forslag, men at disse også vil ligge på linie med de retningslinier, som kort er opridset ovenfor.

3.1.2. Med hensyn til direktiv 76/491/EØF af 4. maj 1976 om en fællesskabsprocedure for information og konsultation vedrørende priser på råolie og mineralolieprodukter i Fællesskabet⁽³⁾ bemærker ØSU, at Kommissionen er til sinds at foreslå, at der vedtages ny lovgivning, som skal føre til ophævelse af det nævnte direktiv.

3.1.2.1. Det bemærkes, at dette forslag modsiger konklusionerne i den første rapport, hvori Kommissionen konkluderede, at det var nødvendigt at opretholde direktivet, forudsat dets gennemførelsesbestemmelser blev forenklet.

⁽¹⁾ EFT nr. L 51 af 5. 3. 1977, s. 23.

⁽²⁾ EFT nr. L 153 af 13. 6. 1975, s. 35.

⁽³⁾ EFT nr. L 140 af 28. 5. 1976, s. 4.

3.1.2.2. ØSU bemærker, at Kommissionen begrundede denne nye holdning med »forandringerne i markedsstrukturen«. Da der ikke foreligger nærmere oplysninger om disse forandrings karakter, hvilket er beklageligt, er det umuligt at foretage en vurdering af, om denne nye holdning er begrundet eller ej. Som ØSU allerede har haft lejlighed til at beklage, da den første rapport blev forelagt, stemmer en sådan situation ikke overens med kravet om gennemsigtighed, som bør ligge til grund for enhver revision af gældende EF-lovgivning.

3.1.2.3. Det konstateres i øvrigt, at der ikke gives oplysning om, hvornår dette nye direktivforslag vil blive forelagt.

3.2. Lovgivning om energieffektivitet

3.2.1. ØSU beklager, at det ikke oplyses, hvornår Kommissionen forelægger det direktivforslag, som skal afløse direktiv 79/531/EØF om mærkning af elbægningsforbrug⁽¹⁾.

3.2.2. ØSU noterer sig begrundelsen for, at Kommissionen anbefaler at opretholde henstilling 76/495/EØF af 4. maj 1976 om rationel udnyttelse af energi, der forbruges ved passagerbefordring i bymæssige områder⁽²⁾ og havde gerne set, at der forelå en rapport med en begrundelse.

3.2.2.1. I denne forbindelse henleder ØSU Kommissionens opmærksomhed på bemærkningerne og henstillingerne i ØSU's udtalelse af 30. maj 1996 om Kommissionens grønbog om »Borgernes transportnet — Fuld udnyttelse af potentialet i den offentlige personbefordring i Europa« (KOM(95) 601 endelig)⁽³⁾.

3.2.3. I udtalelsen om den første rapport fremhævede ØSU specielt, at Kommissionen ikke gav en tilstrækkelig begrundelse for at foreslå opretholdelse af direktiv 78/170/EØF af 13. februar 1978 om ydelsen i varmeproducerende anlæg, der anvendes til rumopvarmning og produktion af varmt vand i nye eller allerede eksisterende ikke-industrielle bygninger, samt om isolering af for-

delingen af varme og varmt brugsvand i ikke-industrielt nybyggeri⁽⁴⁾.

3.2.3.1. ØSU skrev dengang, at Kommissionens analyse intet indeholdt, som kunne føre til den konklusion, at direktivet stadig var relevant for opfyldelsen af målet om rationel energiudnyttelse og de specifikke mål, som det tog sigte på; Kommissionen påpegede selv direktivets oprindelige mangler og den deraf følgende særdeles forskelligartede gennemførelse i de enkelte medlemsstater.

3.2.3.2. ØSU beklager, at Kommissionen ikke i den foreliggende rapport fremlægger ekstra oplysninger, så det bliver muligt at foretage en vurdering med fuldt kendskab til sagen.

3.2.3.3. ØSU anmoder følgelig Kommissionen om at forelægge en rapport med en begrundelse angående iværksættelsen af dette direktiv og, i den udstrækning dets opretholdelse skulle være berettiget af hensyn til EF-merværdien, at fremlægge forslag, som muliggør ensartet gennemførelse i samtlige medlemsstater, således at effektiviteten kan øges.

4. Supplerende bemærkninger

4.1. ØSU udtrykker tilfredshed med, at det er Kommissionens agt hvert andet år at foretage en analyse af den eksisterende energilovgivning.

4.2. For at øge effektiviteten og relevansen af denne analyse foreslår ØSU imidlertid, at ethvert nyt forslag desforuden ledsages af en konsekvensvurdering, ligesom tilfældet er for SMV.

4.2.1. Det påpeges i denne forbindelse, at ØSU ligeledes har foreslået, at enhver retsakt, i alle de tilfælde, hvor det er passende, indeholder bestemmelser om afskaffelse af de retsakter, der derved er blevet forældede.

4.2.2. Hvis Kommissionen anlægger en sådan indfaldsvinkel, vil den bidrage til ikke blot til at konkretisere målet om at rationalisere EF-lovgivningen, som er formålet med denne revision, men også til at gøre synligheden og sammenhængen i EF's indsats på energiområdet større.

⁽¹⁾ EFT nr. L 145 af 13. 6. 1979, s. 7.

⁽²⁾ EFT nr. L 140 af 28. 5. 1976, s. 16.

⁽³⁾ EFT nr. C 212 af 22. 7. 1996, s. 77.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 52 af 23. 2. 1978, s. 32.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om fastsættelse af principperne for tilrettelæggelse af veterinærkontrollen for tredjelandsprodukter, der føres ind i Fællesskabet«, og
- »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 71/118/EØF, 72/462/EØF, 85/73/EØF, 91/67/EØF, 91/492/EØF, 91/493/EØF, 92/45/EØF og 92/118/EØF for så vidt angår tilrettelæggelse af veterinærkontrollen for tredjelandsprodukter, der føres ind i Fællesskabet«⁽¹⁾

(97/C 66/12)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 14. juni 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Cornelius Scully til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på den 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 107 stemmer for, 1 stemme imod og 6 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. ØSU mærker sig, at Kommissionen i sit forslag fastsætter principperne for EF's politik vedrørende veterinærkontrollen for animalske produkter, der føres ind i Fællesskabet fra tredjelande, og især følgende:

- ingen sendinger fra tredjelande kan føres ind i EF uden at have været underkastet den krævede veterinærkontrol,
- alle sendinger underkastes veterinærkontrol af den kompetente myndigheds medarbejdere på embedsdyrlægens ansvar. Det kontrolleres, om sendingerne opfylder de krav, der stilles for at beskytte folke- og dyresundheden,
- veterinærkontrollen foretages på godkendte grænsekontrolsteder, som skal ligge i umiddelbar nærhed af indgangstedet i EF,
- alle sendinger skal være ledsaget af et veterinærcertifikat eller af andre dokumenter, alt efter produktets art, bestemmelsessted osv., hvis kontrollen viser, at produkterne opfylder fællesskabsreglerne, kan de frit cirkulere inden for Fællesskabet.

2. ØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens forslag, men finder dog, at man i selve teksten — uden at henvise til de specifikke toldbestemmelser — bør præcisere, hvilken kompetence toldmyndighederne har, og hvorledes den aktivitet, de udøver, skal sammenkædes med veterinærmyndighedernes arbejde. Det bør udtrykkeligt fastslås, at de to myndigheder skal samarbejde,

og at det udelukkende er toldmyndighederne, der skal føre tilsyn med frizoner, frilagre og toldoplæg og ikke veterinærmyndighederne som forudsat i forslaget til forordning.

3. ØSU mener følgende:

- man bør ikke betragte identitetskontrollen som en særskilt kontrol, men bør lade den indgå i den fysiske kontrol,
- for produkter, der ankommer til EF-grænsen uden at have EF som endeligt bestemmelsessted, bør der fastsættes regler for at sikre, at produkterne faktisk forlader EF igen,
- bestemmelsen om, at grænsekontrolstederne skal ligge i »et område, som er udpeget eller godkendt af toldmyndighederne«, risikerer at skabe betydelige praktiske vanskeligheder og påføre medlemsstaten yderligere udgifter, hvis denne nye bestemmelse gør det nødvendigt at flytte allerede eksisterende og fungerende faciliteter. Man må huske på, at der allerede er foretaget en betydelig tilpasning af de eksisterende strukturer, som fællesskabsorganerne i øvrigt har godkendt,
- det er ikke hensigtsmæssigt, at sundhedsoplysninger om produkter, der indføres fra tredjelande skal videresendes via edb-systemet ANIMO, eftersom dette system udelukkende vedrører produkter, der handles inden for EF. For indførsel af produkter fra tredjelande har EU længe haft planer om at anvende det tilsvarende system SHIFT.

(1) EFT nr. C 245 af 23. 8. 1996, s. 24.

4. ØSU er enig i, at bestemmelserne bør gøres mere letlæselige, og benytter lejligheden til endnu en gang at opfordre til, at der snarest foretages en kodificering af

de eksisterende bestemmelser for at gøre teksten klarere og lettere at forstå for brugerne.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om oprettelse af et europæisk veterinær- og plantesundhedsagentur«⁽¹⁾

(97/C 66/13)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 2. august 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Staffan Nilsson til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 82 stemmer for, 10 imod og 14 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Kommissionens forslag

Parlamentet. Agenturet skal ledes af en direktør med en mandatperiode på 5 år.

1.1. Kommissionen lægger i sit forslag til forordning op til at etablere et europæisk veterinær- og plantesundhedsagentur.

2. Generelle bemærkninger

1.2. Forslaget indebærer, at det nuværende kontor og inspektørernes uafhængighed styrkes, og at kontrolforanstaltninger og undersøgelser kan gennemføres på stedet i medlemsstaterne og i tredjelande. Agenturet overtager Kommissionens kontrol- og tilsynsopgaver.

2.1. En handlekraftig og velfungerende kontrol- og tilsynsmyndighed på veterinær- og plantesundhedsområdet er nødvendig for at sikre et effektivt indre marked og en god forbrugerbeskyttelse. Den pågældende myndighed skal have fuld kompetence til at føre tilsyn med, om Fællesskabets direktiver efterleves på passende vis, samt til at kontrollere, om krav til tredjelande opfyldes.

1.3. Kommissionen foreslår, at agenturets aktiviteter finansieres — uden at det påvirker andre ressourcer — med 1 % af de gebyrer, som medlemsstaterne i henhold til EF-retsfor skrifterne skal opkræve for veterinærkontrol.

2.2. Den krise, der har ramt en stor del af EU's oksekødsproduktion, viser med al ønskelig tydelighed, hvor vigtigt det er, at Kommissionen har en mekanisme for kontrol og tilsyn på EU-plan og over for tredjelande. En fair konkurrence på det indre marked forudsætter, at alle medlemslandene følger og implementerer de direktiver, Rådet vedtager.

1.4. I henhold til forslaget skal agenturet ledes af en bestyrelse bestående af en repræsentant for hvert medlemsland, to repræsentanter for Kommissionen samt to videnskabelige eksperter, som udpeges af Europa-

2.3. Det eksisterende kontor har ikke tilstrækkelige ressourcer til at klare den aktuelle situation. Der har

⁽¹⁾ EFT nr. C 239 af 17. 8. 1996, s. 9.

endvidere været tendenser til og forsøg på at begrænse dets kompetence og skære ned på dets budget.

2.4. Det er således vigtigt, at den myndighed, der skal have ansvaret for kontrollen, får tilstrækkelige ressourcer til at kunne arbejde effektivt.

2.5. Af flere grunde, der anføres herunder, er der tale om et principielt helt forfjet finansieringsforslag.

2.6. Hvis bestyrelsen skal arbejde effektivt, må antallet af bestyrelsesmedlemmer skæres ned. Ligebehandlingen af medlemsstaterne kan sikres ved at lade mandaterne gå på skift mellem dem.

2.7. ØSU er ikke overbevist om, at det eksisterende kontor bør ændres til et agentur. Noget sådant kan heller ikke udledes af Rådets beslutning af 29. oktober 1993. ØSU mener, at kontoret bør styrkes med yderligere og permanent personale, med mindre det klart kan påvises, at oprettelsen af et agentur vil føre til væsentlig bedre resultater i henseende til folkesundhed, forbrugerbeskyttelse og fødevarer kvalitet.

3. Særlige bemærkninger

3.1. *Begrundelsen for forslaget*

3.1.1. ØSU godkender den begrundelse, der gives i forslaget for agenturets kompetenceområder og hovedopgaver.

3.1.2. ØSU påpeger derimod, at agenturets administrative og økonomiske uafhængighed ikke er et spørgsmål om, hvorledes det finansieres, men om, hvorledes reglerne for agenturet er udformet. En finansieringsform, der er afhængig af medlemsstaternes kontrolvirksomhed, er usikker og medfører en skævtrækning mellem medlemslandene og de berørte parter.

3.1.3. ØSU mener, at en forudsætning for oprettelsen af agenturet er, at det i lighed med Miljøagenturet, som det kan sammenlignes med, finansieres fuldt ud med budgetmidler.

3.1.4. Med agenturets placering i Irland er det vigtigt, at der ikke opbygges en tilsvarende administration i Kommissionen i Bruxelles, da dette vil føre til et nødvendigt dobbeltarbejde og skabe uklare kompetenceområder.

3.2. *Artikel 2 — Formål*

3.2.1. ØSU mener, at de levnedsmidler, som skal kontrolleres, bør præciseres, så de kommer til at omfatte dem, der er anført i traktatens bilag II.

3.2.2. ØSU mener endvidere, at agenturet ligeledes bør have til opgave at initiere forslag over for Kommissionen og påpege mangler på sit område.

3.3. *Artikel 4 — Bestyrelse*

3.3.1. ØSU mener, at bestyrelsen bør bestå af repræsentanter for medlemslandene, udvalgte eksperter og repræsentanter for Kommissionen samt repræsentanter for forbruger- og producentinteresser.

3.3.2. ØSU mener desuden, at de to veterinær- og plantesundhedseksperter, som foreslås, bør udpeges af Europa-Parlamentet efter forslag fra Kommissionen.

3.3.3. Den Stående Veterinærkomité samt den tilsvarende komité for plantesundhed, hvor medlemsstaterne er repræsenteret bredt, vil fortsat tage sig af henholdsvis veterinær- og plantesundhedsspørgsmål.

3.3.4. Bestyrelsen bør bestå af højst ti medlemmer, hvoraf den ene halvdel tager sig af plantesundhedsområdet og den anden af veterinærområdet. Medlemmerne bør udpeges af Kommissionen på forslag af medlemsstaterne, og mandaterne bør gå på skift mellem medlemsstaterne efter en fastlagt turnusordning.

3.3.5. Mandatperioden bør være på to år i stedet for de foreslåede tre. Dette bør også gælde for formanden og næstformanden.

3.3.6. Man kan diskutere, om ikke bestyrelsens forretningsorden bør fastlægges i en kommissionsbeslutning efter forslag fra bestyrelsen.

3.3.7. Arbejdsprogrammet bør ligeledes være toårigt.

3.3.8. Stk. 9 bør ændres, således at den vedtagne årsberetning også sendes til høring i ØSU. ØSU, som bl.a. repræsenterer producenter, forbrugere og berørte faglige organisationer, vil være en naturlig sparringspartner.

3.4. *Artikel 5 — Direktør*

3.4.1. I henhold til stk. 1 er direktørens mandatperiode på fem år. Dette kan være hensigtsmæssigt af kontinuitetshensyn, ligesom det sikrer, at direktøren ikke berøres af forbigående problemer. Det er på den anden side også vigtigt, at bestyrelsen har mulighed for at gribe ind, hvis arbejdet ikke udføres efter de fastlagte regler.

3.5. Artikel 6 — Budget

3.5.1. ØSU står fast på, at agenturets virksomhed kun bør finansieres med budgetmidler. Artiklens stk. 3 ændres i overensstemmelse hermed.

3.5.2. Kontrollen med efterlevelsen og implementeringen af gældende direktiver er et fælles anliggende og bør finansieres i fællesskab. I dag er der stor forskel på, hvordan og hvor ofte veterinærkontrol gennemføres i de enkelte medlemsstater. En gebyrbaseret finansiering ville desuden medføre store kontrolproblemer og omkostninger for både medlemsstaterne og Kommissionen.

3.6. Artikel 17 — Revision

3.6.1. Eftersom ØSU foreslår en ændring af bestyrelsen og en kortere mandatperiode ville det være på sin plads at udarbejde en rapport om og evaluere agenturets virksomhed tidligere end efter de foreslåede fem år. Rapporten bør senest udarbejdes efter to år, dvs. efter den første mandatperiode.

3.6.2. Endvidere bør der i artikel 17 indføres en bestemmelse om, at ØSU i lighed med Parlamentet skal høres om den rapport, Kommissionen skal udarbejde. ØSU's rolle her er selvindlysende, eftersom ØSU repræsenterer de forskellige erhvervs- og samfundsgrupper, der er berørt af agenturets virksomhed, og dermed har saglige og relevante synspunkter at fremføre.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet under debatten:

Punkt 3.3.4

Affattes således:

»Ved bestyrelsens nedsættelse skal der sørges for, at den ene halvdel af medlemmerne dækker plantesundhedsområdet og den anden halvdel veterinærområdet. Medlemmerne bør udpeges af Kommissionen på forslag af medlemsstaterne.«

Afstemningsresultat

For: 31, imod: 59, hverken for eller imod: 14.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/118/EØF om dyresundhedsmæssige og sundhedsmæssige betingelser for samhandel med og indførsel til Fællesskabet af produkter, der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbestemmelser, som omhandlet i bilag A, kapitel I, i direktiv 89/662/EØF, og for så vidt angår patogener i direktiv 90/425/EØF«

(97/C 66/14)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 11. september 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Turid Ström til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling den 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 106 stemmer for, 1 stemme imod og 2 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning — Baggrunden for Kommissionens forslag

1.1. Direktiv 92/118/EØF indeholder dyresundhedsmæssige og sundhedsmæssige betingelser for handelen inden for Fællesskabet med produkter af animalsk oprindelse, dvs. fersk kød, kødprodukter, ægprodukter m.m. der for så vidt angår disse betingelser ikke er underlagt specifikke fællesskabsbestemmelser som omhandlet i bl.a. bilag A, kapitel 1, i direktiv 89/662/EØF.

1.2. Det fastslås i direktiv 92/118/EØF, at handelen med produkter af animalsk oprindelse bør liberaliseres, men som følge af risikoen for spredning af dyresygdomme bør der opstilles specifikke betingelser for visse produkter af animalsk oprindelse, som skal være opfyldt, før produkterne kan markedsføres.

1.3. Der blev indført et godkendelses- og kontrolsystem for indførsel fra tredjelande. Nogle produkter, bl.a. uforarbejdede huder og skind af hovdyr, ben, horn og hove, kan med visse undtagelser kun indføres i EU, hvis de kommer fra et tredjeland, som er opført på en særlig liste, og fra virksomheder, som overholder specifikke krav. Myndighederne i de pågældende lande skal give garanti for, at de overholder kravene. Der skal udarbejdes en EF-liste over de pågældende virksomheder.

2. Resumé af forslaget

2.1. Det foreliggende forslag om ændring af direktiv 92/118/EØF indebærer en vis forenkling af de nugælden-

de regler for indførsel. F.eks. ophæves kravet om udarbejdelse af en EF-liste over tredjelandsvirksomheder for bestemte produkter, som ikke er beregnet til konsum eller foder samt for biavlprodukter, jagttrofæer, gylle, uld m.m. og honning. Det er tilstrækkeligt, at forarbejdningsvirksomheden registreres af den kompetente myndighed i tredjelandet.

2.2. For andre produkter såsom serum, blod og blodprodukter, mælkeprodukter, som ikke er bestemt til konsum, foder til selskabsdyr, spæk og fedt er det ifølge forslaget tilstrækkeligt, at de virksomheder, produkterne kommer fra, opføres på en liste, som udarbejdes efter en særlig procedure med inddragelse af Den Stående Veterinærkomité.

2.3. Endvidere foreslås det, at der udarbejdes sundhedsbetingelser for kød af arter, som ikke er omfattet af de specifikke krav, og især for kød af reptiler.

3. Særlige bemærkninger

3.1. ØSU har i princippet ingen indvendinger imod en forenkling af dette temmelig uoverskuelige direktiv.

3.2. ØSU mener dog ikke, at direktivets forslag til forenkling bør gælde uforarbejdet fjerkrægødning. Her er en EF-liste fortsat hensigtsmæssig, eftersom der i forbindelse med fjerkrægødning foreligger stor smitterisiko (salmonella, hønsepest, Newcastle disease).

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets beslutning om ændring af bilaget til beslutning 93/383/EØF af 14. juni 1993 om referencelaboratorier til kontrol med marine biotoksiner«

(97/C 66/15)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 17. oktober 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug og Fiskeri, som udpegede Staffan Nilsson til ordfører uden studiegruppe. ØSU vedtog sin udtalelse den 5. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling den 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 102 stemmer for, 2 imod og 1 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Baggrund

1.1. I Rådets direktiv 91/492/EØF og 91/493/EØF fastsættes sundhedsmæssige betingelser for produktion og afsætning af levende toskallede bløddyr og af fiskerivarer. Hensigten er fremfor alt at føre kontrol med marine biotoksiner.

I henhold til Rådets beslutning 93/383/EØF skal hver medlemsstat udpege et nationalt referencelaboratorium for at sikre anvendelsen af bestemmelserne og koordineringen af de foretagne analyser. I bilaget til beslutningen findes en liste over de laboratorier, som de enkelte medlemsstater har udpeget.

2. Kommissionens forslag

2.1. Det Forenede Kongerige har meddelt Kommissionen, at man på grund af ændrede omstændigheder har udpeget et nyt nationalt referencelaboratorium. Kommissionen foreslår derfor, at beslutning 93/383/EØF ændres i overensstemmelse hermed.

2.2. Endvidere foreslår Kommissionen, at artikel 5 og artikel 6 i ovennævnte beslutning ændres, således at listen i bilaget fremover ændres på anmodning af en medlemsstat.

3. Bemærkninger

3.1. ØSU bifalder, at bilaget til 93/383/EØF ændres i overensstemmelse med Kommissionens forslag, således at der kan figurere et nyt referencelaboratorium for Det Forenede Kongerige.

3.2. ØSU bifalder ligeledes de ændringer, der gør det muligt for Kommissionen at ændre det pågældende bilag på anmodning af en medlemsstat, uden at Rådet skal træffe beslutning herom. Forslaget ligger på linje med en forenkling af EU's regelsæt og det subsidiaritetsprincip, som også skal præge samarbejdet.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forbindelserne mellem EU og Canada«

(97/C 66/16)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 23. november 1995 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »Forbindelserne mellem EU og Canada«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for EF's Eksterne Forbindelser, Handels- og Udviklingspolitik, som udpegede José Isaias Rodriguez Garcia-Caro til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 17. oktober 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 89 stemmer for, 2 imod og 7 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Canada og EU har en betydelig fælles arv (historisk, kulturel etc.) og har traditionelt haft gode indbyrdes forbindelser. Canada er desuden medlem af G7 og af NATO. I sidstnævnte egenskab har Canada haft tropper på europæisk jord indtil 1994. Canada yder desuden en aktiv indsats i FN's forskellige fredsmissioner, på det seneste ikke mindst i det tidligere Jugoslavien.

1.2. I forbindelse med konsolideringen af aftalerne efter Uruguay-runden og oprettelsen af Verdenshandelsorganisationen var vedtagelsen af en politisk erklæring og en fælles handlingsplan for EU og USA i december i Madrid et stort skridt fremad for de transatlantiske relationer. På Det Europæiske Råds møde, der efterfulgte det bilaterale møde, blev der udtrykt håb om, at »andre atlantiske demokratier vil tilslutte sig målene for den nye transatlantiske dagsorden«.

1.3. Det er dog interessant at konstatere, at det faktisk var Canada, der gav startskuddet til de transatlantiske drøftelser med en rapport udsendt i 1992 af underudvalget for udenrigshandel til det canadiske underhus' stående udvalg for udenrigsanliggender og udenrigshandel om »forbindelserne mellem Canada og det nye Europa«. I denne rapport anbefalede det at etablere tættere økonomiske relationer til Europa, herunder en vis grad af frihandel. Efter flere erklæringer til fordel for frihandel af den daværende canadiske minister for international handel, Roy Mac Laren, foreslog den canadiske premierminister, Jean Chretien, i en tale til det franske senat den 1. december 1994 en aftale om liberalisering af handlen mellem EU og NAFTA. Fiskerikonflikten mellem EU og Canada i foråret 1995 kom dog i vejen for dette udspil; konflikten resulterede i en midlertidig fastfrysning af de bilaterale forbindelser.

1.4. Efter fiskeristridens bilæggelse vedtog Kommissionen den 28. februar 1996 en meddelelse, hvor den

anbefalede en uddybning af forbindelserne med Canada med henblik på et udvidet samarbejde om økonomiske, politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål. Den 25. marts 1996 opfordrede Rådet (almene anliggender) formandskabet og Kommissionen til at indlede drøftelser med den canadiske regering med henblik på udfærdigelsen af en politisk erklæring EU-Canada og en fælles handlingsplan.

1.5. EU og Canada kunne på trods af mange og intense forhandlinger ikke enes om en politisk erklæring og en handlingsplan på topmødet i Rom den 27. juni 1996. Det vigtigste stridspunkt var fortolkningen af eksterritorialretten — et problem, der delvis hænger sammen med fiskerispørgsmålet.

2. Den politiske situation i Canada

2.1. Canada er en forbundsstat bestående af to territorier og 10 provinser, hvoraf de tre vigtigste er Ontario, Québec og British Columbia. Provinserne har betydelige beføjelser, f.eks. på uddannelses-, sundheds- og skatteområdet.

2.2. Canadas styreform er demokratisk parlamentarisme (den engelske dronning er stadig Canadas statsoverhoved) med et underhus (der vælges for fem år) og et senat (hvis medlemmer udpeges af premierministeren). Desuden har hver provins en lovgivende forsamling med en premierminister, der repræsenterer forsamlingens flertal.

2.3. Jean Chretien, der er valgt for Canadas liberale parti, har været ved magten siden november 1993, hvilket markerede afslutningen på to regeringsperioder for det konservative parti (premierminister: Brian Mulroney). Oppositionen består af en Québec-blok (der repræsenterer de separatistiske kræfter, og hvis medlemmer alle kommer fra Québec) og reformpartiet (hvis medlemmer først og fremmest er valgt i den vestlige del af landet og går ind for at beskære statens rolle betydeligt).

2.4. Den vigtigste politiske begivenhed i det sidste år har været folkeafstemningen om Québecs selvstændighed, i hvilken nej-sigerne »slog« ja-sigerne med en meget lille margin på 53 000 stemmer ud af i alt 5 mio. stemmer (50,6 % over for 49,4 %). Det er værd at bemærke, at valgdeltagelsen var overraskende høj ved denne folkeafstemning (93,5 %), og at ca. 60 % af provinsens fransktalende havde stemt ja. 15 år efter folkeafstemningen i 1980 (som gav nej-sigerne en sejr på 60 %) og kun ca. et år efter at Québec-partiet kom til magten i provinsen, betyder dette resultat langt fra en afslutning på debatten og efterlader Québec-provinsen mere delt end nogensinde i spørgsmålet om uafhængighed.

2.4.1. Efter folkeafstemningen har udviklingen været interessant i to henseender. For det første har premierministeren fået underhuset til at vedtage en lov, der anerkender Québec som et særskilt samfund, idet den giver vetoret til Québec, Ontario, British Columbia, den vestlige del af landet og kystprovinserne vedrørende enhver fremtidig ændring af forfatningen og overdrager kompetencen vedrørende erhvervsuddannelse til provinserne. Disse foranstaltninger er blevet kritiseret af tilhængerne af et selvstændigt Québec, der dels betvivler, at foranstaltningerne kan gennemføres i praksis, dels synes, at de lader meget tilbage at ønske i forhold til Québecs traditionelle krav.

2.4.2. For det andet bevirkede folkeafstemningen, at Québecs premierminister, Jacques Parizeau, trådte tilbage og blev erstattet af den karismatiske leder af Québec-blokken, Lucien Bouchard. Sidstnævnte har klart tilkendegivet, at han agter at føre Québec til selvstændighed gennem en ny folkeafstemning på et senere tidspunkt. Regeringen i Québec har til hensigt at blive siddende indtil udløbet af sin mandatperiode (hvilket vil sige senest i 1999), og hvis den bliver genvalgt, at afholde en ny folkeafstemning i månederne umiddelbart efter sit genvalg.

3. Den økonomiske og sociale situation i Canada

3.1. Med et areal på omkring 10 mio. km² er Canada verdens næststørste land målt efter areal, men befolkningen er kun på 26 mio. og er koncentreret i et ca. 250 km bredt bælte langs grænsen til USA. Canada er den syvende vigtigste økonomiske magt (med et BNP på 750 mia. canadiske dollars i 1994). Det besidder store naturressourcer, som varierer fra region til region og har været bestemmende for udviklingen i landets økonomi. Alberta er den vigtigste producent af olie og gas. Minedriften er især udviklet i de vestlige provinser, mens skovbruget er betydeligt i Alberta og British Columbia. Landbruget er det vigtigste erhverv i Saskatchewan. Kystprovinsernes ressourcer er fisk og minedrift. Ontario og Québec er landets rigeste og mest industrialiserede provinser. De er specialiserede i frem-

stilling af forarbejdede varer (Ontario står for ca. 40 % af den nationale produktion); industrien i British Columbia er ligeledes veludbygget.

3.2. I de seneste år har Canada været ramt af økonomisk krise med en negativ vækstrate (-1,2 % i 1992). I 1994 var vækstraten dog den højeste i G-7 (4,6 %). I 1995 har bestræbelserne på at nedbringe underskuddet, den svage vækst i USA og usikkerheden med hensyn til udfaldet af folkeafstemningen i Québec haft negative konsekvenser for væksten. Vækstraten blev på ca. 2 % i 1995.

3.3. Takket være nationalbankens og regeringens fælles indsats for at skabe prisstabilitet, navnlig gennem rentesatspolitikken, har inflationen været lav i Canada (2,2 % i 1995).

3.4. Til Canadas største problemer hører gælden til udlandet og de offentlige underskud. Den offentlige gæld på forbundsstatsniveau var fra 20 mia. dollars i 1971 (19 % af BNP) steget til 545 mia. i marts 1995 (73 % af BNP) — hvis man hertil føjer provinsernes gæld, kommer beløbet til at svare til BNP. I øjeblikket går 30 % af forbundsstatens indtægter til at afdrage på gælden.

3.4.1. For at råde bod på denne trussel mod landets fremtid har regeringen bl.a. søgt at nedbringe underskuddet ved at privatisere offentlige virksomheder (Air Canada, Petro Canada), nedskære eller stoppe en række støtteprogrammer, mindske overførslerne til andre administrationsniveauer og skære stillinger væk i statsforvaltningen. Disse reformer har givet haft gode resultater, eftersom underskuddet er faldet fra 5 % af BNP i 1994/1995 til 4,2 % i 1995/1996, hvilket gør målsætningen om at nå ned på 3 % i finansåret 1996/1997 realistisk; det endelige mål er selvfølgelig balance på budgettet.

3.5. Regeringen har imidlertid erklæret, at den forsat prioriterer bekæmpelsen af arbejdsløsheden højt. I modsætning til naboen i syd har Canada i flere år haft en arbejdsløshed i nærheden af 10 % (10,4 % i 1994 og 9,6 % i 1995). Forbundsregeringens strategi går især ud på at sikre gunstige økonomiske betingelser for oprettelse af nye arbejdspladser i den private sektor ved at nedbringe de offentlige underskud og fastholde en lav rentesats, at støtte innovation og at fremme vækst i Canadas udenrigshandel. Regeringens fjerde middel består i en reform af de sociale programmer, navnlig arbejdsløshedsforsikringen, som er blevet erstattet af et program for beskæftigelsessikring. Dette program lægger hovedvægten på genindsættelse i arbejde kombineret med øget støtte til personer og familier med lav indkomst.

3.6. Konsekvenserne for befolkningen af stramme budgetter, den økonomiske usikkerhed som følge af stor arbejdsløshed og manglen på en institutionaliseret social dialog er måske forklaringen på en vis social misstemning i Canada. Selv om meningsundersøgelser viser, at flertallet af befolkningen støtter bestræbelserne på at nedbringe underskuddet, har forbundsregeringens forslag om at begrænse adgangen til arbejdsløshedsunderstøttelse ført til flere protestdemonstrationer. Den sociale uro, som fulgte i kølvandet på iværksættelsen af den nye konservative premierminister, Mike Harris' politik i Ontario, viser endnu tydeligere tendensen. Mike Harris' politik går ud på at skære i socialhjælpen og støtten til kommunerne samt at rationalisere sundhedsvæsenet.

3.7. Québec-provinsen døjer med de samme økonomiske problemer, men har valgt at slå ind på en anden vej, inden den træffer de vanskelige beslutninger. Den har indkaldt repræsentanter for alle samfundsgrupper med henblik på at nå til enighed om en skattereform og en saltvandsindsprøjtning til beskæftigelsen («Oser choisir ensemble» — »At turde vælge i fællesskab»). På den første konference om Québec-provinsens sociale og økonomiske fremtid i marts 1996 indgik man en aftale om at fjerne de offentlige underskud inden år 2000. Den næste samling, der finder sted i oktober 1996, har en ny socialpakt på programmet. De instanser, der oprettes i den forbindelse, ventes at antage en mere permanent karakter, som endnu ikke er fastlagt.

3.8. Økonomiske og sociale interessegrupper i Canada

Virksomhederne

3.8.1. Canadas Arbejdsgiverforening er de store canadiske virksomheders vigtigste politiske talerør såvel internt i Canada som i udlandet. Lederne af de 150 vigtigste canadiske virksomheder er medlemmer af arbejdsgiverforeningen. Disse virksomheder repræsenterer alle betydelige økonomiske sektorer og står for de fleste investeringer, størstedelen af eksporten og det meste af den faglige uddannelse samt forskning og udvikling i den private sektor i Canada. Foreningen har været varm fortalere for frihandelsaftalen med USA og for en udvidelse af denne til også at omfatte Mexico.

3.8.2. Andre interesseorganisationer for arbejdsgiverne i Canada er det canadiske handelskammer, det canadiske industriforbund (og dets afdelinger i de enkelte provinser), samt Canadas Forbund af Selvstændige Virksomheder. Herudover findes der en række organisationer i de enkelte provinser, f.eks. en særlig arbejdsgiverforening i Québec.

Fagbevægelserne

3.8.3. Den største fagforening i Canada er CLC, Den Canadiske Arbejdstagerforening (Canadian Labour Congress). CLC består bl.a. af Québecs Arbejdstagerforbund (Fédération des travailleurs et travailleuses du Québec — FTQ). Den næststørste hedder Det Canadiske Arbejdstagerforbund (The Canadian Federation of Labour). CLC er paraplyorganisation for en række forbund i mange industrisektorer. CLC har i øvrigt tætte forbindelser til Det Ny Demokratiske Parti i Canada og mange af de hertil knyttede bevægelser, som f.eks. kvinde- og miljøgrupper.

3.8.4. CLC er utilfreds med den sociale situation i Canada og har taget kraftigt afstand fra frihandelsaftalen med USA og NAFTA. CLC findes i hele Canada. I Québec er den repræsenteret af FTQ, men herudover findes en anden overordnet fagforening i Québec, nemlig Forbundet af Nationale Fagforeninger (Confédération des syndicats nationaux — CSN).

3.8.5. Canada har ikke den samme tradition for generelle overenskomster som Europa. Kollektive forhandlinger finder (bortset fra nogle få sektorer, f.eks. i bilindustrien) som regel sted på virksomhedsniveau. Men »for at redde, hvad reddes kan« er en række sektorråd med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter de seneste år blevet oprettet.

Landbrugsorganisationer

3.8.6. Den canadiske landbrugsorganisation CFA (Canadian Federation of Agriculture) er paraplyorganisation for landbrugsorganisationer i de enkelte provinser og en række specielle brancheorganisationer (f.eks. for korn-, fjerkræ-, kvæg- og mælkeproducenter). CFA repræsenterer flere modstridende interesser: på den ene side kornproducenterne i Vestcanada, der er meget konkurrencedygtige og producerer med henblik på eksport, på den anden side ægproducenterne, hvis marked er stærkt beskyttet og rettet ind efter udbudssiden.

Forbrugergrupper og andre borgergrupper

3.8.7. Kun Canadas forbrugerforening er landsdækkende. Foreningen er ikke uden indflydelse, men savner på grund af befolkningens ringe bevidsthed om forbruger spørgsmål økonomiske midler.

3.8.8. Foruden forbrugerbevægelsen findes der en mængde andre borgergrupper, ikke mindst på miljøom-

rådet, hvor canadierne er særligt aktive. I Québec er en såkaldt »borgersektor« under udvikling. Den har som sit formål at øge borgernes indflydelse i flere dele af det økonomiske og sociale liv (herunder på sundhedsområdet, inden for uddannelse og efteruddannelse, kultur m.m.).

4. Den canadiske udenrigshandel

4.1. Væksten i Canada er meget afhængig af udviklingen i udlandet og udenrigshandlen, eftersom 30 % af BNP er eksportrelateret. Det er bl.a. derfor, at landet altid var meget aktivt i GATT og nu er det i WTO.

4.2. Canada råder over betydelige naturressourcer og eksporterer hovedsagelig korn, råolie, træ, papirmasse, papir og metaller. Især på grund af en gammel bilafteale med USA (der fritog den bilaterale handel på dette område for told) er landet tillige storekøber af produkter til bilindustrien. Landet eksporterer en betydelig mængde telekommunikationsudstyr, fly og jernbanemateriel. Til gengæld importerer Canada især færdige produkter som maskiner og udstyr, elektroniske produkter og forbrugsvarer. I 1995 var Canadas handelsoverskud rekordhøjt: 28,3 mia. dollars på grund af en stor eksportfremgang som følge af det økonomiske opsving i USA.

4.3. Canadas udenrigshandel udviser en betydelig skævhed, al den stund USA er langt den største handelspartner. 70 % af Canadas import stammer fra USA, og 80 % af eksporten går til samme land. Disse tal er vokset i løbet af de seneste år som følge af ikrafttrædelsen af en frihandelsaftale med USA i 1989. Det vigtigste for Canada dengang var at opnå en vis garanti over for øget amerikansk protektionisme.

4.4. Den 1. januar 1994 trådte den nordamerikanske frihandelsaftale (NAFTA) mellem Canada, USA og Mexico i kraft. Den sigter principielt imod afskaffelse af al told og de fleste andre handelshindringer i løbet af ti år, liberalisering af investeringer over grænserne og indførelse af en ordning til bilæggelse af tvister vedrørende dumping og udligningstold.

4.5. Canada har — for at omgå USA's manglende vilje til at acceptere Chiles medlemskab af NAFTA — i begyndelsen af 1996 indledt drøftelser med henblik på en frihandelsaftale med dette land. Som medlem af APEC (Asia Pacific Economic Cooperation) og Organisationen af Amerikanske Stater medvirker Canada til en liberalisering af handlen i begge sammenhænge.

5. Forbindelserne mellem EU og Canada er gode ...

5.1. På den daværende premierminister Pierre-Elliott Trudeau's initiativ indgik Canada i 1976 en rammeaftale om økonomisk samarbejde med De Europæiske Fællesskaber. I henhold til denne aftale skulle de to kontrahenter udbygge og diversificere deres samhandel, udvikle et økonomisk samarbejde og tilskynde til og lette oprettelsen af joint ventures.

5.1.1. Selv om denne aftale i slutningen af 70'erne blev betragtet som et vigtigt skridt i retning af bedre forbindelser mellem Canada og De Europæiske Fællesskaber har den ikke indfriet alle handelsforventninger, ligesom den heller ikke har forhindret konflikter. På den anden side har den muliggjort indførelsen af en struktureret dialog om økonomiske og kommercielle spørgsmål via det blandede samarbejdsudvalg og en række arbejdsgrupper (handel og investeringer, telekommunikation og informationsteknologi, mineraler og metaller samt papir- og træprodukter).

5.2. Isamhandlen behandles Canada som mest begunstiget land. Canada kommer ind på niendepladsen blandt Unionens handelspartnere, mens EU er Canadas næstvigtigste handelspartner. I 1994 beløb importen af varer og tjenesteydelser fra Canada til EU's 15 medlemsstater sig til 12,1 mia. ecu, mens eksporten var på 13,2 mia.

5.2.1. De seneste år har handlen mellem EU og Canada stagneret (hvad angår varer, ikke hvad angår tjenesteydelser) som følge af de økonomiske vilkår i almindelighed og omlægningen af handlen efter indgåelsen af præferenceaftaler i særdeleshed. I 1994 udgjorde EU's 12 medlemsstaters eksport til Canada 1,75 % af den samlede eksport (mod 2,23 i 1990) og importen fra Canada udgjorde 1,7 % af den samlede import (mod 2,05 % i 1990).

5.2.2. EU's eksport til Canada består især i maskiner og transportudstyr, forarbejdede varer og kemiske produkter. EU importerer især råtræ, fly, aluminium, avisepapir og bygningstømmer. Storbritannien og Tyskland har de mest intense handelsforbindelser til Canada.

5.3. Er handelstallene en smule skuffende, er dette ikke tilfældet, hvad angår udenlandske investeringer: de direkte canadiske investeringer i Den Europæiske Union er på over 15 mia. ecu. EU er således det næstvigtigste mål for canadiske investeringer i udlandet (efter USA).

Andelen var 20 % i 1994 mod 12,5 i 1985. EU's investeringer i Canada beløber sig til ca. 20 mia. ecu. EU er den næststørste udenlandske investor i Canada med ca. 20 % af de samlede investeringer.

5.4. Rammen for de politiske forbindelser mellem EU og Canada er nedfældet i den transatlantiske erklæring fra 1990. Ligesom en tilsvarende erklæring, der kort tid forinden var blevet undertegnet af EU og USA, indeholder denne erklæring fælles målsætninger og udfordringer og understreger behovet for en styrkelse af det videnskabelige, økonomiske og kulturelle samarbejde. Med erklæringen af 1990 indførtes først og fremmest en regelmæssig kontakt på højeste niveau, ikke mindst mellem formændene for henholdsvis Rådet og Kommissionen og Canadas premierminister. Proceduren fra 1990 har alt i alt virket efter hensigten og har ført til en tættere, permanent dialog på såvel politisk som administrativt plan.

6. ... alligevel ikke helt uden problemer

6.1. En række gamle stridspunkter hæmmer stadig de bilaterale forbindelser og fører undertiden ligefrem til betydelige spændinger.

6.2. Fiskerispørgsmålet er selvfølgelig det mest kendte efter striden om hellefiskfiskeriet i internationalt farvand i foråret 1995. Dette spørgsmål har forpestet de bilaterale forbindelser gennem mange år. I 1981 undertegnede en aftale efter fire års forhandlinger. I december 1992 gjorde man et nyt forsøg på gennem en protokol at finde frem til tilfredsstillende løsninger vedrørende bevarelse, optimal udnyttelse og rationel forvaltning af fiskebestandene såvel i NAFO's (NAFO: Organisationen for fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav) som i Canadas farvande.

Canada har dog ikke ratificeret den note, som fulgte med aftalen, hvilket har været til skade for fiskerne i Fællesskabet, især fordi:

- a) EU-fartøjer ikke kan lægge ind i canadiske havne eller anvende deres anlæg;
- b) EU ikke kan fiske de overskud, som Canada rapporterer om i sin egen økonomiske zone, på trods af at EU har tilkendegivet sin interesse for at fiske overskud af visse arter;

- c) EU-fiskere kan ikke sammen med canadiske virksomheder deltage i handelsaftaler, der er indgået inden for rammerne af udviklingsprogrammer eller andre fiskeriprogrammer.

6.2.1. Under krisen i 1995 kritiserede EU de canadiske foranstaltninger — navnlig opbringningen af en spansk trawler i internationalt farvand — som ulovlige, dvs. som en overtrædelse af fundamentale rettigheder, der er anerkendt af folkeretten, og fordømte den ensidige indførelse af et moratorium for fiskeri af hellefisk i NAFO-farvand. Efter en periode med store spændinger indgik man en aftale den 16. april 1995.

6.2.2. Aftalen fra april 1995 blev godkendt af de 12 andre medlemmer af NAFO i september samme år. Den fastsætter kvoter for 1996 og indeholder nye foranstaltninger med henblik på bevarelse og overvågelse af fiskebestandene. I juni 1996 genåbnedes de canadiske havne desuden for EU-fiskefartøjer.

6.2.3. Selv om bølgerne fra begyndelsen af 1995 har lagt sig, er problemet ikke helt blevet løst. Der er sket et kraftigt fald i Canadas fiskeressourcer, hvilket har haft alvorlige økonomiske konsekvenser for befolkningen i New Foundland. Dette har gjort det indenrigspolitisk vanskeligt at indgå kompromisser på længere sigt. Hertil kommer, at Spanien har stævnet Canada for den internationale domstol for opbringningen af den omtalte fiskerkutter. Så længe der ikke er blevet afsagt dom (forventes i slutningen af 1997), er det usandsynligt, at Canada indgår nogen forpligtelse, der kan skade dets sag.

6.3. Også rævesakse er et problem. Rådets forordning (EØF) nr. 3254/91 forbyder brugen af rævesakse i EU fra 1. januar 1995. Efter denne dato forbydes ligeledes import af pelse og pelsprodukter fra lande, der ikke har forbudt brugen af rævesakse, og lande, der anvender fælder, som strider mod internationale dyrebeskyttelsesbestemmelser.

6.3.1. Canada fik i 1995 forlænget fristen for ikrafttrædelsen af disse bestemmelser. Landet er i realiteten modstander af forordningen med den begrundelse, at den indfødte befolkning, navnlig inuitterne, er meget afhængig af pelshandlen. Problemet eksisterer den dag i dag, idet der stadig ikke er kommet en international ISO-standard eller brugbare resultater fra den arbejdsgruppe, som EU nedsatte sammen med Canada, USA og Rusland. I sin udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets forordning, hvori det foreslås at udskyde ikrafttrædelsen af forordningen fra 1991, udtrykker ØSU bekymring over, at Kommissionen ikke har presset

tilstrækkeligt på for at få fastlagt kontrolprocedurer til sikring af humane fangstmetoder. ØSU stiller desuden følgende krav:

- Der skal opstilles en tidsplan for forhandlingerne med de berørte tredjelande.
- Kommissionen bør tage fat på problemet med den oprindelige befolknings traditionelle fangstmetoder og spørgsmålet om en passende teknisk bistand med det mål at få disse befolkningsgrupper til at acceptere samt udvikle humane fangstmetoder.
- Aftalen med producentlandene bør af hensyn til forbrugerne indeholde en gennemsigtighedsklausul, i henhold til hvilken de importerede skind og pelse skal ledsages af en deklaration vedrørende fangst- og/eller aflivningsmetode samt en angivelse af fangststed.
- Generelt bør Kommissionen arbejde for, at der i de eksisterende og fremtidige aftaler med tredjelundene indføres en gensidigt bindende klausul om samarbejde til fremme af miljøbeskyttelsen.

6.4. Nogle af stridspunkterne på landbrugsområdet, f.eks. vedrørende korn, udbenet oksekød og pasta, er blevet løst under forhandlingerne om kompensation til Canada for de negative følger af udvidelsen af EU (artikel 24, stk. 6, i WTO's bestemmelser).

6.5. Andre problemer venter fortsat på en løsning, som f.eks. forekomsten af rundorme i fyrretræ, renhugning i de canadiske skove (som har givet anledning til protester i Europa), navne på vine og spiritusprodukter samt handelspraksis hos organisationer, der sælger alkoholiske drikke i provinserne.

7. Et fremstød for forbindelserne mellem EU og Canada

7.1. ØSU bifalder Kommissionens udspil over for Canada. Efter ØSU's opfattelse kan man ikke tale om fuldstændige og afbalancerede forbindelser over Atlanten uden Canadas fulde deltagelse.

7.2. ØSU mener, at man må anerkende Canadas særlige position et sted midt imellem den amerikanske og den europæiske model. ØSU synes ligeledes, det er nødvendigt at tage de interne forskelle i Canada med i betragtning i de bilaterale relationer, navnlig at to sprogsamfund, det fransksprogede og det engelsksprogede, eksisterer side om side.

7.3. ØSU er enig med Kommissionen og Rådet i, at der er sammenfald mellem udfordringerne i forbindelserne mellem USA og EU på den ene side og mellem Canada og EU på den anden — relationerne til de to lande kan med andre ord behandles parallelt. Det er ikke

nødvendigt med nye institutionelle rammer. ØSU er ligeledes enig med Kommissionen i, at synsvinklen bør afstemmes efter omfanget og den særlige karakter af relationerne mellem Canada og EU. ØSU beklager, at en stor del af stridspunkterne blev lagt på hylden, da man udformede handlingsplanen for samarbejdet EU/USA. Det mener ikke, man på samme måde skal søge at undgå problemerne i handlingsplanen for samarbejdet mellem EU og Canada.

7.4. ØSU beklager, at forhandlingerne mellem Canada og EU om en handlingsplan ikke kunne afsluttes på topmødet i Rom. ØSU anmoder rådsformandskabet og Kommissionen om at genoptage forhandlingerne med Canada hurtigst muligt for at udnytte den positive stemning, der viste sig i begyndelsen af sommeren. ØSU opfordrer til at stå fast over for Canadas tolkning af eksterritorialretten. Det er naturligvis uacceptabelt af principielle grunde, at Canada fortolker dette begreb forskelligt afhængigt af, om det anvendes på virkningerne af Helms-Burton-loven eller på opbringningen af et fremmed fartøj i internationalt farvand.

7.5. Men selvom man på den ene side bør stå fast på overholdelsen af internationale principper og bestemmelser, bør man på den anden side undgå, at en aftale om en handlingsplan gøres betinget af en endelig afgørelse i fiskerisagen. Endvidere bør manglen på en handlingsplan ikke skade de igangværende drøftelser på visse områder eller bremse initiativer til forhandlinger om nye emner.

7.6. Ifølge Kommissionens meddelelse er den handlingsplan, som EU og Canada drøfter, centreret om fire hovedemner: udenrigs- og sikkerhedspolitik, tværnationale problemer, handel, samarbejde og investeringer. Herudover omfatter den en uddybelse og en udvidelse af dialogen mellem EU og Canada.

8. Udenrigs- og sikkerhedspolitik

8.1. Ifølge Kommissionens meddelelse taler:

»de fælles værdier, EU's voksende rolle i det internationale samarbejde og Canadas fremtrædende placering på den internationale scene for øget koordinering og samarbejde mellem Canada og EU på det udenrigspolitiske område.«

Nogle af de felter, hvor samarbejdet kan udbygges, er allerede blevet nævnt (f.eks. sikkerheden på begge sider af Atlanten, samarbejde vedrørende overholdelse af menneskerettighederne i de nye uafhængige stater, samt en reform og en styrkelse af FN).

8.2. Et tættere samarbejde foreslås også på det humanitære område. Det er i denne forbindelse værd at bemærke, at foranstaltningerne til nedbringelse af statens underskud desværre især er gået ud over den offentlige u-landshjælp i Canada, idet denne i løbet af de sidste tre år er faldet fra 3 mia. dollars til 2,2 mia. dollars. EU og Canada er ikke desto mindre lige villige til at yde humanitær bistand og bidrager med omtrent lige meget af deres bruttonationalprodukt (0,4 %) til udviklingshjælp. ØSU opfordrer Kommissionen til at udbygge samarbejdet med Canada på disse vigtige områder. Indførelsen af procedurer for koordination og udveksling af personale mellem Kommissionen og det canadiske agentur for international udvikling kan ligeledes bidrage til en bedre koordination af aktionerne.

8.3. ØSU har ofte givet udtryk for sin bekymring over fattigdommens fremmarch i Afrika og dette kontinents isolation. Canada deler denne bekymring, og Afrika er med 44 % hovedaftager af Canadas offentlige u-landshjælp. Man kunne derfor godt forestille sig fælles aktioner.

9. Problemer af tværnational art

9.1. Retlige og indre anliggender

9.1.1. Det fremgår af Kommissionens meddelelse, at siden ikrafttrædelsen af Traktaten om Den Europæiske Union — og her tænkes især på indføjelsen af bestemmelserne om samarbejdet om retlige og indre anliggender i afsnit VI — har flere lande, heriblandt Canada, udtrykt interesse for et aktivt samarbejde med Den Europæiske Union på området. Samarbejdet kunne omfatte spørgsmål med relation til indvandring og asylret, international organiseret kriminalitet, handel med narkotika og hvidvaskning af penge, bekæmpelse af terrorisme og illegal indvandring.

9.1.2. ØSU er enig heri. Det mener dog ikke, at et transatlantisk samarbejde (som i øvrigt er nødvendigt for at løse de internationale problemer) kan lade sig gøre uden at styrke EU's muligheder for at fremlægge et samlet oplæg. Dette er et spørgsmål, som bør tages op på regeringskonferencen.

9.2. Miljø

9.2. ØSU går ind for et tættere samarbejde med Canada på miljøområdet, hvor det har en ikke ubetydelig erfaring. EU og Canada kunne bl.a. i fællesskab fremme

internationale miljøaftaler. For eksempel har Canada og EU i modsætning til USA samme holdning til øko-mærkning, hvilket kunne berettige til en uddybning af dialogen og fælles løsninger.

10. Handel, samarbejde og investeringer

10.1. Multilateralt samarbejde

10.1.1. ØSU henleder opmærksomheden på sin støtte til multilateralt samarbejde og konsolidering af Verdenshandelsorganisationen. Det bifalder i den forbindelse, at man fortsætter drøftelserne om de spørgsmål, som ikke blev færdigbehandlet under Uruguay-runden: offentlige indkøbsaftaler, direkte udenlandske investeringer samt nye handelspolitiske emner.

10.2. Den transatlantiske kontekst

10.2.1. Canadiske ledere har ved flere lejligheder foreslået forhandlinger med henblik på en transatlantisk frihandelsaftale eller en frihandelsaftale mellem Canada og EU. ØSU medgiver, at disse opfordringer har haft stor betydning som igangsættere af fælles overvejelser. ØSU mener dog som Kommissionen, at det er for tidligt med en egentlig frihandelsaftale, fordi en sådan kunne skade konsolideringen af resultaterne fra Uruguay-runden og i øvrigt ville være vanskelig at gennemføre. Man må endvidere konstatere, at handlen mellem EU og Canada er forholdsvis lille og stagnerende, samt at den canadiske økonomi er stærkt orienteret mod Nordamerika; ingen aftale — end ikke en frihandelsaftale — kan ændre dette.

10.2.2. Det foreslås, at Canada og EU går sammen om at undersøge, hvordan man kan lette handlen med varer og tjenesteydelser, samt hvordan man reducerer eller endog fjerner barrierer af toldmæssig og anden art. Kommissionen bedes løbende underrette ØSU om forløbet af denne undersøgelse og om dens resultater. Kommissionen bedes i øvrigt også undersøge, hvordan man bedst fremmer investeringerne, ikke mindst til fordel for de små og mellemstore virksomheder. Det undrer dog ØSU, at undersøgelsen ikke skal foretages parallelt med en lignende undersøgelse, EU har påtægt sig sammen med USA. Det undrer også, at begrebet »det nye transatlantiske marked« ikke nævnes i forbindelse med fastlæggelsen af politikken over for Canada, eftersom det er et vigtigt punkt i samarbejdet med USA. ØSU henleder endnu engang opmærksomheden på, at man nøje bør overveje at følge en samlet strategi over for de tre medlemslande i NAFTA.

10.3. Den bilaterale handel

10.3.1. Handelsforbindelserne mellem EU og Canada har ofte været præget af uoverensstemmelser, hvoraf nogle endog havde kunnet udvikle sig til større konflikter. Selv om mange problemer for nylig er blevet ryddet af vejen, er der stadig et potentiale for konflikter. Det er tydeligt, at mange kan tilskrives forskellige holdninger til miljøet hos de to parter. Dette er eller har været tilfældet med hensyn til babysæler, fiskeri, rævesakse og handel med træ. Derfor foreslår ØSU, at man lægger mere vægt på en dialog om miljøspørgsmål og relationerne mellem disse og handlen.

10.3.2. ØSU glæder sig over Kommissionens vilje til at undgå, at de samme problemer opstår igen ved at gøre mere effektiv brug af mekanismer, der kan afsløre optræk til uoverensstemmelser. Det beklager dog samtidig, at forslaget lader til at være begrænset til en styrkelse af de eksisterende mekanismer, der langt fra har vist sig effektive nok. ØSU har tidligere ved gentagne lejligheder anbefalet indførelsen af et system til »forebyggelse af konflikter«. Eftersom de fleste problemer i de bilaterale relationer har kunnet henføres til canadiske eller europæiske interessegruppers interventioner, foreslår ØSU, at kommende konflikter forebygges ved at inddrage disse interessegrupper i den transatlantiske dialog.

10.4. Samarbejde på lovgivningsområdet

10.4.1. ØSU er enig med Kommissionen i, at man navnlig skal prioritere et øget lovgivningssamarbejde for således at fremme handlen.

10.4.2. ØSU ser gerne en aftale om gensidig anerkendelse af standarder og konformitetsvurdering indgået så hurtigt som muligt (herunder procedurer vedrørende certifikation og efterprøvning). ØSU gentager i øvrigt sin opfordring til så vidt muligt at anvende internationale standarder. Det er vigtigt, at alle berørte interessegrupper inddrages i fastsættelsen af standarder.

10.4.3. Forhandlinger er i gang vedrørende aftaler inden for konkurrencepolitik og toldsamarbejde. ØSU ønsker endvidere et samarbejde med henblik på adgangen til markedet for finansielle tjenesteydelser.

10.4.4. Det øgede samarbejde på lovgivningsområdet bør have større rækkevidde, eller sagt på en anden måde: det skal omfatte høring af alle de interessegrupper, der berøres af politikken på lovgivningsområdet. Høringen bør ikke kun omfatte handelsinteresser, men også fagforeninger, forbrugerorganisationer og ikke-statslige organisationer.

10.5. Samarbejde om beskæftigelses- og socialpolitikken

10.5.1. Fremme af fælles interesseområder inden for beskæftigelses- og socialpolitikken hører til målsætningerne bag vitaliseringen af relationerne til Canada. Udveksling af erfaringer og synspunkter vedrørende jobskabelse, beskæftigelse og ny teknologi, faglig uddannelse, livslang uddannelse, sundhed og opretholdelse af et socialt system kan vise sig frugtbar. Canada og EU står i dag over for stort set de samme problemer.

10.5.2. Derfor foreslår ØSU, at dialogen ikke begrænses til forvaltningerne, men også udstrækkes til at omfatte arbejdsmarkedets parter. ØSU kan i kraft af sin erfaring på området gøre gavn som deltager i disse drøftelser ved at arbejde for større gensidig forståelse og, om muligt fælles løsninger.

11. Udbygning af dialogen

11.1. Endelig består Kommissionens strategi i at udvide dialogen over Atlanten ved også at inddrage erhvervslivet og borgerne og tage emner som uddannelse, kultur og videnskab op. ØSU er selvfølgelig helt enig i denne målsætning. Allerede i udtalelsen om forbindelserne mellem EU og USA udtalte ØSU, at

»et transatlantisk samarbejde mellem de økonomiske og sociale interessegrupper, som går ud over den erhvervsdialog, der i øjeblikket søges fremmet, ville som positiv konsekvens have en uddybning af en dialog, som indtil i dag overvejende er blevet gennemført af en forholdsvis lille gruppe af eksperter i politiske og sikkerhedsmæssige spørgsmål.«

11.2. Det foreslås således at indføre en erhvervsdialog i lighed med den dialog, der er aftalt med amerikanske virksomheder. Også samarbejdsaktiviteter inden for rammerne af de bilaterale aftaler, der for nylig er indgået om forskning og teknologi, og aftalen om fælles programmer vedrørende informationsfundet — navnlig hvad angår multimedier til undervisningsbrug og kulturelle formål — står på dagsordenen, hvilket ØSU kun kan glæde sig over.

11.3. ØSU er desuden gunstigt stemt over for forslaget om i fællesskab at undersøge regionalpolitiske problemer, eftersom EU og Canada her står over for de samme vanskeligheder.

11.4. ØSU henstiller i øvrigt, at samarbejdsmekanismerne i aftalen om de højere uddannelser og faglig videreuddannelse udnyttes fuldt ud, men det er dog bange for, at aftalens betingelser for deltagelse er for restriktive (institutionerne skal komme fra to forskellige provinser i to forskellige medlemsstater). ØSU går endvidere ind for en snarlig gennemførelse af gensidig anerkendelse af universitetsstudier og -eksaminer.

11.5. ØSU ønsker dialogen mellem EU og Canada udvidet til også at omfatte interessegrupper på begge sider af Atlanten. For at fuldstændiggøre den bilaterale dialog må man sikre deltagelse af arbejdstagere, landmænd, forbrugere og miljøorganisationer. En konstruktiv dialog bør bl.a. omfatte:

- problemer med relation til den økonomiske og monetære politik;
- offentlig bistand til en bæredygtig udvikling og afhjælpning af situationen i Afrika;
- udveksling af erfaringer og sammenligning af politiske tiltag inden for områderne beskæftigelse, faglig efteruddannelse, sundhed og offentlige tjenester;

- miljøbeskyttelsespolitik og forholdet mellem handel og miljø;
- forbrugeroplysning og -beskyttelse;
- forskelle i landbrugspolitikken, gensidige nedskæringer af tilskud og landbrugets medvirken til miljøbeskyttelse;
- udveksling af erfaringer inden for regionalpolitikken;
- ikke-statslige organisationers initiativer og borgernes inddragelse (hvor og hvordan?);
- kulturudveksling og indbyrdes kontakter blandt unge.

11.6. I betragtning af det canadiske samfunds dynamik og den positive modtagelse, som forslaget om en udvidet dialog har fået i Canada, anbefaler ØSU, at man hvert år afholder et møde for at drøfte nogle af ovennævnte emner. Disse regelmæssige møder kunne have til formål at forbedre den gensidige forståelse, at forebygge konflikter og at inddrage borgerne og dermed befolkningerne i den transatlantiske dialog, som alt for ofte har været henvist til eksperterne. ØSU håber, at EU og Canadas fælles handlingsplan vil tilskynde til at fortsætte i dette spor.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag, der fik mindst en fjerdedel af stemmerne, blev forkastet under debatten:

Punkt 7.5

Punktet affattes som følger:

»Da det under alle omstændigheder er nødvendigt at stå fast på overholdelsen af internationale principper og bestemmelser, må en aftale om en handlingsplan ikke gøres til en forudsætning for den højst påkrævede løsning på den aktuelle anormale situation, hvor Canada ikke har ratificeret den fiskeriaftale, som landet undertegnede i 1992, og som indeholder bestemmelser om åbning af de canadiske havne for EU's fiskerflåde, oprettelse af fælles EU/canadiske virksomheder og adgang til fiskerioverskuddet. Dette ville være et væsentligt skridt på vejen til normalisering af forholdet mellem EU og Canada, hvor fiskeriet spiller en fundamental rolle, idet man så — uden at det skal opfattes som en undervurdering af problemet — i fælles forståelse ser bort fra den strid, som i øjeblikket er ved at blive forberedt til domsforhandling ved Den Internationale Domstol.«

Begrundelse

Ændringsforslaget siger i grunden det samme, men på en mere konkret og præcis måde.

Afstemningsresultat

For: 31, imod: 50, hverken for eller imod: 19.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: "Fremtiden for social beskyttelse — Rammer for en europæisk debat"«

(97/C 66/17)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 8. november 1995 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: »Fremtiden for social beskyttelse — Rammer for en europæisk debat«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Social-, Familie-, Uddannelses- og Kulturspørgsmål, som udpegede André Laur til ordfører og Carlo Ernesto Meriano og H. C. H. van den Burg til medordførere. Sektionen vedtog sin udtalelse den 15. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 28. november 1996, med 67 stemmer for, 41 stemmer imod og 15 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

Denne udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg om fremtidens sociale beskyttelse tager udgangspunkt i to betragtninger:

- for det første, at der i dag er grund til at sigte mod større kompatibilitet mellem de regler og den praksis, der følges i medlemslandene inden for social beskyttelse;
- for det andet, at dette bør realiseres under hensyntagen til den kultur, der er etableret i hvert enkelt medlemsland, og under overholdelse af nærhedsprincippet. Det er således op til den enkelte medlemsstat at forvalte de udgifter, der knytter sig til den sociale beskyttelse.

1. Indledning

1.1. Kommissionen har med sin meddelelse KOM(95) 466 af 31. oktober 1995 taget initiativ til en debat på EU-plan om fremtiden for social beskyttelse. Hensigten er, at EU-institutionerne og medlemsstaterne i fællesskab skal gøre sig de relevante overvejelser, hvorefter der inden udgangen af 1996 skal foretages en »passende opfølgning«.

1.2. Initiativet bygger på den vigtige målsætning om social samhørighed og solidaritet og opretholdelse af et højt niveau af social beskyttelse, således som fastsat i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union. På baggrund af EU's interesse i at sikre den frie bevægelighed har forfølgelsen af denne grundlæggende målsætning resulteret i konvergensstrategien, der blev formuleret i to henstillinger fra 1992, nemlig henstilling 92/441/EØF af 24. juni 1992 og 92/442/EØF af 27. juli 1992. I disse henstillinger er medlemsstaterne nået til enighed om at opretholde, tilpasse og udbygge deres sociale beskyttelsessystemer, og de har sat sig fælles mål.

1.3. Meddelelsen er specielt foranlediget af den seneste tids politiske indsats og den aktuelle debat om muligheden af at gøre systemerne for social beskyttelse

mere beskæftigelsesfremmende og effektive gennem en nedsættelse af de indirekte arbejdskraftomkostninger eller gennem en kombination af skatteordninger og bistandsordninger.

1.4. Meddelelsen skitserer visse hovedtræk af den seneste udvikling og konstaterer, hvilke udviklingstendenser man kan vente sig fremover. Desuden peger den på syv specifikke emner, som bør gøres til genstand for yderligere analyse og fælles overvejelser. Navnlig det sidste emne (»overvejelser over fremtiden for social beskyttelse på længere sigt«) berører flere problemstillinger, der har været behandlet i andre af ØSU's udtalelser, som f.eks. ændringer i arbejdsadfærden, livsforløbet og familiemønstrene. Som det bemærkes i punkt 2.3 i meddelelsen, er befolkningens aldring ikke den eneste demografiske tendens, der bør tages hensyn til. Den gradvise ændring af familiestrukturerne betyder, at man ikke kan nøjes med at forholde sig til de tilfælde, hvor ét familiemedlem tjener penge til hele husholdninger, der således kun har én indtægtskilde, men at man bør tage alle former for arbejdstagere i betragtning, herunder dem hvis arbejdsadfærd er af den »nye« type. Man bør tillige tage hensyn til den omstændighed, at disse adfærdsmønstre forandrer sig i løbet af den enkeltes liv⁽¹⁾.

2. Social beskyttelse i Europa

2.1. ØSU's udtalelse om Kommissionens forslag til Rådets henstilling om overensstemmelse mellem målene og politikken for social tryghed fra november 1991 omhandlede social beskyttelse (herunder social sikring) med udgangspunkt i princippet om solidaritet. Det hedder i udtalelsen:

»Social sikring i bred forstand skal forstås som "social dækning" af en række risici, baseret på solidaritetsprincippet og udstrakt til enhver person,

⁽¹⁾ Se ØSU's udtalelse om arbejdstid, EFT nr. C 18 af 22. 1. 1996.

som er lovligt bosiddende i EF og er kommet i en behovssituation, som udløser en social ydelse (...). Den sociale beskyttelse, som ydes i tilfælde af sygdom, ulykke, moderskab, arbejdsledighed, (...), alderdom og familiemæssige problemer, sikrer de ressourcer, som er nødvendige for at opretholde en rimelig levestandard, så at de ramte personer ikke udstødes socialt (...). De socialbegivenheder, der opregnes ovenfor, er således den sociale beskyttelses genstand. Konventioner og udtalelser udarbejdet på internationalt og EF-plan har også bidraget til at give denne beskyttelse form ⁽¹⁾.«

Hvis man hertil føjer »forældreorlov«, omfatter beskrivelsen alle former for social beskyttelse, der forener forsikring mod risici med behovet for social samhörighed.

2.2. I punkt 1.1 i meddelelsen definerer Kommissionen social beskyttelse som »alle kollektive overførsels-systemer, der er beregnet til at beskytte borgerne mod sociale risici«.

2.3. Den sociale beskyttelse er et grundlæggende element i den europæiske samfundsmode. Den virker tillidsskabende, bidrager til den sociale samhörighed og er med til at give EU's borgere en følelse af fællesskab.

2.4. Ordningerne for social beskyttelse er overalt i EU baseret på solidaritet mellem borgerne. Solidariteten kommer til udtryk i velfærdsstatstraditionen og i mekanismerne for gensidig forsikring.

2.5. Ordningerne for social beskyttelse i EU er meget forskelligt indrettet. Forskellene vedrører, således som påpeget i flere undersøgelser ⁽²⁾, risikodækningen, reglerne for adgang, ydelsernes struktur, finansieringsniveau og kilder, samt hvilke parter der medvirker i beslutningsprocessen og forvaltningen af ordningerne.

2.6. De eksisterende forskelle kan givetvis forklares med specifikke omstændigheder i de forskellige medlemsstater, der hver på deres måde har anvendt og kombineret forskellige elementer i Beveridge- og Bismarck-systemerne.

2.7. Imidlertid er der langt hen ad vejen enighed om målsætninger, hvilke risici der skal være dækket, og hvilke minimumsstandarder der skal være opfyldt, og

dette ikke bare mellem EU-landene, men også i bredere internationale sammenhænge. En række internationale instrumenter indeholder regler om minimumsnormer, som er indført i de fleste EU-lande. ILO's Konvention 102 fra 1952 er blevet ratificeret af 13 medlemsstater ⁽³⁾, og Europarådets europæiske kodeks for social sikring fra 1964 er blevet ratificeret af lige så mange lande ⁽⁴⁾. Europarådets reviderede kodeks for social sikring fra 1990 er undertegnet af 11 medlemsstater ⁽⁵⁾.

2.8. Kommissionens beretning om social beskyttelse i Europa ⁽⁶⁾ konstaterer ligeledes, at en sammenligning i større målestok viser, at ordningerne for social beskyttelse i Europa adskiller sig fra tilsvarende ordninger i andre dele af verden, f.eks. USA og Japan, og at de indbyrdes har en lang række karakteristika til fælles. Beretningen giver et meget komplet overblik over situationen.

2.9. Der er endvidere udbredt enighed om, at gennemførelsen af det indre marked og Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en) ikke må ske på bekostning af den sociale velfærd. Forskellige opinionsundersøgelser ⁽⁷⁾ viser, at EU's borgere er meget bekymrede over ØMU'ens mulige konsekvenser for den sociale beskyttelse, fattigdommen og udstødelsen.

⁽³⁾ De ni risikotyper, der opereres med i ILO's Konvention 102, er: afsnit II: lægehjælp; afsnit III: sygedagpenge; afsnit IV: arbejdsløshedsydelse; afsnit V: alderspension; afsnit VI: sikring mod arbejdsulykker; afsnit VII: familieydelse; afsnit VIII: barselsydelse; afsnit IX: invaliditetsydelse; afsnit X: efterladteydelse. EU-landenes ratificeringsniveau er følgende: Belgien: afsnit II til X; Danmark: afsnit II, IV, V, VI og IX; Frankrig: afsnit II og IV til IX; Grækenland: afsnit II til VI og VIII til X; Irland: afsnit III, IV og X; Italien: afsnit III til VI; Luxembourg: afsnit II til X; Nederlandene: afsnit II til X; Spanien: afsnit II til IV og VI; Storbritannien: afsnit II til V, VII og X; Sverige: afsnit II til IV og VI til VIII; Tyskland: afsnit II til X; Østrig: afsnit II, IV, V, VII og VIII.

⁽⁴⁾ Følgende 13 EU-lande har ratificeret den europæiske kodeks for social sikring fra 1964: Belgien, Danmark, Frankrig, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland.

⁽⁵⁾ Følgende lande har undertegnet den reviderede kodeks, der er blevet ajourført den 17. juli 1995: Belgien, Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Portugal, Sverige, Tyskland.

⁽⁶⁾ »Social beskyttelse i Europa 1995«, beretning fra Kommissionen, 31. oktober 1995, første kapitel.

⁽⁷⁾ Eurobarometer, foråret 1992, om social beskyttelse.

⁽¹⁾ EFT nr. C 40 af 17. 2. 1992, punkt 1.4, 1.5 og 1.6.

⁽²⁾ Jf. f.eks. Danny Pieters: »Introduction to the social security systems of the European Community Member States«, Bruxelles 1993, samt første kapitel i Kommissionens beretning om social beskyttelse i Europa, 1995 (KOM(95)457 endelig udg.).

3. Mål og midler med hensyn til social beskyttelse på EU-plan

3.1. Målsætningen om at fremme »et højt beskæftigelsesniveau« og »et højt socialt beskyttelsesniveau« har en helt central placering i Den Europæiske Union. Traktatens artikel 2 er helt utvetydig i denne henseende.

3.2. Da man udarbejdede Rom-traktaten, drøftede man grundigt, om den sociale beskyttelse skulle harmoniseres, således at man kunne undgå, at den sociale sikring gav anledning til konkurrenceforvridning mellem medlemsstaterne. En harmonisering indebærer, at man gør lovgivningen ens såvel med hensyn til systemerne som de dækkede risici og de krævede (minimums)niveauer for beskyttelse, og kan eventuelt føre til oprettelse af garantifonde eller samhørighedsfonde. Disse tanker om harmonisering blev siden skrinlagt. I stedet har EU's indsats været koncentreret om en koordinering af systemerne for social sikring. »Koordinering« vil sige, at man etablerer lovgivningsmæssige, tekniske og administrative forbindelser mellem systemerne for social beskyttelse og således sikrer personer, der migrerer mellem medlemsstaterne, en rimelig beskyttelse. Koordineringsmekanismerne påvirker altså ikke de enkelte systemers interne indretning. Mekanismerne er nedfældet i to forordninger, nemlig (EØF) nr. 1408/71 og (EØF) nr. 574/72. Koordinering af systemerne er en kompliceret affære, navnlig fordi systemerne for social sikring i de seneste år har været genstand for dybtgående forandringer.

3.3. I slutningen af 1980'erne anlagde man en ny strategi på EU-plan, idet Kommissionen tog initiativer med henblik på konvergens af systemerne for social beskyttelse. I en henstilling fra 1992 fastlægges det, at formålet med konvergensstrategien er at få fastsat fælles målsætninger for medlemsstaternes politik, således at de forskellige nationale systemer kan bestå samtidig og udvikle sig i harmoni med hinanden mod Fællesskabets grundlæggende mål⁽¹⁾. Imidlertid siges det udtrykkeligt⁽²⁾, at på grund af de meget forskellige sociale beskyttelsesordninger og deres rødder i national kultur er det medlemsstaterne selv, der afgør, hvorledes deres sociale beskyttelsesordning indrettes, finansieres og organiseres. Medlemsstaterne forpligtes blot til at fremlægge evalueringsrapporter og at sørge for en regelmæssig

udveksling om deres politik på området⁽³⁾. Rådet har i årene efter de to henstillinger indtaget en meget restriktiv holdning.

3.4. ØSU gjorde allerede i sin udtalelse fra november 1991 opmærksom på det inkonsekvente i på den ene side at vedtage et princip om fælles målsætninger, hvilket ØSU kun kunne bakke op om, og på den anden side ikke at sætte sig i besiddelse af de nødvendige konkrete instrumenter. ØSU understregede, at det er vigtigt at mindske forskellene mellem medlemsstaterne imellem, og at det er nødvendigt at anlægge et realistisk og navnlig dynamisk syn på den sociale beskyttelse⁽⁴⁾.

3.5. Med hensyn til spørgsmål om social beskyttelse, har det hele tiden ligget medlemsstaterne meget på sinde at hævde deres nationale suverænitet under henvisning til subsidiaritetsprincippet, der er knæsat i EF-traktatens artikel 3 B⁽⁵⁾.

3.6. Subsidiaritetsprincippet er særligt relevant, når det drejer sig om social beskyttelse. Ifølge EF-traktatens artikel 118 har Kommissionen til opgave at fremme et snævert samarbejde mellem medlemsstaterne. Med henblik på forfølgelsen af målene i artikel 117 er samarbejde med organisationer inden for det velfærdsmæssige og sociale område samt fonde i deres egenskab af institutioner med ansvar for sociale foretagender og tjenester af stor betydning.

3.7. Artikel 3 B omtaler tilfælde, hvor »målene for den påtænkte handling (...) på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger bedre kan gennemføres på fællesskabsplan«. Dette rejser spørgsmålet om, hvordan man vurderer, hvornår medlemsstaten er i stand til på effektiv vis at gennemføre en påtænkt handling, og spørgsmålet om anvendelsen af de sociale og økonomiske kriterier, der kan udledes af traktatens øvrige bestemmelser i almindelighed og af målsætningerne om social samhørighed og solidaritet i særdeleshed (artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union)⁽⁶⁾.

3.8. Hvis man underkaster den sociale beskyttelse en »subsidiaritets-test«, er der to faktorer, der tydeligt taler

⁽³⁾ Ibid. afsluttende bestemmelser.

⁽⁴⁾ ØSU's udtalelse af november 1991, EFT nr. C 40 af 17. 2. 1992.

⁽⁵⁾ Artikel 3 B: »Fællesskabet handler inden for rammerne af de beføjelser og mål, der er tillagt det ved denne traktat. På de områder, som ikke hører ind under dets enekompetence, handler Fællesskabet, i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, kun hvis og i det omfang målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor, på grund af den påtænkte handlingens omfang eller virkninger, bedre kan gennemføres på fællesskabsplan. Fællesskabet handler kun i det omfang, det er nødvendigt for at nå denne traktats mål.«

⁽⁶⁾ Se f.eks. Brian Bercussons artikel »The Dynamic of European Labour Law after Maastricht« i »Industrial Law Journal«, bd. 23, nr. 1, marts 1994, s. 14.

⁽¹⁾ Rådets henstilling af 27. juli 1992 om overensstemmelse mellem målene og politikken for social beskyttelse — 6., 7. og 8. betragtning (EFT nr. L 245 af 26. 8. 1992).

⁽²⁾ Ibid. 9. betragtning.

for en bedre koordinering af EU's bestræbelser på at skabe overensstemmelse mellem målene og politikken for social beskyttelse, således som fastsat i Rådets henstilling fra 1992⁽¹⁾:

- 1) koordinationspolitikken utilstrækkelighed både med hensyn til social beskyttelse og skatteaspekterne, hvilket navnlig skyldes de store forskelle, der er imellem de gældende ordninger i EU-landene; konsekvensen er, at arbejdstagernes fri bevægelighed hæmmes i betydelig grad;
- 2) virkningerne af social og skattemæssig konkurrence mellem medlemsstaterne, hvilket fører til forringelser og harmonisering i nedadgående retning af systemerne for social beskyttelse.

3.9. Gennemførelsen af det indre marked og af Den Økonomiske og Monetære Union er ikke uden konsekvenser for de nationale politikker med hensyn til social beskyttelse og må ikke betyde social forarmelse og skattemæssige forringelser. Tendenserne i retning af konkurrence mellem medlemsstaterne på det sociale og skattemæssige område kommer i stadig skarpere modstrid med princippet om solidaritet og målsætningen om at opnå et højt niveau af beskæftigelse og social beskyttelse.

3.10. I den måde, den nationale suverænitet og subsidiariteten bliver udlagt på, når det drejer sig om social beskyttelse, kan man iagttage et paradoks, der ligner det, Kommissionen for nylig beskrev i debatoplægget om skatteforholdene i EU⁽²⁾. Kommissionen konstaterede således, at medlemsstaterne i deres tilsyneladende stræben efter national suverænitet i virkeligheden har mistet deres suverænitet på skatteområdet, hvilket markederne har forstået at udnytte.

3.11. Erkendelsen af dette paradoks og identificeringen af de reelle tendenser inden for social beskyttelse, der (indirekte) berører det indre marked og Den Økonomiske og Monetære Union, bør resultere i en mere aktiv konvergensstrategi, i retning af bestemmelserne i artikel 3 B i traktaten. Artikel 2 i protokolaftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken åbner allerede mulighed for at benytte kvalificeret flertal på det sociale område i forbindelse med »erhvervsmæssig integration af personer, der er udstødt fra arbejdsmarkedet.«

3.12. ØSU's svar på de spørgsmål, Kommissionen har rejst, bør ligesom i 1992 være, at reelle og vægtige

argumenter taler for, at EU udvikler en mere dynamisk strategi med henblik på konvergens inden for den sociale beskyttelse, naturligvis i overensstemmelse med den kultur og praksis, der er etableret i det enkelte land. Denne konvergens bør tage udgangspunkt i de grundlæggende målsætninger, der er indeholdt i traktaten og i medlemsstaternes velfærdstraditioner, og som er stadfæstet i de internationale standarder, medlemsstaterne har godkendt. Konvergens bør bidrage til at konsolidere og styrke den sociale samhørighed og til at dæmme op for en bagstræberisk politik, der sigter på den laveste fællesnævner.

4. Hvilken fremtid har den sociale beskyttelse i Europa?

4.1. For at retfærdiggøre, at denne debat finder sted i et EU-organ, er de her behandlede emner af generel karakter. Emnerne er dem, der er opført i punkt 3.4 i Kommissionens meddelelse.

4.2. Fremtidsudsigterne for den sociale beskyttelse i Europa vil således blive behandlet under følgende indfaldsvinkler: konsekvenserne for beskæftigelsen, finansieringen, konsekvenserne af befolkningens aldring, tilrettelæggelse af en social beskyttelse, der er tilpasset det indre marked, sundhedssystemerne og kampen mod udstødelsen.

4.3. A — Den sociale beskyttelse bør tilpasses beskæftigelsessituationen

4.3.1. Beskæftigelsen står i centrum for debatten om den sociale beskyttelse, og dens fremtidige udvikling bør tage sigte på at fremme beskæftigelsen.

4.3.2. Således bemærker Kommissionen, at konsekvenserne af befolkningens aldring kan opvejes af en stigning i beskæftigelsen, der ville lette finansieringen af den sociale beskyttelse.

4.3.3. Med en stigning i den forventede levealder vil ydelserne skulle udbetales over en længere periode, men denne relative forøgelse modsvarer ikke af en stigning i de indbetalte bidrag, idet pensionisterne — i hvert fald i visse medlemsstater — ikke betaler bidrag. Hvis arbejdsløsheden derimod blev opsuget, ville antallet af aktivt bidragydende stige, og dette ville kompensere for det stigende antal pensionister, der modtager ydelser uden at betale bidrag.

4.3.4. Men også andre elementer bør tages i betragtning.

4.3.5. De indirekte arbejdskraftomkostningers nuværende høje niveau kan bremse for beskæftigelseskaben-

(1) Rådets henstilling af 27. juli 1992 om overensstemmelse mellem målene og politikken for social beskyttelse, EFT nr. L 245 (92/442/EØF). Rådets henstilling af 24. juni 1992 om fælles kriterier i forbindelse med sikring af tilstrækkelige indtægter og ydelser fra socialbeskyttelsesordninger, EFT nr. L 245 (92/441/EØF).

(2) SEK(96) 487 endelig udg. af 20. marts 1996.

de investeringer. I denne forbindelse ville det være formålstjenligt med en undersøgelse af forholdet mellem indirekte arbejdskraftomkostninger og jobskabelse, mellem bidragsniveauer og samlede arbejdskraftomkostninger og mellem arbejdskraftomkostninger og efterspørgsel efter arbejdskraft. En sådan undersøgelse ville gøre det lettere at fastlægge indsatsen i beskæftigelsesfremmende retning. I øvrigt erklærede Rådet og Kommissionen i en fælles beretning, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Madrid, at »det bør undersøges, hvilke konsekvenser en målrettet nedsættelse af de sociale bidrag vil få for beskæftigelsen«. Andre finansieringskilders indflydelse på beskæftigelsen bør imidlertid også undersøges.

4.3.6. Arbejdsløshedsydelse er af afgørende betydning for økonomien, da de udvirker, at de arbejdsløse kan fortsætte med at konsumere, og er med til at opretholde en psykisk tilstand, der gør dem i stand til at søge arbejde.

4.3.7. Med henblik på en tilpasning af den sociale beskyttelse til beskæftigelsessituationen kan der nævnes flere handlingsparametre.

4.3.7.1. Sænkning af afgifterne for de laveste lønninger

4.3.7.1.1. Som Jacques Delors sagde i sin hvidbog, er det den mindst kvalificerede del af arbejdskraften i EU, der er udsat for den hårdeste internationale konkurrence med hensyn til beskæftigelsen. Indsatsen må derfor i den aktuelle arbejdsmarkedssituation kunne koncentreres om denne del af arbejdskraften, idet man her bør nedbringe de ikke-lønmæssige arbejdskraftomkostninger ved at reducere de sociale bidrag. Den vigtigste målsætning på lang sigt er at tilskynde de kortuddannede til at forbedre deres kvalifikationer.

4.3.7.1.2. Medlemsstaterne kunne f.eks. indføre en ordning med delvis fritagelse for arbejdsgiverafgift, således at der kun skulle betales sociale bidrag af den del af lønnen, der oversteg et bestemt niveau. Samtlige lønmodtagere og alle lønninger ville således være omfattet af ordningen, men der skulle kun betales sociale bidrag af lønninger, som overskred den fastlagte tærskel og bidragene skulle være proportionale med overskridelsen.

4.3.7.1.3. Arbejdsgiveren ville med denne ordning få en delvis fritagelse for arbejdsgiverafgift for alle lønninger, uanset størrelse. Dette står i modsætning til hvidbogens forslag om kun at fritage de lave lønninger for afgift.

4.3.7.2. Tilpasning til udviklingen i arbejdsformerne

4.3.7.2.1. Udviklingen på arbejdsmarkedet og kvinders stadig højere erhvervsfrekvens har medført ændringer i arbejdsmønstrene. Således er fænomener som de følgende opstået eller vokset i omfang: fleksibelt arbejde, atypisk arbejde (midlertidig beskæftigelse, deltidsarbejde osv.) og muligheder for forældre- eller uddannelsesorlov.

4.3.7.2.2. De individuelle arbejdsmønstre bliver mere og mere forskellige, afhængigt af andre aktiviteter og ansvar på privatlivets område, og de ændrer sig livret igennem. De sociale sikkerhedsordninger og pensionsordningerne bør tilpasses de nye arbejdsmønstre og yde en passende dækning. I ILO's konvention og henstilling fra 1994 om deltidsarbejde omtales nogle nyttige foranstaltninger på dette område. Konventionen stiller krav om, at offentlige sociale sikringsordninger baseret på erhvervsaktivitet tilpasses således, at de sikrer deltidsarbejdende samme vilkår — forholdsmæssigt set — som fuldtidsarbejdende i sammenlignelige stillinger.

De grænser for deltidsarbejde, der medfører udelukkelse fra de sociale sikkerhedsordninger, såfremt de overskrides (dvs. timetallet ligger for lavt), bør revideres regelmæssigt og efterhånden sænkes. Debatten om midlertidigt arbejde og om de forskellige (atypiske) kontrakter med fleksibel arbejdstid er endnu kun i sin vorden. Et af de vigtige punkter i denne forbindelse (ud over lige adgang) synes at være behovet for længere referencerioder og/eller en arbejdstid, der er bedre tilpasset den enkeltes behov med henblik på at sikre en bedre social beskyttelse.

4.3.7.2.3. Disse forhold bør der tages hensyn til ved indretningen af den sociale beskyttelse. Således bør arbejdstidsmodellen som deltidsarbejde og forældreorlov fremmes for så vidt som de i et vist omfang bidrager til at skabe arbejdspladser.

4.3.7.2.4. Anvendelsen af disse arbejdsformer bør med andre ord ikke være hæmmet af en utilstrækkeligt tilpasset social beskyttelse. Ordningerne for social beskyttelse bør være tilpas smidige til, at der kan tages hensyn til den enkeltes udvikling i løbet af hele hans erhvervsaktive liv. Samtidig må det forhindres, at personer med fleksibelt og atypisk arbejde får en ringere eller slet ingen social beskyttelse.

4.3.7.3. Fremme af det europæiske arbejdsmarked

4.3.7.3.1. Etableringen af et egentligt europæisk arbejdsmarked og arbejdstagernes frie bevægelighed er grundlæggende EU-mål, som også kan bidrage positivt til at bekæmpe arbejdsløsheden.

4.3.7.3.2. For at sikre arbejdskraftens frie bevægelighed giver traktatens artikel 51 Fællesskabet kompetence til at samordne de sociale tryghedsforanstaltninger for vandrende arbejdstagere for derved at eliminere eventuelle kilder til forskellig behandling af nationale og »vandrende« arbejdstagere. Denne samordning bør således omfatte arbejdstagernes samlede status med hensyn til social tryghed.

4.3.7.3.3. Supplerende socialbeskyttelsesordninger antager voksende betydning som en væsentlig del af arbejdstagernes sociale beskyttelse. Samordningsprocedurerne bør udvides til at omfatte retten til supplerende socialbeskyttelse, hvis gyldighed i hele EU dermed sikres.

4.3.7.4. Tilskyndelse til efteruddannelse

4.3.7.4.1. I fremtiden vil uddannelsesperioderne vedrøre hele det erhvervsaktive liv. Hvis man ønsker en social beskyttelse, som fremmer beskæftigelsen, er det nødvendigt, at de forskellige ordninger for social beskyttelse støtter alle former for uddannelsesinitiativer, også de virksomhedsfinansierede. Den sociale beskyttelse bør tage højde for de nye former for uddannelse, for så vidt som man mener, at uddannelse fremmer beskæftigelsen, og at der i den sociale beskyttelse bør åbnes mulighed for beskæftigelsesfremmende initiativer. Der bør udvikles incitament, bl.a. via skattesystemet, som gør folk villige til — også for egen regning — at forbedre deres kvalifikationer, prøve nye jobs og acceptere geografisk mobilitet. Man bør undersøge, om det er muligt at indføre en »uddannelseskonto«, sådan som det drøftes i visse medlemslande.

4.3.7.4.2. Således ville det stimulere efteruddannelsen, hvis man systematisk sidestillede uddannelsesperioder med ordinære beskæftigelsesperioder, altså med de samme rettigheder med hensyn til social beskyttelse.

4.3.7.4.3. Medlemsstaterne bør endvidere drage omsorg for, at uddannelsesaktionerne er gearret til efterspørgslen efter arbejdskraft, at de rent faktisk er nyttige, og at de ikke blot tager sigte på endnu et eksamensbevis, der ikke fører til større beskæftigelsesmuligheder. Erhvervs-kvalifikationer bør være tilpasset samfundsøkonomiens og virksomhedernes behov og bør samtidig være en løftestang, socialt og karrieremæssigt. Den sociale beskyttelse bør bidrage hertil.

4.3.7.4.4. Samtidig kan man overalt iagttage, hvordan alderspyramiden ommodelleres. Dette kan dels forklares ved, at skoletiden og de øvrige uddannelsesperioder forlænges, dels ved at gennemsnitslevealderen øges. Skolen bør ikke alene opfattes som et socialt springbræt for børnene og de unge. Det er også et forum, hvor man kunne udnytte de ældres erfaringer og kunnen til fordel for børnene og de unge. Dette ville naturligvis indebære et plus for de ældre, da de derved kunne forlænge deres erhvervsaktive liv.

4.3.7.5. Omdannelse af passive arbejdsløshedsudgifter til aktive ditto

4.3.7.5.1. Med dette for øje kunne man f.eks. fremme en konstruktiv udnyttelse af den ledige arbejdskraft. Således kunne arbejdsløse, som modtager arbejdsløshedsudgifter, tilskyndes til at udføre arbejdsopgaver, der endnu ikke har rodfæstet sig på arbejdsmarkedet. Målet må være at skabe reelle jobs.

4.3.7.5.2. Man kunne ligeledes stimulere visse beskæftigelsesområder, der trods gængs opfattelse ikke er henvendt til arbejdsløse, fordi de er af ikke-markeds-mæssig karakter. Det er en kendsgerning, at efterspørgslen efter visse omsorgstjenesteydelser (pasning i hjemmet, hjemmehjælp osv.) ikke altid kan tilfredsstilles på grund af mangel på arbejdskraft. Ofte er behovet langt fra at være mættet. Medlemsstaterne bør derfor fremme etableringen af private virksomheder, foreninger eller offentlige tjenesteydelser inden for dette område, således at man opnår, at denne type beskæftigelse ikke bare opfattes som en overgangsfase til et rigtigt job, men som en normal og fuldgældig erhvervsaktivitet. EU bør yde et aktivt bidrag hertil ved i højere grad end hidtil at bakke op om medlemsstaternes støtte til sektorer, der leverer efterspurgte sociale tjenesteydelser, hvis dette tjener arbejdsløses integration på arbejdsmarkedet.

4.3.7.5.3. Endvidere kunne systemerne for social beskyttelse bidrage til finansiering af uddannelserne via egnede strukturer, og ved at sikre, at arbejdsmarkedets parter videst muligt deltager mere direkte samt gennem etablering af en snævrere forbindelse mellem social dækning i tilfælde af arbejdsløshed og opkvalificering af den ledige arbejdskraft.

4.3.7.5.4. Endelig bør beskæftigelsen stimuleres på anden vis, f.eks. ved at der med ansættelse af unge medarbejdere kompenseres for ældre medarbejders overgang til pension, eller ved at der træffes foranstaltninger med henblik på genindslutning af langtidsledige.

4.3.7.5.5. Imidlertid bør sådanne tiltag gå hånd i hånd med et højtideligt tilsagn fra arbejdsgiverne om, at de vil overholde deres aftalemæssige forpligtelse til at ansætte medarbejdere, således, som det er aftalt mellem arbejdsmarkedets parter.

4.3.7.5.6. ØSU mener, at det i lyset af målsætningen om at gøre beskæftigelsespolitikken mere aktiv er nødvendigt, at der sker en tilpasning af ordningerne for social beskyttelse, og at arbejdstiden administreres på mere differentieret og fleksibel vis, således at småbørnsforældre får lettere adgang til arbejdsmarkedet. Disse tilpasninger kunne ledsages af en større udbredelse af forældreorlov og af forbedrede pasningsmuligheder for børn.

4.3.7.5.7. På denne måde vil medlemsstaterne medvirke til, at passive arbejdsløshedsudgifter omdannes til aktive udgifter. Arbejdsløshedsforsikringen må ikke blot være en social ydelse, men skal indgå som et element i en aktiv beskæftigelsespolitik.

5. B — Hvordan kan den sociale beskyttelse finansieres?

5.1. De to problemstillinger, beskæftigelsen og finansieringen af den sociale beskyttelse, hænger tæt sammen. For som Jacques Delors bemærker i sin hvidbog, hvis

udgifterne til social beskyttelse er for stor en belastning for arbejdspladserne, vil det kunne bremse op for jobskabende investeringer.

5.2. Således indvirker det, der gøres på beskæftigelsesområdet, ofte på finansieringen af den sociale beskyttelse og vice versa.

5.3. Ønsker man på én gang at føre en beskæftigelsesfremmende politik og bringe balance i finansieringen af den sociale beskyttelse, bør man finde frem til en ny måde at gennemføre denne finansiering på. En sådan ny finansieringsmekanisme må ikke have negativ indflydelse på arbejdskraftomkostningerne og dermed på beskæftigelsesniveauet.

5.4. Medlemsstaterne har fulgt forskellige veje.

5.4.1. Endelig er det vigtigt ikke at overse, at fremtidens sociale beskyttelse også hænger sammen med den igangværende debat og med de foranstaltninger, der allerede er truffet i de fleste medlemslande med henblik på den nødvendige styring af udgifterne. De ydelser fra den sociale beskyttelse, der har hele befolkningen som målgruppe, bør i højere grad finansieres via skatterne og i mindre grad via bidrag, således at alle skatteyderne på grundlag af alle indkomstformer bidrager til finansieringen.

5.4.1.1. Det er netop denne opfattelse, der kommer til udtryk i dokumentet fra 20. marts 1996 om skatteforholdene i EU som oplæg til det uformelle møde for økonomi- og finansministrene. Med henblik herpå kunne man mindske de bidrag, der opkræves via arbejdskraften, og i stedet øge den del af finansieringen, der kommer fra skat og dermed ligestillede kilder. Men det bør dog være klart, at en øget skattefinansiering bør ledsages af en bedre koordinering af medlemsstaternes skattesystemer. Hvis socialsikringen i højere grad skal finansieres via skatterne, bør der indføres mekanismer, der sikrer, at ydelserne ikke udelukkende styres af finansministerens kortsigtede finansieringsmuligheder.

5.4.1.2. Sideløbende med en sådan omlægning bør medlemsstaterne nå frem til en fælles definition af, hvad der hører under henholdsvis national solidaritet, erhvervsrelateret solidaritet og individuelt initiativ. Disse tre principper er den sociale beskyttelses grundpiller. Man kunne f.eks. beslutte, at den nationale solidaritet drejer sig om at sikre alle et vist niveau af beskyttelse, uanset hvilket erhverv de har. Denne grundbeskyttelse kunne finansieres over skatterne. Den erhvervsrelaterede solidaritet derimod er specifik for den enkeltes erhvervsaktivitet og skal gøres gældende i arbejdsløshedsperioder. Den erhvervsrelaterede beskyttelse kunne finansieres gennem bidrag opkrævet hos lønmodtageren eller arbejdsgiveren.

5.4.1.3. Med princippet om solidaritet for øje kunne medlemsstaterne således bevæge sig hen imod et system,

hvor alle deltager i finansieringen af den sociale beskyttelse, idet enhver enkeltperson og enhver virksomhed bidrager i forhold til sin formåen.

5.4.1.4. Finansieringsgrundlaget kunne udvides til at omfatte ikke alene samtlige lønindkomster, men også kapitalindkomster, virksomhedernes merværdi, energi osv.

5.4.1.5. Med hensyn til virksomhedernes merværdi ved man eksempelvis, at den øgede automatisering af produktionsprocessen medfører, at behovet for arbejdskraft falder, samtidig med at den frembragte merværdi ofte stiger betydeligt. Dette betyder, at visse virksomheder kun i ringe grad deltager i finansieringen af den sociale beskyttelse via lønbestemte bidrag, uagtet at de skaber en ofte betragtelig merværdi.

5.4.1.6. Samtidig ville man, i de medlemsstater hvor sådanne tanker er fremme, opnå, at omkostningerne ved den sociale beskyttelse spredtes til et bredere befolkningsgrundlag, f.eks. pensionister, arbejdsløse osv., hvis bidrag ville være afpasset efter deres økonomiske formåen.

5.4.1.7. Under alle omstændigheder bør finansieringen som helhed, hvad enten den er baseret på skat eller bidrag, integreres i et administrationssystem, der ikke anfægter den måde, de enkelte lande administrerer deres nationale ordninger på. Hermed sigtes ikke mindst til de paritetiske og gensidige forsikringssystemer, som bygger på solidaritet.

5.4.2. Hvilke ydelser skal finansieres solidarisk?

5.4.2.1. Man har allerede på EU-plan afstukket kursen på dette område. I forslaget til Rådets henstilling om overensstemmelse mellem målene og politikken for social tryghed tales der således om en beskyttelse, der sikrer en passende indtægt, så at et tilstrækkeligt eksistensgrundlag kan opretholdes.

5.4.2.2. Derfor bør skattefinansiering navnlig anvendes i forbindelse med de ydelser, der har hele befolkningen som målgruppe, herunder først og fremmest ydelser til de befolkningsgrupper, der er særlig stærkt truet af social udstødelse.

5.4.3. Finansiering via bidrag fra de erhvervsaktive?

5.4.3.1. Blandt de forskellige potentielle finansieringsmetoder forekommer kapitaliseringsmetoden mindre egnet, når det drejer sig om en universel social beskyttelse, der skal sikre alle et minimum af ydelser. På den ene side vil enhver meropkrævning af midler til finansiering af den sociale beskyttelse reducere den disponible løn for dem, der er i arbejde — med deraf

følgende stigende politiske spændinger, men på den anden side er de kapitaliseringsbaserede systemer særdeles følsomme over for demografiske og økonomiske forandringer.

5.4.3.2. Og netop i denne tid skaber den befolkningsmæssige udvikling ubalancer, hvis konsekvenser er vanskelige at tackle, og som er særlig farlige, når målet er at sikre social beskyttelse.

5.4.4. Favorisering af familierpolitikken

5.4.4.1. Det skal fremhæves, at familiedydelser bør spille en voksende rolle. De midler, der afsættes til dette formål, bør betragtes som en langsigtet investering. En fokusering på familierpolitikken kan være med til at skabe ligevægt i fremtidens sociale beskyttelsessystem. Familien kan endda betragtes som et aktiv på dette område.

5.4.4.2. Endvidere vil det som led i genskabelse af ligevægten i befolkningspyramiden i Europa være hensigtsmæssigt at tage hensyn til de nu permanente migratoriske strømme i Europa, selvfølgelig for så vidt som der er tale om lovlig indvandring.

6. C — Hvad kan man gøre for at imødegå konsekvenserne af befolkningens aldring?

6.1. I en række år har man i Europa kunnet iagttage, at befolkningen er blevet ældre, hvilket skyldes sammenfaldet af to fænomener. Dels er fødselstallet faldet, og dels er levetiden blevet forlænget, hvilket betyder, at der er kommet flere ældre.

6.2. Således er den del af befolkningen, der er under 20 år, faldet fra 31,8 % i 1960 til 30,1 % i 1980 og 24,2 % i 1995. I samme periode er gruppen af over 60-årige vokset fra 15,4 % i 1960 til 17,9 % i 1980 og 20,4 % i 1995.

6.3. Det nylige betydelige fald i fødselstallet i Italien, Grækenland, Portugal og Irland (lande med traditionelt højt fødselstal) vil yderligere accelerere aldringsprocessen.

6.4. Andelen af erhvervsaktive i den samlede befolkning falder altså. Dette vil på kortere eller længere sigt skabe reelle problemer med hensyn til finansieringen af pensionerne og bringe den sociale beskyttelses budgetmæssige balance i fare, ligesom det betyder, at der skal træffes foranstaltninger imod risikoen for at bringe gruppen af ældre i et afhængighedsforhold.

6.4.1. Finansiering af alderspensionerne på baggrund af befolkningens aldring

6.4.1.1. Man kan allerede i medlemsstaterne iagttage reformer af pensionssystemerne som reaktion på aldringsfænomenet.

6.4.1.2. Det ville være ønskeligt, om medlemsstaterne vedtog fælles retningslinjer, således at det kunne sikres, at de, der i dag indbetaler bidrag til deres pension, er sikre på at høste udbyttet, når de ophører med deres erhvervsaktivitet.

6.4.1.3. Pensionsalderen er ikke ens rundt omkring i EU. I de fleste lande går man på pension som 65-årig. Dette gælder imidlertid ikke Frankrig og Italien (60 år) og Danmark (67 år). I visse lande (Italien, Portugal, Østrig, Storbritannien, Grækenland og Belgien) går kvinder tidligere på pension.

6.4.1.4. Medlemsstaterne kunne på grundlag af deres respektive erfaringer blive enige om at fastsætte en optimal pensionsalder, der bedst muligt tager hensyn til alle relevante parametre på området, og som man kunne ændre på i takt med, at de faktorer, der bestemmer denne aldersgrænse, ændres. Medlemsstaternes lovgivninger kunne eventuelt tilvænnnes indbyrdes under hensyn til den således fastsatte pensionsalder.

6.4.1.5. For at kompensere for nedgangen i andelen af erhvervsaktive kunne man være fristet til at hæve pensionsalderen. Derved ville man opnå, at der blev indbetalt bidrag over en længere periode, samtidig med at pensionsydelse skulle udbetales i en kortere periode. Desuden ville virksomhederne i længere tid kunne nyde godt af de værdifulde erfaringer, ældre medarbejdere sidder inde med.

6.4.1.6. Dette middel benyttes dog kun sjældent, eftersom det i sagens natur fører til en forøgelse af antallet af mennesker på arbejdsmarkedet, og dermed gør det sværere for de unge at finde beskæftigelse, og det i en tid, hvor netop ungdomsarbejdsløsheden antager bekymrende dimensioner.

6.4.1.7. En mellemløsning eller alternativ løsning kunne være gradvis overgang til pension. Princippet skulle være, at medarbejderne i sidste del af deres erhvervsaktive liv gradvis nedsætter arbejdstiden, samtidig med at de udsætter ophøret for erhvervsaktivitet (udsætter tidspunktet for endelig overgang til pension). En sådan ordning vil imidlertid skulle afpasses efter de enkelte sektorer. Således må man regne med, at gennemførelsen af en sådan ordning i visse sektorer, der befinder sig i en strukturel krise, vil øge udgifterne til arbejdsløshedsydelse.

6.4.1.8. Denne ordning, der kan opfattes som en form for tutorsystem, ville have betydelige sociale fordele, idet ældre mennesker således gradvis kunne afslutte deres erhvervsaktive liv, og de unge parallelt hermed gradvis ville kunne komme ind på arbejdsmarkedet ad oplæringsvejen (læretid, vekslen mellem uddannelse og arbejde osv.). Imidlertid skal en sådan ordning forberedes nøje, og den bør baseres på overenskomster, som forpligter de involverede parter.

6.4.1.9. Det skal her understreges, at den reelle pensionsalder for store grupper er meget lavere end den formelle pensionsalder. Dette hænger i høj grad sammen med førtidspensionering på grund af arbejde i dårligt arbejdsmiljø. Kun hvis man sikrer bedre revalidering og arbejdsmiljøforbedringer, vil man kunne mindske omkostningerne til forsikringssystemer og opnå en bedre livskvalitet hos de berørte personer. Her er der behov for en målrettet udveksling af information i EU.

6.4.2. Risiko for afhængighed på baggrund af befolkningens aldring

6.4.2.1. Den risiko for afhængighed, der skyldes befolkningens aldring, ledsages i samtlige EU-lande af et andet fænomen. Således har man i de seneste år kunnet konstatere, at familiebåndene svækkes stadig mere, hvilket gør, at de ældre kun i ringe grad kan regne med, at deres børn vil tage sig af dem.

6.4.2.2. I denne situation synes det at være samfundet, der skal tage over med mekanismer, der kan sikre solidariteten mellem generationerne. Således kunne man tænke sig, at der blev indført et skattebidrag, som kunne gøre det muligt at finansiere strukturer, hjælp, planer osv. henvendt til de ældre for således at reducere deres afhængighedssituation. Et sådant bidrag ville under alle omstændigheder skulle betales af alle, da formålet er noget, der vedrører os alle.

7. D — Hvordan kan den sociale beskyttelse tilpasses det indre marked?

7.1. En grundlæggende målsætning for den europæiske integrationsproces er at sikre, at personer og varer frit kan bevæge sig, og at tjenesteydelser frit kan udbydes over alt i EU.

7.2. Disse »friheder« er i øvrigt i dag en del af den enkelte EU-borgers dagligdag.

7.2.1. Social beskyttelse og fri bevægelighed for personer

7.2.1.1. Med hensyn til den fri bevægelighed for personer kan man konstatere to ting:

- Stadig flere europæere migrerer mellem EU-landene. Og deres motiver bliver stadig mere forskellige: studier, kurser, jobsøgning, pension osv.
- De sociale ydelser varierer stærkt fra den ene medlemsstat til den anden, med hensyn til indhold og bidragenes størrelse.

7.2.1.2. Borgere, som udnytter retten til frit at bevæge sig mellem medlemslandene, får ikke den samme sociale beskyttelse overalt. Dette forhold lægger hindringer i vejen for en reel fri bevægelighed for personer. Den

enkelte kunne således være fristet til at lade kvaliteten af de udbudte sociale ydelser og størrelsen af de bidrag, der opkræves som modydelse herfor, være bestemmende for valg af destination. Dette kan føre til, hvad man kunne kalde »bistandsturisme«. Oftest er dette fænomen begrundet med forskelle i sundhedsydelser fra det ene land til det andet.

7.2.1.3. Da der er tale om et problem på europæisk plan, forekommer det naturligt at finde en løsning på europæisk plan.

7.2.1.4. Da de fleste af medlemsstaterne har indledt reformer af deres systemer for social beskyttelse, er den vigtigste opgave nu at sørge for en vis konvergens mellem medlemsstaterne, så det kan sikres, at den europæiske dimension tages i betragtning i forbindelse med reformerne.

7.2.1.5. Disse reformer bør gå i samme retning, da medlemsstaterne står over for problemer af samme natur. Det, der således skal tilstræbes, er en vis konvergens vedrørende:

- arten og omfanget af de ydelser, der sikres borgerne: enhver borger med bopæl i EU bør nyde godt af nogle grundydelse, der med hensyn til art og omfang er fastlagt af de enkelte medlemsstater.

Tilnærmelsen af bestemmelserne om minimumsindkomster for alle med bopæl i EU kunne tage udgangspunkt i de kriterier, der opstilles i ILO's konventioner om social sikkerhed; kriterierne for adgang til partner- eller familiedydelser bør tage hensyn til nutidens leve- og arbejdsvilkår for ikke at virke demotiverende for indtræden i arbejdsmarkedet;

- kriterierne for adgang til ydelser: medlemsstaterne bør blive enige om, hvorvidt disse kriterier bør hænge sammen med bopæl, udøvelse af et specifikt erhverv, den enkeltes indtægt osv.

7.2.2. Social beskyttelse og frit udbud af tjenesteydelser

7.2.2.1. Retten til frit at udbyde tjenesteydelser, som er et af EU's principper, har også betydning for fremtiden for den sociale beskyttelse. Dette princip rejser nemlig spørgsmålet om, hvordan man fordeler rollerne mellem de organer, der står for udmøntningen af den sociale beskyttelse, og som kommer i et konkurrenceforhold på EU-plan.

7.2.2.2. Imidlertid skal det bemærkes, at begrebet konkurrence ikke betyder det samme, når det drejer sig om social beskyttelse, som når det drejer sig om andre områder. Spillereglerne er ikke de samme som for decideret forretningsmæssige aktiviteter.

7.2.2.3. Der er en lang række instanser, der har til opgave at sikre EU's borgere mod sygdom, alderdom, arbejdsløshed, invaliditet osv. Disse instanser kan være offentlige eller private, og de ordninger, de administrerer, kan være obligatoriske eller frivillige.

7.2.2.4. Medlemsstaterne kunne eventuelt i fællesskab fastlægge rammerne for disse instansers kompetence.

7.2.2.5. Denne kompetence skulle anskues på to niveauer, nemlig det geografiske område, inden for hvilket instanserne kan virke, og de aktivitetsområder, som de dækker, dvs. de ydelser, som de tilbyder.

7.2.3. Social beskyttelse og fri bevægelighed for varer

7.2.3.1. Dette tredje princip har indvirkning på arbejdskraftomkostningerne og dermed på den europæiske konkurrenceevne.

7.2.3.2. Lønoms-kostningerne får en stadig mere fremtrædende plads i forbindelse med beregning af varernes fremstillingsomkostninger. Disse lønoms-kostninger varierer alt efter det enkelte lands social- og arbejdsmarkeds-politik. Dette bringer igen finansieringsproblematikken, som er behandlet i det foregående, i fokus.

7.2.3.3. Det er vigtigt, at EU opretholder sin internationale konkurrenceevne, hvorfor arbejdskraftomkostningerne bør holdes på et konkurrencedygtigt niveau. Medlemsstaterne bør derfor tilstræbe en finansieringsform, der er så neutral som muligt for lønoms-kostningerne, og som tillader en høj grad af social beskyttelse.

7.2.3.4. Der er allerede blevet indledt flere reformer i denne retning. Disse bør koordineres. Man kunne bevæge sig i en fælles retning ved at skelne mellem ydelserne og deres finansieringsmetode, alt efter om de henhører under den nationale solidaritet, den erhvervsrelaterede solidaritet eller det individuelle initiativ. Alternative finansieringsmuligheder bør også tages i betragtning i denne sammenhæng.

8. E — Sundhedssystemerne i EU

8.1. Selv om sundhedssystemerne er bygget forskelligt op i de forskellige lande, står samtlige lande over for problemet med voksende sundhedsudgifter. De erfaringer, som de enkelte lande har indhøstet som led i deres reformforsøg, vil givetvis kunne udnyttes af de øvrige lande. Dertil kommer, at den indsats, det enkelte land gør, vil have en større eller mindre gennemslagskraft, alt efter om der sker en koordinering med de øvrige EU-lande eller ej.

8.2. Sundhedssystemerne kunne måske være det første område, hvor man udmøntede de fastlagte principper om konvergens.

8.3. Det ville derfor være hensigtsmæssigt at oprette et system for udveksling af oplysninger og synspunkter om dette spørgsmål mellem de berørte aktører i medlemsstaterne.

8.4. Over for de voksende sundhedsudgifter er der allerede blevet iværksat en lang række reformer. Der findes forskellige metoder til styring af sundhedsudgifterne: rammebevillinger, lægelig eller administrativ udgiftstyring, aftaler med erhvervsudøvende i sundhedssektoren osv. Det enkelte lands EU-partnere bør på passende vis tages med på råd ved valg af fremgangsmåde både med hensyn til forventede mål og anvendte midler. Dette gælder en lang række områder, som f.eks. forvaltning af behandlingsinstitutioner, apoteker, forebyggelse mv.

8.5. Med vedtagelsen af Rådets henstilling af 1992 om at skabe overensstemmelse mellem målene og politikken for social beskyttelse godkendte EU's medlemsstater fortsættelsen af bestræbelserne på at sikre alle med legal bopæl i en medlemsstat adgang til de nødvendige sundhedsydelser samt opretholdelse og udvikling af et sundhedsvæsen på højt niveau. Forsøg på at begrænse sundhedsudgifterne må ikke overskygge målet om lige adgang til sundhedsydelser af høj karat for alle. Indførelse af foranstaltninger, der gør det muligt at foretage en udvælgelse på grundlag af en risikobedømmelse, ville bringe solidariteten og ydelsen af effektiv pleje i fare.

8.6. Eftersom der er tale om et område, hvor de forskellige EU-lande har indrettet sig meget forskelligt, kan der naturligvis ikke — i hvert fald ikke på forholdsvis kort sigt — blive tale om at ensrette sundhedssystemerne. Derimod kan man sørge for, at de forskellige systemer bliver forsynet med fælles karakteristika, især med henblik på at sikre, at borgerne overalt i EU nyder godt af ækvivalente ydelser. Det gælder specielt de sygeforsikrings-systemer, som helt eller delvist afløser statusbaserede systemer, og som anvendes i de enkelte medlemsstater.

9. F — Hvilken rolle kan medlemsstaterne spille i indsatsen mod udstødelse på EU-plan?

9.1. Fænomenet udstødelse har i de seneste to årtier antaget et foruroligende omfang i de velstillede lande, og dermed i EU. Dette gælder navnlig udstødelsen af unge. Ondets rod kan ikke identificeres med nøjagtighed, men man har allerede udpeget nogle væsentlige omstændigheder, der kan føre til udstødelse. Der er dels tale om den stigende arbejdsløshed, især langtidsarbejdsløsheden, dels om en svækkelse af de sociale og familiemæssige bånd, der hænger sammen med kernefamiliens opløsning og en mere og mere individualistisk livsopfattelse.

9.2. Samtidig er mange af de europæiske systemer for social beskyttelse indrettet således, at en person, der mister sit arbejde, som oftest også mister sit sociale sikkerhedsnet. Dermed vokser antallet af udstødte, i takt med at arbejdsløsheden vokser.

9.3. Situationen vækker bekymring i samtlige EU-lande, og man bør altså se problemet med udstødelsen i sammenhæng med spørgsmålet om den sociale beskyttelse. I visse medlemsstater har man foranstaltninger til bekæmpelse af den sociale udstødelse, som f.eks. en garanteret minimumsindtægt. Der burde — via den sociale beskyttelse og på EU-plan — gøres en indsats mod udstødelsen. Medlemsstaterne bør være langt mere opmærksomme på de internationale sociale normer. Det samme gælder EU.

9.4. En fælles indsats mod udstødelsen fra alle, der har ansvar for social beskyttelse i medlemsstaterne, ville have større gennemslagskraft⁽¹⁾.

9.5. Der kan allerede nu antydes et par aktionslinjer.

9.5.1. For at sikre, at så få som muligt falder igennem det sociale sikkerhedsnet, og dermed bevæger sig hen imod etablering af en universel social beskyttelse, kunne man indføre en garanteret minimumsindtægt i samtlige

(1) Det skal bemærkes, at ØSU er ved at udarbejde en initiativudtalelse om omkostningerne ved fattigdom og social udstødelse.

medlemsstater, som kunne ledsages af en minimums-sundhedsbeskyttelse (gratis lægehjælp med fritagelse for betaling af forskud, bedre (ydelse af) social bistand på hospitalerne osv.) De tolv medlemsstater vedtog i øvrigt enstemmigt en »Henstilling om fælles kriterier i forbindelse med sikring af tilstrækkelige indtægter og ydelser fra socialbeskyttelsesordninger« den 24. juni 1992.

9.5.2. Den erhvervsmæssige integration er ligeledes et centralt element i kampen mod udstødelsen og mod langtidsarbejdsløsheden. Et EU-initiativ vedrørende jobskabelsesforanstaltninger for udstødte kunne bedre deres muligheder for at komme ind på det regulære arbejdsmarked.

9.5.3. Der kunne etableres et europæisk observationscenter for fattigdom og udstødelse. Dets arbejde kunne støttes af lignende centre i medlemsstaterne, og målsætningen skulle være at identificere de specifikke årsager til fattigdom og udstødelse, således at de forskellige aktioner kunne gøres mere effektive.

9.5.4. I kampen mod udstødelsen er det, ligesom når det drejer sig om arbejdsløsheden, vigtigt at holde sig for øje, at den indsats, der gøres til fordel for de udstødte, ikke må føre til en passiv forsørgelsestilstand, men skal tilskynde til en egentlig reintegrering.

9.5.5. I forbindelse med bekæmpelsen af social udstødelse bør det samarbejde, som organiseres af velfærdsorganisationerne og deres frivillige medarbejdere i alle medlemsstaterne og i EU, anerkendes og støttes.

Bruxelles, den 28. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Følgende ændringsforslag blev forkastet under forhandlingerne, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 3.8 til 3.11 (inklusive)

Udgår.

Begrundelse

Disse afsnit søger — på yderst abstrakt måde — at vise, at subsidiaritetsprincippet måske ikke er den bedste model for en løsning, når det drejer sig om social beskyttelse. Men teksten kommer dermed til at modsige ikke blot de forudgående afsnit, men også ånden i den foreslåede udtalelse som helhed.

Det ville lette teksten betydeligt, intellektuelt såvel som formelt, hvis man fjerner disse afsnit og knytter direkte an til punkt 3.12, som klart og utvetydigt redegør for ØSU's standpunkt.

Afstemningsresultat

For: 55, imod: 71, hverken for eller imod: 3.

Punkt 4.3.7.1.1, andet punktum

Efter »nedbringe« skrives »arbejdskraftomkostningerne gennem offentlige tilskud til lønninger og indirekte arbejdskraftomkostninger«.

Begrundelse

I den tyske oversættelse (ikke i den danske, o.a.) tales der om at nedbringe lønomkostningerne i stedet for de ikke-lønmæssige arbejdskraftomkostninger. Sænkning af lønomkostningerne er ikke noget egnet middel til at genindsøge lavtkvalificeret arbejdskraft på arbejdsmarkedet og ville desuden gribe ind i den frie lønforhandlingsret. Der er i langt højere grad behov for at sætte ind med en aktiv beskæftigelses- og uddannelsespolitik for denne gruppe.

Afstemningsresultat

For: 35, imod: 78, hverken for eller imod: 11.

Punkt 4.3.7.1.2

Punktet slettes.

Begrundelse

Da medlemslandenes sociale systemer er forskellige, er konsekvenserne også forskellige, og det må først undersøges nærmere.

Afstemningsresultat

For: 57, imod: 66, hverken for eller imod: 7.

Punkt 5.4.1.4

Udgår.

Begrundelse

Spørgsmålet henhører under debatten i det enkelte land.

Afstemningsresultat

For: 51, imod: 66, hverken for eller imod: 4.

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- » Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Informationssamfundet: fra Korfu til Dublin — De nye prioriteringsområder«, og
- »Kommissionens meddelelse til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Informationssamfundets betydning for EU's politikker — Næste skridt«

(97/C 66/18)

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber besluttede den 2. august 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser, som udpegede Roger Ramaekers til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. november 1996.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 79 stemmer for og 30 stemmer imod, mens 15 stemte hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. ØSU bifalder, at Kommissionen har til hensigt at ajourføre sin handlingsplan for informationssamfundet som beskrevet i meddelelsen: Fra Korfu til Dublin — Nye prioriteringsområder.

1.2. ØSU har hele tiden været klar over, at handlingsplanen måtte indebære et omfattende arbejdsprogram.

1.3. ØSU udtrykker tilfredshed med, at Kommissionen agter at tackle de sociale problemer, som er forbundet med overgangen til informationssamfundet; det minder i den forbindelse om, at det i sin udtalelse om Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informationssamfundet«⁽¹⁾ gav udtryk for det synspunkt, at de sociale, samfundsmæssige og kulturelle aspekter ikke var tilgodeset i tilstrækkeligt omfang.

1.4. ØSU har afgivet en lang række udtalelser om de forskellige aspekter af den fuldstændige liberalisering af telekommunikationsmarkedet, siden Kommissionen forelagde sin handlingsplan, og denne udtalelse skal læses i forlængelse af de foregående udtalelser om bl.a.:

- Europa på vej mod informationssamfundet — en handlingsplan — Sektionen for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser — Ordfører: Roger Ramaekers⁽¹⁾;
- Grøn bog om liberalisering af infrastrukturene på telekommunikationsområdet — Sektionen for Transport og Kommunikation — Ordfører: Alexander-Michael von Schwerin⁽²⁾;

— Info 2000 — Sektionen for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser — Ordfører: Giampaolo Pellarini⁽³⁾;

— ONP — Sektionen for Transport og Kommunikation — Ordfører: Bo Green⁽⁴⁾;

— ONP — Sektionen for Transport og Kommunikation — Ordfører: Bernardo Hernandez Bataller⁽⁵⁾;

— Alment tjenesteudbud — Sektionen for Transport og Kommunikation — Ordfører: Alexander-Michael von Schwerin⁽⁶⁾;

— Grøn bog om pluralisme og mediekoncentration — Sektionen for Industri, Handel, Håndværk og Tjenesteydelser — Ordfører: Joël Decaillon⁽⁷⁾.

2. Resumé af Kommissionens meddelelse

2.1. Efter Kommissionens opfattelse er de fleste af handlingsplanens tiltag blevet sat i værk i løbet af de seneste to år, selv om visse tiltag — f.eks. vedrørende informationssikkerhed — er løbet ind i forsinkelser.

2.2. Kommissionen mener, at den nu har et bedre overblik over de nødvendige tiltag, og foreslår en revision af handlingsplanen.

Fire hovedområder tillægges topprioritet:

- Forbedring af erhvervs miljøet.
- Investering i fremtiden.

⁽³⁾ EFT nr. C 82 af 19. 3. 1996.

⁽⁴⁾ EFT nr. C 236 af 11. 9. 1995.

⁽⁵⁾ EFT nr. C 153 af 28. 5. 1996.

⁽⁶⁾ CES 1075/96.

⁽⁷⁾ EFT nr. C 110 af 21. 5. 1995, s. 53.

⁽¹⁾ EFT nr. C 110 af 2. 5. 1995, s. 37.

⁽²⁾ EFT nr. C 301 af 13. 11. 1995.

- Mennesket i centrum.
- Den globale udfordring.

2.3. Kommissionen anfører, at den fuldstændige liberalisering af teleinfrastrukturerne med visse undtagelser skal være en realitet i samtlige EU-lande ved udgangen af 1998, hvilket kræver større sammenhæng i lovgivningerne om informations-samfundsrelaterede tjenesteydelser. Man må desuden være særlig opmærksom på SMV'erne.

2.4. Viden kommer til at spille en afgørende rolle i informationssamfundet. Det 5. F&U-program vil lægge særlig vægt på EU's videnbase. Kommissionen forpligter sig til hurtigt at udarbejde en handlingsplan om initiativet »Læring i informationssamfundet«, som skal være den konkrete opfølgning af hvidbogen om »Almen uddannelse og erhvervsuddannelse: undervise og lære — på vej mod det kognitive samfund«.

2.5. Kommissionen agter at foretage en snæver integration af strukturfondene for bedre at kunne tackle de sociale problemer, beskytte forbrugernes interesser mere effektivt og forbedre den offentlige sektors tjenesteydelser.

2.6. Kommissionen udtrykker ønske om at intensivere samarbejdet med EU's nabolande og hjælpe den tredje verden med at blive integreret i det globale informationssamfund.

2.7. Kommissionen vil indledningsvis søge at opfylde disse nye prioriterede målsætninger ved hjælp af:

- den foreliggende meddelelse om informationssamfundets betydning for EU's politikker — Næste skridt — KOM(96) 395 endelig udg.;
- en grøn bog om »Liv og arbejde i informationssamfundet — mennesket i centrum« — KOM(96) 389 endelig udg.;
- en meddelelse om »Standardisering i det globale informationssamfund — den europæiske strategi« — KOM(96) 359 endelig udg.;
- et udkast til direktiv om lovgivningsgennemsigtighed i det indre marked for informations-samfundsrelaterede tjenesteydelser — KOM(96) 392 endelig udg.

3. Generelle bemærkninger

3.1. ØSU udtrykker tilfredshed med Kommissionens plan om at revidere handlingsplanen. Det konstaterer, at den foreliggende meddelelse tager fat i mange af de spørgsmål, som ØSU opkastede i sin udtalelse om Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informationssamfundet«.

3.2. Imidlertid undrer ØSU sig over, at Kommissionen holder så ufravigeligt fast ved sin tidsplan, når den nu

erkender, at et klart og stabilt lovgrundlag er afgørende vigtigt for udviklingen af informationssamfundet. Selv om Kommissionen mener, at man er nået langt med forberedelsen af denne lovgivning, er det ØSU's opfattelse, at der nok er gjort reelle fremskridt på mange punkter, men at en del lovgivningsområder fortsat er præget af uklarhed; det gælder navnlig spørgsmålene vedrørende konvergensen mellem den audiovisuelle sektor og telekommunikationssektoren og især visse nye tjenesteydelser, som ikke alle er omfattet af det ovennævnte forslag til direktiv (KOM(96) 392 endelig udg.).

3.3. ØSU henviser til sin udtalelse om Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informationssamfundet« og navnlig dens konklusioner vedrørende de aspekter, som ØSU skønner af størst betydning.

Det gælder især pkt. 4.1 i den nævnte udtalelse, hvori det hedder: »På baggrund af konvergensen mellem de audiovisuelle telesektorer, telekommunikation og udgivelsesvirksomhed bør spørgsmålet om mediekoncentration lovreguleres, før der tages skridt til yderligere liberalisering.«

I samme udtalelses pkt. 4.2 anføres følgende: »Det foreslåede program for liberalisering af tjenester og infrastrukturer skal gøres afhængigt af visse forudsætninger, der skal bygge på:

- tilvejebringelse af et klart og stabilt lovfundament...;
- harmonisering og udvikling af Euro-ISDN⁽¹⁾, et integreret bredbåndsnæ og IDA⁽²⁾ for ikke at bremse udviklingen af applikationer, herunder ikke mindst applikationer af almen interesse.«

Efter ØSU's opfattelse er disse kommentarer fortsat relevante.

3.4. Generelt konstaterer ØSU, at samtlige konklusioner i udtalelsen om Kommissionens handlingsplan »Europa på vej mod informationssamfundet« fortsat har aktualitet, og at visse af dem i øvrigt tages op til behandling i Kommissionens meddelelse; det gælder specielt de sociale og samfundsmæssige aspekter.

3.5. ØSU bemærker, at interimrapporten fra gruppen af højtstående eksperter peger på nødvendigheden af at bryde med vanetænkningen, når det gælder det almene tjenesteudbud.

Samme ekspertgruppe mener i øvrigt, at Kommissionen ikke er tilstrækkeligt opmærksom på social- og arbejdsmarkedspolitikken.

3.6. ØSU er klar over, at der er vældige udfordringer at tage op på de områder, som berøres af det fremvoksende informationssamfund. Det er enig med Kommissionen i, at de sociale og samfundsmæssige problemer og

⁽¹⁾ Tjenesteintegreret digitalt net.

⁽²⁾ Flerårigt EF-program vedrørende dataudveksling mellem administrationerne.

spørgsmål som beskæftigelse, uddannelse, videreuddannelse og adgang til tjenesteydelser alle udgør prioriterede områder, som der bør lægges stor vægt på. ØSU afventer resultaterne af de konkrete undersøgelser, som Kommissionen har igangsat navnlig på beskæftigelsesområdet, og fremhæver især nødvendigheden af at etablere videreuddannelses- og omskolingsprogrammer, som er afpasset efter teknikkens og markedets udvikling.

3.7. På grund af det høje tempo, der kendetegner Kommissionens tiltag, frygter ØSU, at der ikke kan findes tilstrækkeligt betryggende løsninger for de forskellige markedsdeltagere inden for rammerne af den tidsplan, der er fastsat for liberaliseringen af telekommunikationen.

3.8. Bortset fra de regler, som allerede er vedtaget for f.eks. mobil- og satellitkommunikation og infrastrukturer, frygter ØSU, at vigtige problemfelter ikke lader sig afklare inden for de fastsatte frister. Eksempelvis skal ØSU understrege den afgørende betydning, som må tillægges begrebet alment tjenesteudbud; Kommissionen er da også særdeles opmærksom herpå. Selv om der er udfoldet store fælles bestræbelser, og Kommissionen har lagt en prisværdig indsats for dagen, skal ØSU dog påpege, at det i sin udtalelse om det almene tjenesteudbud for telekommunikation i perspektivet af et fuldt liberaliseret marked understregede følgende (pkt. 4.6): »Det er ... presserende nødvendigt, at Kommissionen meget hurtigt fremlægger kriterier for finansieringen af det almene tjenesteudbud, så de økonomiske byrder ved tilrådhedsstillelsen af det almene tjenesteudbud kan fordeles på samtlige markedsdeltagere«. ØSU konstaterer, at der nok er gjort et stort arbejde med det almene tjenesteudbud, men at det stadig haster med at finde svar på helt konkrete spørgsmål som f.eks. finansieringen af disse universelle tjenester.

3.9. ØSU er derfor foruroeligt over de tidsfrister, som er sat for den totale liberalisering af telekommunikationen, idet der således kun godt et år før det berammede liberaliseringstidspunkt endnu ikke er skabt fuld klarhed om spørgsmål som det almene tjenesteudbud.

3.10. ØSU mener, at det kan lade sig gøre for Kommissionen at finde løsninger på disse helt konkrete spørgsmål, men stiller sig til gengæld mere skeptisk, når det gælder afgørende sociale problemer som beskæftigelse og uddannelse.

3.11. ØSU udtrykker i den forbindelse tilfredshed med den høring, som Kommissionen har taget initiativ til med grønbogen om »Liv og arbejde i informationssamfundet — mennesket i centrum« (KOM(96) 389 endelig udg.).

Denne grønbog vil blive behandlet i en særskilt udtalelse. Dog skal ØSU understrege, at de spørgsmål, som grønbogen tager op, er af afgørende betydning for samhørigheden i samfundet. ØSU er klar over, at det

tager tid at formulere tiltag og udarbejde fyldestgørende regler, og at der investeres megen energi og en stor arbejdsindsats på dette område; men i betragtning af de forsinkelser, som ikke des mindre er opstået under udarbejdelsen af regler om navnlig sikkerhed, konvergens, privatliv og alment tjenesteudbud, er det ØSU's opfattelse, at høringen om disse samfundsspørgsmål ikke kan give resultater tilstrækkelig hurtigt til, at de nødvendige svar kan foreligge den 1. januar 1998.

3.12. Hvis tidsplanen for liberaliseringen skal kunne holde, må EU derfor efter ØSU's mening give absolut prioritet til de spørgsmål, som bliver rejst i denne grønbog, i ØSU's udtalelser om samme emne samt i gruppen af højtstående eksperter og i Forummet for Informationssamfundet. I modsat fald bliver det stadig vanskeligere at undgå en tvedeling af samfundet.

4. Særlige bemærkninger

4.1. *Forbedring af erhvervs miljøet*

4.1.1. ØSU konstaterer, at det er nødvendigt at fastlægge et klart og forudsigeligt lovgrundlag og sikre dets effektive anvendelse for at frigøre den private og/eller offentlige kapital eller joint venture-kapital, som er nødvendig for etableringen af ydedygtige infrastrukturer på telekommunikationsområdet.

4.1.2. Liberaliseringen er allerede en realitet for visse markedssegmenters vedkommende (f.eks. mobil- og satellitkommunikation og alternative infrastrukturer), men udviklingen kræver, at de nationale myndighedsorganer råder over tilstrækkelige ressourcer, har den fornødne uafhængighed samt koordinerer indsatsen indbyrdes. På denne baggrund bifalder ØSU, at Kommissionen skønner det nødvendigt at indføre en telekommunikationsregulerende funktion på EU-plan, som begrænser de nationale regelgiveres beføjelser.

4.1.3. ØSU bemærker, at Kommissionen ikke på nuværende tidspunkt ser sig i stand til at forudsige, hvilke tjenesteydelser der vil være et marked for, men at den især koncentrerer sig om at analysere hindringerne for udviklingen af nye tjenesteydelser og navnlig elektronisk handel.

4.1.4. For at sikre sammenhængen i det indre marked foreslår Kommissionen (jf. pkt. 2.7 ovenfor) et direktiv om lovgivningsgennemsigtighed vedrørende informationssamfundsrelaterede tjenesteydelser. ØSU vil behandle dette forslag i en anden udtalelse.

4.1.5. ØSU konstaterer, at Kommissionen er i gang med at undersøge problemet om manglende sammenhæng mellem de gældende lovgivninger som følge af den nye udfordring i forbindelse med den teknologiske konvergens. ØSU undrer sig over, at Kommissionen kan tale om en »ny udfordring« i sin behandling af spørgsmålet om konvergens mellem telekommunikationen og den audiovisuelle sektor, da dette allerede fra starten var ét af de afgørende spørgsmål — som i øvrigt også ØSU pegede på i sin udtalelse om »Europa på vej mod informationssamfundet«.

4.1.6. ØSU konstaterer, at Kommissionen er ved at udarbejde forslag, som skal sikre privatliv, fortrolighed og elektronisk autentificering.

ØSU opfordrer Kommissionen til hurtigt at foreslå sådanne beskyttelsesmidler; i modsat fald kunne det befrygtes, at den almindelige forvirring på lovgivningsområdet vil få overgangen den 1. januar 1998 til at finde sted i en tvivlrådig atmosfære.

4.1.7. ØSU konstaterer, at SMV efter Kommissionens opfattelse er af afgørende betydning for bl.a. udviklingen af det nye marked for multimedieindhold. Det minder i den forbindelse om sine betænkeligheder ved visse svagheder, som det gav udtryk for i sin udtalelse om INFO 2000-programmet, navnlig i pkt. 4.3.4: »Hvis Kommissionen ... specielt ønsker at fremme de små og mellemstore virksomheder, må den også formidle dem konkrete data, for det er utænkeligt, at små og mellemstore virksomheder, som ikke råder over de fornødne midler til sådanne analyser, skulle kaste sig ud i omkostningskrævende projekter uden at vide, om der er et marked for dem.«

ØSU hæfter sig ved den betydning, som Kommissionen tillægger INFO 2000-programmet i forbindelse med indholdsindustrien; ØSU henviser til konklusionerne i sin udtalelse om INFO 2000 fra december 1995, hvori det nok tilsluttede sig programmets målsætninger uden forbehold, men samtidig pegede på svaghederne ved den globale finansiering, navnlig i pkt. 5.3: »... ØSU (finder) imidlertid, at det foreslåede program har visse svagheder; der er ikke overalt lagt en klar linje, og aktionsområdet er ikke nøje defineret«. ØSU undrer sig i øvrigt over, at INFO 2000 i den foreliggende meddelelse knyttes sammen med den audiovisuelle sektor, idet det primært vedrører udgivervirksomhed.

4.1.8. ØSU konstaterer, at Kommissionen lægger stor vægt på standardisering, og henviser til sin mere specifikke udtalelse om dette emne, som er under udarbejdelse.

4.2. Investering i fremtiden

4.2.1. ØSU bifalder, at Kommissionen i sin meddelelse understreger betydningen af livslang videreuddannelse

dels med henblik på en forbedring af undervisning og uddannelse og dels for at sikre en bæredygtig udvikling.

4.2.2. ØSU noterer sig Kommissionens ønske om i højere grad at opfylde industriens og samfundets behov ved at koncentrere F&U-indsatsen om emner af almen interesse, som afspejler brugerbehovene. Dette harmonerer med en række af ØSU's egne prioriterede målsætninger og må derfor bifaldes.

4.2.3. ØSU udtrykker tilfredshed med, at Kommissionen har taget initiativ til udarbejdelsen af en hvidbog om »Almen uddannelse og erhvervsuddannelse — undervise og lære — på vej mod det kognitive samfund«, og vil i en særskilt udtalelse tage nærmere fat på grønbogen om »Liv og arbejde i informationssamfundet — mennesket i centrum«. ØSU noterer sig Kommissionens generelle bemærkning om, at den voksne arbejdsstyrkes kvalifikationer risikerer at blive forældede; ØSU påpeger, at det i sine tidligere udtalelser tit og ofte har fremhævet behovet for at sikre borgernes uddannelse.

4.2.4. ØSU konstaterer, at Forum for Informations-samfundet — som anført af Kommissionen i meddelelsens pkt. 2.2, litra b), andet afsnit — har peget på nødvendigheden af at udvikle uddannelsessystemet og på de økonomiske konsekvenser heraf.

ØSU bifalder Kommissionens offentliggørelse af handlingsplanen om »Læring i informationssamfundet« og noterer sig Kommissionens påpegnings af, at det er nødvendigt at oprette offentlige og private partnerskaber med et væsentligt bidrag fra den private sektor.

ØSU er klar over, hvor vigtigt det er at indføre de nye kommunikations- og informationsteknologier i skoler og uddannelsesinstitutioner af enhver art, og ønsker en målrettet EU-aktion, der kan bidrage til, at ungdommen forberedes tilstrækkeligt på fremtidens nye udfordringer.

4.2.5. ØSU noterer sig den positive indvirkning, som IT (InformationsTeknologi) kan få på udnyttelsen af ressourcer — Kommissionen nævner fx trafikstyring og erhvervslivets arbejdsformer — hvorved en bæredygtig udvikling fremmes. Samtidig hæfter det sig dog ved den risiko for en »bagslagseffekt«, som Forum for Informationssamfundet har peget på, og som Kommissionen beskriver nærmere i meddelelsens pkt. 2.2, litra c), tredje afsnit.

4.3. Mennesket i centrum

4.3.1. ØSU bifalder Kommissionens ønske om, at de nye teknologier skal være til gavn for alle borgere overalt i EU, og at forbrugerbeskyttelsen i den forbindelse skal tilgodeses.

ØSU tilslutter sig ligeledes Kommissionens tanker om at fremme brugen af tjenester med henblik på bekæmpelse af den sociale udstødelse, som visse befolkningsgrupper — der allerede nu er kendte — er blevet eller er på vej til at blive ofre for, og som der nu sættes navn på. Specielt drejer det sig bl.a. om personer, som af forskellige grunde ikke arbejder (arbejdsløshed, førtidspensionering osv.), om lavindkomstgrupper, om handicappede og om ældre medborgere, hvortil kan føjes andre grupper.

4.3.2. Adgangen til informationstjenester er en fundamental udfordring for informationsfundet.

ØSU peger på nødvendigheden af at udvikle infrastrukturer, som effektivt kan sikre denne adgang.

4.3.3. Med hensyn til adgangen noterer ØSU, at pligten til alment tjenesteudbud allerede omfatter adgang til on-line-tjenester. Det udtrykker imidlertid bekymring over det faktum, at de nødvendige investeringer ikke foretages i samme tempo overalt i EU.

4.3.4. ØSU konstaterer, at Kommissionen ønsker at inddrage forbrugerrepræsentanter i såvel standardiserings- som høringsprocessen for bl.a. at udvikle mere brugervenlige teknologier og fremme forbrugerundervisningen og -uddannelsen.

4.3.5. ØSU mener, at den offentlige sektor bør råde over veludviklede net med henblik på at sikre en effektiv kommunikation på alle myndighedsniveauer overalt i EU. Det udtrykker ønske om, at Kommissionen i særlig grad er opmærksom på dette spørgsmål.

4.3.6. Den kulturelle mangfoldighed og mediepluralismen betegner en uvurderlig rigdom for Europa og bør opretholdes. I den forbindelse må den audiovisuelle industri og spørgsmålet om ophavsret tillægges særlig betydning. Det gælder derfor om at sætte de nødvendige tiltag i værk for at bevare denne rigdom.

4.4. Den globale udfordring tages op

4.4.1. ØSU er klar over, at det er nødvendigt i høj grad at inddrage landene i Central- og Østeuropa og at bistå EU's nabolande i Middelhavsområdet med at tage informationsfundets udfordringer op.

Efter ØSU's mening haster det med at få fastlagt et grundlæggende regelsæt på verdensplan, hvis der skal etableres ligevægtige relationer. ØSU vil derfor opmærksomt følge WTO's forhandlinger om liberaliseringen af basistelekommunikationen.

4.4.2. ØSU understreger, at det er nødvendigt at inddrage ikke blot EU's nabolande, men også tredjelande, som halter bagud i udviklingen af informations-

fundet, således at de mest ugunstigt stillede lande får mulighed for at deltage i informationsfundet; i modsat fald vil kløften mellem rige og fattige lande blive stadig dybere.

5. Konklusioner

5.1. ØSU skal gentage sin bekymring over beskæftigelsesudviklingen i informationsfundet. Det agter at vende tilbage til dette fundamentale spørgsmål i sin udtalelse om grønbogen om »Liv og arbejde i informationsfundet — mennesket i centrum«. Under alle omstændigheder mener ØSU, at de foreliggende analyser ikke giver grund til at føle nogen særlig tryghed hverken med hensyn til de fremtidige beskæftigelsesudsigter eller selve udviklingen i arbejdsmarkedsrelationerne; der er ingen grund til at tro, at arbejdet vil blive retfærdigt fordelt i fremtiden.

5.2. Hvis EU ønsker at opnå en retfærdig fordeling af velstanden og af adgangen til information, knowhow, tjenesteydelser og kultur, gælder det om at tage de gigantiske udfordringer op, som Kommissionen nu har peget på.

Efter ØSU's mening er disse udfordringer af central betydning, og det er ikke muligt at finde en løsning gennem en enkelt høring. Der er tale om en dynamisk proces, som kræver løbende evaluering. ØSU frygter, at markedsliberaliseringen vil blive gennemført i et uens tempo med EU's forskellige tiltag, hvilket risikerer at afføde utallige skævheder, ikke mindst i social henseende.

5.3. ØSU finder det afgørende vigtigt at tilpasse informationsfundet efter borgernes behov — og ikke omvendt. Især må man være opmærksom på de grupper i fundet, som allerede nu er hægtet af IT, og som risikerer at blive det i endnu højere grad fremover; det drejer sig om mennesker, som af forskellige grunde ikke er i arbejde, førtidspensionister, personer, som har taget orlov for at passe børnene, mens de er små, de arbejdsløse, de ældre og folk med lave indkomster, ikke at forglemme dem, som allerede burde være i gang med en videreuddannelse; der er med andre ord tale om personer i meget forskellige situationer, som ikke lader sig sammenligne, men under alle omstændigheder drejer det sig om store grupper, som for enhver pris må tilgodeses, hvis man vil undgå social fragmentering og udstødelse. Desuden er det nødvendigt at medtænke og fastlægge uddannelsesprogrammer for bestemte kategorier af arbejdstagere, herunder de selvstændige »fjernarbejdere«, og gøre sig overvejelser om, hvordan SMV-ansattes uddannelsesprogrammer kan finansieres.

5.4. ØSU bifalder Kommissionens initiativ i retning af at ajourføre handlingsplanen inden udgangen af 1996, men påpeger samtidig, at hvis tidsplanen for

liberaliseringen skal kunne holde, må EU give absolut prioritet til de spørgsmål, som bliver rejst i grønbogen om »Liv og arbejde i informationssamfundet«, i ØSU's udtalelser om samme emne samt i gruppen af højtstående eksperter og i Forummet for Informationssamfundet. I modsat fald bliver det stadig vanskeligere at undgå en tvedeling af samfundet.

ØSU opfordrer Kommissionen til at igangsætte de analyser og initiativer, som er absolut påkrævede for at kunne integrere alle borgere i et informationssamfund, som står til tjeneste for mennesket og ikke omvendt.

5.5. Efter ØSU's opfattelse må man hurtigst muligt reagere på de betænkeligheder, som er blevet fremført med hensyn til den nødvendige lovgivningsramme for fuldstændig liberalisering på telekommunikationsområdet; især bør man tage fat på problemerne om konvergen- sen mellem telekommunikation og den audiovisuelle sektor, sikkerhed i informationstransmissionen og beskyttelsen af privatlivet. Af ganske særlig betydning er omfanget af det almene tjenesteudbud, dets finansiering og dets udvidelse til også at omfatte adgangen til informationssamfundets net.

På baggrund af konvergen- sen mellem de audiovisuelle telesektorer, telekommunikation og udgivelsesvirksom- hed bør spørgsmålet om mediekoncentration lovregule- res, før der tages skridt til yderligere liberalisering.

Hvis ikke disse spørgsmål på forhånd bliver klargjort, vil overgangen til fuldstændig liberalisering på telekom- munikationsområdet efter ØSU's opfattelse uundgåeligt ødelægge chancen for en vellykket integration af alle borgere i informationssamfundet.

5.6. ØSU opfordrer derfor Kommissionen til at give disse sociale og samfundsmæssige hensyn topprioritet og til at foretage en evaluering af de foranstaltninger, som konkret må træffes for at undgå en skærpelse af de sociale forskelle mellem EU's borgere.

Det er ØSU's ønske, at lovgivningsrammen bliver fastlagt, før telekommunikationsmarkedet liberaliseres fuldstændigt, og ØSU bifalder Kommissionens tanke om inden årets udgang at udarbejde en justeret og ajourført handlingsplan.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 3528/96 om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod luftforurening«, og
- »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om ændring af forordning (EØF) nr. 2158/92 om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod brande«⁽¹⁾

(97/C 66/19)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 11. september 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede at overdrage det forberedende arbejde til Seppo Ilmari Kallio som hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, enstemmigt følgende udtalelse.

ØSU godkender begge forordningsforslag med forbehold af nedenstående bemærkninger.

fremover fremmes gennem en udbygning af informationssystemet. Dette informationssystem har også stor betydning for overvågnings- og forskningsindsatsen.

1. Indledning

1.1. ØSU fastslår, at det er nødvendigt at videreføre begge forordninger for at nå de tilstræbte mål. Der må navnlig tages hensyn til skovens lange livscyklus i forbindelse med opnåelsen af målene med forordningen om beskyttelse mod luftforurening.

1.2. ØSU støtter sig i det følgende til sin egen udtalelse fra 1992 om den første forlængelse af forordningerne. Derudover har ØSU kunnet danne sig et aktuelt billede af de europæiske skoves tilstand på grundlag af årlige rapporter om skovens tilstand i Europa og undersøgelser af resultaterne af forskningen i skovbrande.

1.3. ØSU fastslår,

- at EF-aktionen til beskyttelse af skovene mod luftforurening er i overensstemmelse med EF's landbrugspolitiske mål og ligeledes falder fint i tråd med målene for det femte EF-program for politik og handling i forbindelse med miljøet og bæredygtig udvikling, som blev vedtaget i 1993. Desuden er aktionen væsentlig for EU's overholdelse af sine internationale forpligtelser (Rio-konferencen i 1992),
- at den hjælp, der ydes medlemsstaterne i forbindelse med deres indsats for at beskytte skove mod brande, bliver koncentreret om risikozoner; hér skal EF-samarbejdet om bedre brandbeskyttelsesordninger

2. Generelle bemærkninger

2.1. Skove har central betydning for bevarelse af den økologiske ligevægt, især ved deres indflydelse på jordbunden og dens frugtbarhed, vandressourcer, klimaet og dyre- og planteverdenen. Disse beskyttelsesfunktioner, som skove har, er ligeledes en vigtig forudsætning for at kunne opretholde de dyrkede landbrugsarealers frugtbarhed på lang sigt.

2.2. Skovens økonomiske betydning ligger i produktionen af fornyelige råstoffer samt i skabelsen af arbejdspladser i skovbrugs- og træsektoren. Endvidere nyder andre erhvervssektorer såsom turist- og fritidssektoren godt af skovens tiltrækningskraft. Ud over den forst-mæssige udnyttelse af skove, som foregår, skabes de nødvendige infrastrukturer for disse aktiviteter.

2.3. Skove er en vigtig udviklingsfaktor for EU på grund af deres væsentlige økologiske, økonomiske og sociale funktioner.

2.4. ØSU ser derfor i de europæiske skove ressourcer af strategisk betydning, hvis bevarelse nødvendiggør en integreret strukturpolitik, som ligeledes må ses i sammenhæng med det bidrag, EU må yde for at beskytte økosystemet og sikre en bæredygtig udvikling på verdensplan.

2.5. Der må i EU's politik tages passende hensyn til de europæiske skoves betydning for mennesker og deres miljø, økonomien og landskabet. Desuden må

⁽¹⁾ EFT nr. C 268 af 14. 9. 1996, s. 7-8.

skovbruget gives incitament, således at skovene sikres varig beskyttelse og en udvikling, der er tilpasset de lokale forhold.

2.6. ØSU har med tilfredshed noteret sig, at også Europa-Parlamentet siden 1992 har beskæftiget sig intensivt med spørgsmålet om bevarelse og udvikling af skove og skovmæssige ressourcer (studie EUROFOR 1994, initiativsag 1996).

2.7. ØSU noterer sig med tilfredshed det koordinerede arbejde, Den Stående Skovbrugskomité udfører på såvel EU-plan som på verdensplan.

2.8. ØSU bifalder endvidere Kommissionens planer om at nedsætte et rådgivende udvalg for skovbrug.

3. Særlige bemærkninger til EF-aktionen til beskyttelse af skovene mod luftforurening

3.1. ØSU bifalder de rapporter om skovenes tilstand, som FN's økonomiske kommission for Europa (FN/ECE) og Europa-Kommissionen har offentliggjort siden 1992. Det fremgår ganske vist af disse, at trods regionale forbedringer er skaderne på skovene generelt set taget til på europæisk plan.

3.2. Endvidere fastslås det med tilfredshed, at et stigende antal lande deltager i de nationale og transnationale undersøgelser af skovenes tilstand (level I), og at de undersøgelser af kronernes tilstand, der blev gennemført i perioden 1991-1995, er blevet suppleret med undersøgelser af jordbund og kemiske analyser af nåle og blade.

3.3. ØSU ser ligeledes med tilfredshed på oprettelsen af et EF-dækkende net af permanente observationsområder (level II), hvor der gennemføres mere intensive undersøgelser. I lyset af overvågningsresultaterne vil man forsøge at belyse den komplicerede sammenhæng mellem skader på skove og luftforurening.

3.3.1. Det skal nævnes, at de første resultater fra de permanente overvågningsområder først vil foreligge i 1997. For at kunne påvise klare tendenser må man imidlertid undersøge skovenes tilstand i mindst ti år til, eftersom visse undersøgelser kun gennemføres hvert femte eller tiende år.

3.3.2. Der foregår et snævert EU-samarbejde om forarbejdning af information fra den intensive overvågning, harmonisering af målemetoder samt konstant informationsudveksling og -sammenligning med andre forskningscentre på internationalt plan.

3.3.3. Målet for det intensive overvågningsprogram nås bedst, hvis mange lande deltager deri. Derfor bør de allerede aktive lande fortsat støttes og interesserede lande bør tilskyndes til at deltage.

3.4. Af nogle nationale rapporter fremgår det, at skader på skove opstår som følge af en række vidt forskellige faktorer, der indvirker på skove i et kompliceret samspil. Man bør fremover foretage mere indgående analyser af disse biotiske og abiotiske faktorer indvirkning på skovenes vitalitet samt af deres gensidige påvirkning. Man bør derfor efter ØSU's mening sørge for, at der også kan ydes EF-støtte til foranstaltninger vedrørende sådanne skadelige faktorer.

4. Særlige bemærkninger til EF-aktionen til beskyttelse af skovene mod brande

4.1. EF-foranstaltningerne til beskyttelse af skovene mod brande vil kun være hensigtsmæssige, hvis de gennemføres inden for rammerne af en sammenhængende skovbrugspolitik. Denne politik bør på europæisk plan være et led i en udviklingspolitik for landdistrikterne generelt, således som det nævnes i Cork-erklæringen⁽¹⁾. Beskyttelsen af skovene mod brande er af stor betydning for den fysiske planlægning.

4.2. Der udtrykkes megen tilfredshed med det informationssystem for skovbrande, der er blevet oprettet på basis af en pilotundersøgelse⁽²⁾, og som for tiden dækker mange provinser i de sydlige medlemsstater, da det forbedrer grundlaget for den hidtidige utilstrækkelige viden om brandårsager.

4.2.1. Det fastslås, at der gennem de sidste 10 år har kunnet konstateres en forbedret effektivitet for medlemsstaternes — og dermed Den Europæiske Unions — foranstaltninger til beskyttelse af skovene mod brande. De afbrændte arealer er faldende, og den enkelte brands gennemsnitsstørrelse samt den tid, der går, inden brandslukningsmidlerne bringes i anvendelse, er faldende. Der er ganske vist grund til bekymring over den markante stigning i antallet af brande. Eftersom over 50 % af brandårsagerne er ukendte, er det nødvendigt at styrke forskningen i brandårsager. Det ville også være på sin plads at analysere socio-økonomiske aspekter såsom jordens udnyttelse, flugten fra landet, turisme osv.

4.3. Det fastslås, at 60 % af de brandtruede områder er privat ejede. Da disse skove af naturbestemte grunde er lidet rentable, især i Sydeuropa, er de EU-medfinansierede, omkostningsintensive foranstaltninger til beskyttelse mod brande i private skove berettigede,

⁽¹⁾ Europæisk konference om udvikling af landdistrikterne Cork, Irland, 7.-9. november 1996.

⁽²⁾ Europa-Kommissionen: Skovbrande i den sydlige del af EU. Pilotprojekt som forberedelse til oprettelsen af EF's informationssystem for brande. Bruxelles 1996.

da sådanne foranstaltninger ikke ville kunne finansieres på anden måde. Den foreslåede udvidelse af budgetrammen for den forlængede periode er passende.

4.4. Som et supplement til EF-interventionen bør der arbejdes på at få udarbejdet egnede, nationale og

regionale planer for skovbrugsforanstaltninger til mindske af brandes indvirkning på bestanden af skove.

4.5. ØSU henviser også i denne forbindelse til betydningen af Den Stående Skovbrugskomité og det planlagte rådgivende skovbrugsudvalg i GD VI, der kan fungere som vertikale informationskanaler mellem regioner, medlemsstater og Kommissionen.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »De nye teknologiers konsekvenser for beskæftigelsen«

(97/C 66/20)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede på mødet den 21. februar 1995 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »De nye teknologiers konsekvenser for beskæftigelsen«.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede på mødet den 21. december 1995 under henvisning til forretningsordenens artikel 19, stk. 1, at nedsætte et underudvalg, som skulle forberede ØSU's arbejde.

Underudvalget vedtog et forslag til udtalelse den 11. oktober 1996. Vasco Cal var ordfører; Giannino Bernabei og Roger Ramaekers medordførere.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på den 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 80 stemmer for, 5 imod og 5 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. Det Økonomiske og Sociale Udvalg afholdt i oktober 1995 en særlig plenarforsamling om beskæftigelsessituationen. Der blev her behandlet forskellige udtalelser⁽¹⁾, som var forberedt af de ØSU-sektioner, der havde ansvaret for de spørgsmål, som blev debatteret i EU's institutioner. Udtalelserne havde det til fælles, at de alle omhandlede indvirkningerne på beskæftigelsen (se specialbrochuren).

1.2. Denne initiativudtalelse har til formål at udvide, ajourføre og uddybe de emner, som blev debatteret, og

specielt se på virkningerne af indførelsen af ny teknologi samt på beskæftigelsen. Dette emne er udførligt behandlet i forskellige internationale instanser og i EU-organer. Her skal særligt fremhæves OECD's nylige studie om »Teknologi, produktivitet og jobskabelse«, Europa-Kommissionens grønbog om informationsfundet⁽²⁾, rapporterne fra den rådgivende gruppe vedrørende konkurrenceevne⁽³⁾, fra forummet om informations-

⁽²⁾ KOM(96) 389 endelig udg.

⁽³⁾ Rådgivende gruppe nedsat af Kommissionen i februar 1995 efter anvisninger fra det europæiske topmøde i Essen. Gruppen består af 13 sagkyndige, som repræsenterer private og offentlige banker, storvirksomheder og interessegrupper; formænd er C.A. Ciampi, fhv. italiensk premierminister og fhv. direktør for den italienske centralbank, og en fast repræsentant fra Kommissionen.

⁽¹⁾ EFT nr. C 18 af 22. 1. 1996, s. 37, 42, 54, 68, 74 og 83.

samfundet⁽¹⁾ og fra ekspertgruppen om informations-samfundet⁽²⁾. Andre studier og rapporter, som ØSU har udtalt sig om eller som det er ved at afgive udtalelse om (hvidbogen om almen uddannelse og erhvervsuddannelse — på vej mod det kognitive samfund, grønningen om innovation⁽³⁾), eventuelt meddelelsen om distancearbejde osv.), har behandlet disse spørgsmål, hvilket tydeligt viser, hvor aktuelle og vigtige de er.

1.3. ØSU er ikke til sinds at gentage undersøgelser og diskussioner, men vil blot udtale sig om de mest relevante spørgsmål og bidrage med henstillinger og forslag, som rettes til de ansvarlige beslutningsorganer i Den Europæiske Union, og som tillige kan tjene til at udvide drøftelserne i de samfunds- og erhvervsorganisationer, som er repræsenteret i ØSU.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Det er et faktum — det har økonomer accepteret og historien vist indtil begyndelsen af 1970'erne — at produktivetsforøgelse på lang sigt har været en afgørende faktor bag vedvarende økonomisk vækst, højere løn, højnet levestandard og større beskæftigelse. Men især siden midten af 1970'erne, hvor den økonomiske vækst i Europa og i USA var lavere end i efterkrigstiden, har man stillet det spørgsmål, hvorfor produktivetsstigningen næsten er ophørt, ikke mindst da det er den fremherskende opfattelse, at den teknologiske udviklingstakt blev øget i denne periode, og især i de sidste ti år (informations- og kommunikationsteknologier, bioteknologi, nye materialer, energiteknologier).

2.2. Der er fremført forskellige forklaringer på dette »produktivetsparadoks«: fejlagtig og problematisk måling af økonomiske fænomener, såsom produktivitet,

forholdet mellem makroøkonomiske vilkår og innovationsprocessen, samt det forhold, at vore dages erhvervs- og samfundsmodeller ikke er gearret til at kunne drage fuld fordel af de nye teknologiers potentiale. I en makroøkonomisk sammenhæng, hvor væksten i den endelige efterspørgsel er taget af, sammenlignet med tidligere, og hvor den erhvervsaktive befolkning er fortsat med at stige, har resultatet bl.a. været en stigning i arbejdsløsheden, herunder især langtidsarbejdsløsheden, arbejdsløsheden blandt ufaglærte og arbejdsløsheden blandt unge, som søger deres første job.

2.3. Opfattelserne af den fremtidige udvikling er forskellige. På den ene side er der dem, som vurderer, at de nuværende ændringer er så radikale og kvalitativt set forskellige fra de hidtidige ændringer, at det er nødvendigt med en helt ny indstilling til den måde, arbejde og indkomst fordeles på. På den anden side er der andre, som vurderer, at den nuværende skævhed mellem arbejdskraftudbud og -efterspørgsel er midlertidig og at de nuværende arbejdspladsløstgørelser, som skyldes indførelse af nye teknologier, især informations- og kommunikationsteknologier, vil blive efterfulgt af et opsving i beskæftigelsen, bl.a. i nye sektorer og aktiviteter. I begge tilfælde erkendes det, at virkningen på jobskabelsen ikke vil optræde automatisk, og at der nu er behov for både makroøkonomiske og mikroøkonomiske initiativer, som stiller sig mere positivt til økonomisk vækst og jobskabelse, hvilket Europa-Kommis-sionens hvidbog er et nyligt eksempel på.

2.4. Tidligere spredte de teknologiske ændringer sig langsomt og var begrænset til visse af økonomiens sektorer. Dette indebærer, at de arbejdspladser, som gik tabt i én sektor, kunne opvejes af jobskabelse i andre sektorer (typiske eksempler herpå er, at landbrugets arbejdskraft gik over til industrien, og at fremstillingssektorens arbejdskraft gik over til tjenesteydelser). I vore dage er det imidlertid sådan, at nye, prisbillige teknologier spreder sig hurtigt til alle sektorer af det økonomiske liv og til næsten samtlige samfundslivets områder.

2.5. Teknologier indføres i langsommere tempo i Europa end i andre mere dynamiske dele af verden og er ikke fulgt op af den stigning i investeringerne, som forhen var med til at udligne arbejdspladstabet. Selv om afkastet af investeringer i Den Europæiske Union igen er nået op på de historiske niveauer fra 1960'erne, fokuserer investeringerne i EU fortsat på rationalisering frem for på ekspansion.

2.6. De spekulative finansielle investeringers stigende omfang, som understøttes af kapitalens frie bevægelig-

(1) Forum om »Informationssamfundet«: rådgivende gruppe, som holdt sit første møde i Bruxelles den 13. juli 1995 under forsæde af Martin Bangemann. Forummet udgøres af 125 medlemmer, som er personligt udpegede og som repræsenterer brugerne af nye tjenesteydelser (virksomheder, offentlige tjenester, forbrugersammenslutninger, SMV, erhverv), interessegrupper (fagforeninger, arbejds-giversammenslutninger, universiteter, familiesammenslutninger), indholdsog tjenesteydelsesleverandører (forlag, radio- og tv-sendere osv.), netoperatører, fabrikanter af udstyr og institutioner (Europa-Parlamentet, ØSU, Regionsudvalget, kommissæren for dataydelser, regionale og lokale myndigheder).

(2) Gruppe af højtstående eksperter, som beskæftiger sig med sociale og samfundsmæssige aspekter af informations-samfundet. Den rådgivende gruppes eksperter er udvalgt i forståelse med kommissærene for socialpolitik, informations-samfundet, forskning og uddannelse, det indre marked og regionalpolitik.

(3) EFT nr. C 212 af 22. 7. 1996.

hed, og som muligvis er mindre risikobetonede, og i nogle medlemslande muligvis er underlagt mere gunstige beskatningsvilkår, kan også have virket dæmpende på de produktive investeringer.

2.7. Udviklingen af en ny kultur er derfor grundlæggende, både når det gælder udbud og efterspørgsel, og vil kræve deltagelse fra både arbejdsgiver- og lønmodtagerside, uddannelsessektoren og de offentlige myndigheder, hvilket indebærer en positiv tilgang til den dynamiske vekselvirkning mellem vækst, teknologi og beskæftigelse. Der må tilvejebringes en god sammenhæng mellem fornuftig planlægning og optimal udnyttelse af menneskelige ressourcer, som er de vigtigste midler til udvikling, samt en socioøkonomisk udviklingsmodel, som fremmer en positiv indstilling til teknologi og til de globale konkurrencemæssige udfordringer, således at man nedbringer usikkerheden og skaber incitamenter til igangsættelse og faglig dygtighed. Europas fremtid og dets rolle i verden beror på dets konkrete evne til at skabe en innovativ kultur: kultur er fremtidens strategiske ressource, som vil blive afgørende for Europas konkurrencemæssige fordele i forhold til andre store områder i verden.

2.8. På det mikroøkonomiske plan erkendes det, at opdelingen mellem faglært og ufaglært arbejdskraft gradvist er ved at ændre sig til en opsplitning i en kreativ, aktivt arbejdende arbejdskraft på den ene side og en rutinebetonet, overvåget arbejdskraft på den anden. Også beskæftigelsesstrukturen er inde i store ændringer, med et fald i antallet af heltidsansatte og ansatte med kontrakt på ubestemt tid, og en stigning i antallet af deltidsansatte og ansatte med tidsbegrænset kontrakt. Endvidere bliver flere selvstændige.

2.9. Den tiltagende ulighed mellem arbejdstagerne, som har vist sig gennem de seneste årtier, har også beroet på en forværring af de ufaglærtes forhold og den større efterspørgsel efter faglærte, som besidder ny viden. Denne nye efterspørgsel har for en dels vedkommende skyldtes større krav til kvalifikationer og viden i kølvandet på den teknologiske innovation. Den har imidlertid også været en følge af det større konkurrencebetingede pres, som skyldes globaliseringen af produktionen, den internationale samhandel og direkte udenlandske investeringer.

2.10. De nye teknologier kan i høj grad udvide den enkeltes rolle i produktionsprocessen, men de kan også gøre arbejdstageren mere sårbar over for ændringer i den måde, arbejdet tilrettelægges på. Der findes tilfælde, hvor der sågar er tale om fald i de krævede kvalifikationer.

2.11. Selv i fremstillingsvirksomheder i i-landene, går hovedparten af personaleudgifterne i stadig stigende grad i retning af funktioner, som ikke hænger direkte sammen med produktionsmæssige aktiviteter (forskning, design, markedsføring, overvågning, finansiering, uddannelse, management og informationsteknologier). Udgifterne til det direkte produktionsrelaterede personale er faldet i relative tal og tegner sig i nogle tilfælde for mindre end en fjerdedel af de samlede personaleudgifter.

2.12. Som følge heraf omfatter industrivirksomheder flere og flere tjenesteydelser (enten internt i virksomheden eller udenfor, via eksterne leverandører), og den sektor, som leverer tjenesteydelser til virksomheder, er i stadig ekspansion. Disse organisatoriske ændringer finder sted sideløbende med udviklingerne i managementteori («total quality management», «just in time», «kaizen», «lean production»).

2.13. Formidlingen af resultaterne af forskning og udvikling kan øge de økonomiske fordele. Hvor dette førhen kom til udtryk i produktivitetstigninger, som følge af indkøb af nyt produktionsudstyr, ses virkningen i dag tydeligere i servicesektoren, hvor der benyttes informations- og kommunikationsteknologier. Det bør fortsat være en prioritet at yde støtte og tilskyndelse til F&U og til udformning af nye produkter og processer, men der bør lægges større vægt på at formidle teknologien ud til hele erhvervslivet og til alle regioner i EU samt på at udnytte tanker og processer, som allerede er velkendte og veludviklede.

2.14. Virksomhedernes organisation og størrelse er også ved at ændre sig: vi har bevæget os fra en fase, hvor storvirksomhederne hævdede sig i kraft af stordriftsfordele, til en epoke, hvor de mindre og mellemstore virksomheder kommer til at spille en stor rolle for både produktion og innovation og for jobskabelse; og der forudses nu en styrkelse af »udvidede« virksomheder, som er organiseret i samarbejdsnetværker omkring informationssystemer, hvor der er tale om sameksistens mellem enheder med forskellig kulturbaggrund.

2.15. For at kunne udnytte de nye teknologier mere effektivt og for at kunne konkurrere bedre i en global økonomi udvikler virksomhederne en mere koncentreret organisation omkring deres kerneaktiviteter («core activities»), med mere decentraliserede styringsstrukturer, med en bredere kompetencefordeling og med krav til arbejdskraften om nye, større og mere alsidige kundskaber.

2.16. Akkumulering af viden inden for virksomhederne får stadig større betydning for deres konkurrenceevne.

Innovation er den proces, hvorved ny viden omdannes til nye produkter og produktionsprocesser. I hvilken udstrækning teknologierne udnyttes, afhænger således af den viden, en virksomhed har indsamlet, og af evnen til at tilrettelægge udnyttelsen af denne viden.

2.17. Selv om det er velkendt, at faglig uddannelse bidrager til at øge arbejdstagernes samlede viden, er nogle virksomheder tilbøjelige til ikke at investere i sådan uddannelse, fordi ønsket om kortsigtet rentabilitet får dem til at skære i omkostningerne, herunder specielt dem, som først giver resultater på længere sigt. I en OECD-undersøgelse nævnes det sågar som en investeringshæmmende faktor, at uddannede arbejdstagere kan »rekrutteres af andre virksomheder«.

2.18. Fortalerne for ekstern fleksibilitet (virksomheders mulighed for at afskedige og ansætte alt efter behovet for arbejdskraft) og fortalerne for intern fleksibilitet (hvor sigtet er at værne om knowhow og den indsamlede viden), har forskellige opfattelser af behovet for fleksibilitet. Flere nylige eksempler tyder på, at virksomheder, som går ind for større intern end ekstern fleksibilitet, har lettere ved at udligne konjunkturudsving, fordi de har bedre muligheder for at reagere hurtigt på dem.

2.19. De beskæftigelsesmæssige virkninger af nye teknologier afhænger også af den måde, hvorpå interessekonflikter i storvirksomheder løses mellem aktionærerne (på dette punkt får investeringsfonde stadig større betydning), ledelsen (særligt de tekniske medarbejdere), kunderne, leverandørerne (hvis indflydelse er stigende som følge af ovennævnte netværksaktiviteter) og arbejdstagerne.

2.20. Holdningen til de igangværende ændringer og deres indvirkning på beskæftigelsen, arbejdet, adgangen til viden, lovgivningen, kulturen, myndighederne, uddannelse, uligheder, udelukkelse og etik giver ikke blot anledning til forhåbninger, men også til frygt, især blandt de økonomisk set mest sårbare og mest ustabile grupper.

2.21. I en overgangsfase mellem to modeller, hvad samfundsstruktur og økonomisk organisation angår, må der nødvendigvis være en periode med intens politisk debat. Hvis denne foregår på ansvarlig vis, vil den være af umådelig nytte, hvis der med held skal banes vej for teknologiske og samfundsmæssige ændringer og befæstes en ny etik, som er forenelig med virksomhedernes sociale ansvar og med en social markedsøkonomi.

2.22. De nye teknologier og teknologiernes spredning inden for alle økonomiske og samfundsmæssige aktivite-

ter fremskynder de hurtige ændringer, som foregår i samfundet: ændringer i demografi og i henseende til markeder, samfundsstrukturer og værdier. Informationssamfundet eller det, der betegnes som videnssamfundet (som får et nyt teknologisk grundlag med alle informationsteknologierne), er ved at antage form, og de sociale og kulturelle aspekter kan ikke holdes adskilt fra de tekniske og økonomiske aspekter.

3. Henstillinger og vigtige forslag

3.1. Det er nødvendigt at tilvejebringe forudsætningerne for at udvide den demokratiske debat om den samfundsmodel, der formår at sikre de bedste vilkår for fuld udnyttelse af de nye teknologier som reaktion på menneskers voksende, forskelligartede behov.

3.1.1. For at sikre den bedste overgang fra det nuværende postindustrielle samfund til videnssamfundet er det nødvendigt, at de politiske magthavere fremmer en så bred debat som muligt om de aktuelle spørgsmål, for at få ændringsprocessen i gang, for at forbedre accepten heraf samt for at foregribe og mindske dens negative konsekvenser.

3.1.2. De forskellige aspekter af det samfund, som er ved at tage form, er analyseret indgående — voksende digitalisering, virtual reality, multimedier, en opsplittet samfundsstruktur, netværksfunktioner, integration af teknologier, permanent produkt- og procesinnovation, økonomiske realtids-transaktioner, direkte kontakter mellem producenter og forbrugere, markedsglobalisering. Den måde forandringerne sker på får dybtgående konsekvenser, bl.a. for ændringerne på arbejdsmarkedet og for de stadig større forskelle i indkomster, viden og aktiviteter.

3.1.3. Den sociale samhørighed, bevarelse af den kulturelle og institutionelle mangfoldighed og den teknologiske effektivitets forenelighed med livskvaliteten er noget, som er helt nødvendigt for at sikre en bæredygtig udvikling på lang sigt.

3.1.3.1. Den sociale samhørighed har, således som det erkendes i OECD's rapport, udover sin egen værdi også en stor økonomisk værdi, og den måde, hvorpå »vinderne« kan kompensere »taberne« i forandringsprocessen, bør debatteres og løses.

3.1.3.2. Ressourcernes og innovationssystemernes forskelligartethed forbedrer effektiviteten. Det er nødvendigt at sikre, at én enkelt kultur ikke får overherredømmet, og at de indbyrdes forbindelser mellem de forskellige systemer og kulturer bidrager til at styrke synergieffekten på globalt plan.

3.1.3.3. Centrale aspekter i denne debat er overgangen fra samfundsaccept af de teknologiske ændringer til arbejdsmarkedsparternes samråd om disses indførelse og samfundskontrol med disses virkninger samt formulere-

ringen af de nye behov for at skabe et bedre levemiljø og mulighederne for at tilpasse sig forandringerne, takket være de nye teknologier.

3.2. Det erkendes stadig oftere, at undervisning og uddannelse er de forhold, som bedst kan fremme identifikation, integration, social fremgang og selvrealisering; disse er nøgelfaktorerne til lige muligheder.

3.2.1. I videnssamfundet, hvor strømmen og mængden af information er stadig stigende, hvor de teknologiske og økonomiske ændringer tager til, og hvor arbejdets karakter og produktionens og tjenesteydelsernes organisering ændrer sig, er det nødvendigt at tilvejebringe forudsætningerne for at forberede befolkningen på at varetage dens ansvar og på at handle mere selvstændigt.

3.2.2. Det er nødvendigt at ændre udbudet og samtidigt at gøre de endelige brugere og forbrugere opmærksomme på de nye muligheder for at undgå en forværring af den »teknologiske arbejdsløshed«. Som den rådgivende gruppe vedrørende konkurrenceevne erkendte det: »overgangen til informationssamfundet vil blive hurtigere og meget lettere, hvis den teknologiske udvikling følges op af øget efterspørgsel«⁽¹⁾.

3.2.3. Det er nødvendigt at tilpasse uddannelsessystemets metoder og indhold for at kunne foregribe de nødvendige kundskaber og at kunne drage nytte af det potentiale, som de nye teknologier indebærer, for at gøre de negative følger så små som muligt og de positive følger så store som muligt.

3.2.4. Uddannelse af lærere og andre undervisere er særlig vigtig, fordi unge på nogle felter føler sig mere fortrolige med de nye teknologier end dem, der skulle være deres læremestre. Forbindelsen mellem skole og arbejdsplads kan i denne sammenhæng fungere som en vigtig katalysator. Det er også nødvendigt at tildele budgetmidler, som står mål med denne prioriterede opgave.

3.2.5. Erhvervsuddannelsen skal ikke længere blot skue tilbage, men må rette blikket frem mod nye roller, nye opgavedelinger og nye ansvarsbeføjelser. Erhvervsuddannelse skal ikke opfattes som en udgift, der supplerer investeringer i nyt udstyr, men som en integrerende del af den organisatoriske tilpasningsproces; dette forudsætter færdigheder, såsom evne til gruppearbejde, problemløsning og planlægning.

3.2.6. Livslang uddannelse og løbende erhvervelse af færdigheder er vigtig for at undgå, at der opstår en kløft mellem dem, der ved noget, og dem, der ingenting ved,

mellem dem, som kan reagere effektivt, og dem, der lider under konsekvenserne og skubbes til side.

3.3. Den offentlige sektors rolle må nyvurderes og ajourføres på baggrund af behovet for at skabe de infrastrukturer, som er nødvendige for udvikling og anvendelse af nye teknologier, herunder især informations- og kommunikationsteknologier, og for at sikre, at de hurtigt formidles ud til hele erhvervslivet. De seneste års nedgang i det offentlige investeringer, kan gøre det vanskeligt atter at komme op på de nødvendige niveauer. Konkretisering af programmet for transeuropæiske net er afgørende for at sikre sammenhængende moderne infrastrukturer på europæisk plan.

3.3.1. I de offentlige politikker for forskning og teknologisk udvikling på nationalt og EU-plan bør man i højere grad støtte forskningen på felter af almen interesse, såsom uddannelse, sundhed, miljø og på områder af blandet offentlig/privat interesse, såsom transport, kommunikation, energi og bymiljø. Man bør imødekomme samfundets behov og have øje for erhvervslivets konkurrenceevne og opretholdelsen af arbejdspladser.

3.3.2. De mål for industriel konkurrenceevne, som forsknings- og udviklingsprogrammerne har prioriteret, bør søge at modsvare en eventuel stigende efterspørgsel i samfundet og muliggøre en stadig forbedring af nye produkter, systemer og tjenester.

3.3.3. Den offentlige og private sektor som helhed kan gennem samordnede infrastrukturinitiativer og samordning af forsknings- og udviklingsprogrammer bidrage til at sætte skub i innovationsprocessen. Men den offentlige sektor kan også med sine offentlige indkøb skabe bedre forudsætninger for innovationsudviklingen.

3.3.4. Den offentlige sektor øver også indflydelse på skabelsen af den regulerende ramme, som virksomhederne opererer indenfor, især gennemførelsen af det indre marked. Den må bidrage til i så vid udstrækning som muligt at formulere strategiske alternativer, som virksomhederne må informeres om i god tid.

3.3.4.1. FTU-politikken på nationalt og EU-plan må bygge på værktøjer, som kan forudsige og informere om teknologiske og beskæftigelsesmæssige scenarier med henblik på en samordnet, konsekvent udvikling af en ramme for hurtig udveksling af oplysninger om både beskæftigelse og teknologisk udnyttelse, på basis af europæiske netværkssystemer. Disse teknologiske og beskæftigelsesmæssige scenarier skal sætte forskerne i stand til at fastlægge FTU-prioriteter ved brug af en

(1) Rapport fra juni 1995, pkt. IV.2. — definition af en strategi.

»bottom-up«-indfaldsvinkel. Endvidere bør forskerne samordne deres egen forskningsindsats med integrerede projekter på europæisk plan.

3.4. Specielt inden for produktion, forskning, udvikling og forvaltning af menneskelige ressourcer er virksomhedernes organisering foregået relativt langsomt. Det fremgår af forskellige undersøgelser, at disse forsinkelser i innovationsprocessen, når der er tale om virksomheders og den offentlige sektors organisering, er forklaringen på, at den hurtige teknologiske udvikling ikke har ført til en væsentlig stigning i den samlede produktivitet.

3.4.1. De øgede konkurrencekrav og udviklingen af managementbegreber må udnyttes til at strømline de komplekse og bureaukratiske ledelsesstrukturer, integrere planlægnings- og implementeringsprocesser, gøre »design« kredsløbet hurtigere, mere effektivt og bedre gearret til at lette organiseringen af produktion og service, eliminere urentable aktiviteter, forbedre kvaliteten, afkorte leveringstider og begrænse udgifter samt gøre produktion og tjenester mere fleksible for derigennem bedre at reagere på ændringerne på de stadig mere globale markeder, etablere langsigtede forbindelser med leverandører og kunder og dermed bidrage til en global forbedring af virksomhedsnetværkenes kvalitet.

3.4.2. Bestræbelserne på at indføre nyt udstyr og sørge for faglig uddannelse har nok sat virksomhederne i stand til at reagere bedre, men har ikke haft tilsvarende indvirkning på den samlede produktivitet. Dette gælder især i de tilfælde, hvor bestræbelserne ikke er fulgt op af gennemgribende ændringer i organisation og ledelse.

3.4.3. Der findes mange årsager til lakunerne i processen til omlægning af arbejdets organisering. En sådan proces kræver en stærk ledelse, som kan skabe en fornemmelse af arbejdets vigtighed og derigennem motivere de ansatte. En sådan ledelse må bygge på en åben og realistisk analyse af de mindre positive aspekter. Man bør sætte skub i samarbejdet inden for en gruppe, som er tilstrækkelig stærk, når det gælder information, viden, anseelse og menneskelige relationer, samt præsentere en vision af en fremtidig organisation, som kan skabe motivation og som er logisk, men som ikke indeholder forvirrende eller uforenelige tanker. En sådan ledelse bør kunne overbevise folk om, at forandringer er mulige og at de bør arbejde for disse mål, således at de er indstillet på at bringe ofre på kort sigt. Ledelsen bør benytte enhver tilgængelig kanal for at kommunikere med medarbejderne. Hindringerne for forandringsprocessen bør overvindes på en måde, som er socialt acceptabel. Der bør planlægges synlige forbedringer, men man bør ikke hvile på laurbærrerne for hvert opnået fremskridt, men tværtimod gøre sig klart, at processen er langvarig. Slutteligen bør ledelsen sørge for, at forandringerne indprentes i virksomhedens organisationskultur, og at de gøres til en integreret del af værdierne og adfærden inden for organisationen.

3.5. Både de organisatoriske forandringer, de nye teknologiers karakteristika og de nye konkurrencevilkår forudsætter nye forhold på arbejdspladsen, hvor arbejdstagerne ikke nøjes med at udføre de foreskrevne arbejdsopgaver som hidtil, men også skal kunne tage initiativer og træffe beslutninger. De ansattes evne til fuldt ud at udnytte ny teknologi kreativt og til hurtigt og fleksibelt at reagere på markedsændringer, afhænger også af, hvor motiverede og engagerede de er.

3.5.1. At anvende ny teknologi for at styrke »Taylor«-modellen og henvise de ansatte til underordnede, rutinemæssige opgaver, er teknisk muligt og er sket i mange virksomheder. Men på lang sigt har denne indfaldsvinkel bevirket, at man ikke har formået at drage nytte af de nye forhold, ligesom den strider mod bestræbelserne på at skabe flere faglærte arbejdspladser.

3.5.2. En anden model, som er mere fremtidsorienteret og som beror på, at man udnytter teknologiske og organisatoriske innovationer, hvor arbejdstagerne kan kombinere teknisk viden med økonomiske beregninger, hvor de ikke blot udbygger deres alsidige kundskaber, men også udfører forskelligartede arbejdsopgaver (problemanalyse, vedligeholdelse og reparation af maskiner) samt besidder kundskaber i planlægning, har vist sig at give bedre resultater.

3.5.3. Teoretisk set findes der flere metoder til at afgøre, hvilken model en virksomhed eller en servicevirksomhed skal benytte, og der findes flere muligheder for at fastlægge reglerne for arbejdets nye organisering, men den metode, som svarer bedst til den europæiske sociale model, består i samråd, samordning og forhandling med arbejdstagernes repræsentanter. Ved hjælp af en social dialog på de forskellige niveauer er det muligt at overvinde modstanden mod forandringer, at skabe alternative fremtidsperspektiver og at knytte uddannelse sammen med forandringer i arbejdets og ledelsens organisering.

3.6. En fremskyndelse af vekselvirkningen mellem teknologi, vækst og beskæftigelse indebærer risiko for at skærpe den sociale og regionale udelukkelse. Der er derfor behov for aktive tiltag til støtte for de dårligt uddannede arbejdstagere og til unge førstegangsjobsøgende, idet disse grupper er de økonomisk set mest sårbare og dem, som især risikerer langtidsledighed.

3.6.1. Kampen mod udelukkelse bør styrkes i mindre gunstigt stillede regioner, hvis beliggenhed i yderområder forværres yderligere af manglen på strukturer og infrastruktur, som er koblet sammen med netværker i resten af Den Europæiske Union, samt af teknologiske uligheder, som er langt større end de økonomiske

uligheder. Den teknologiske udvikling skal derfor omfatte flere niveauer — regionalt, nationalt og EU — hvor der sideløbende med højteknologier kan udvikles en teknologi på et bredt grundlag, som tillige kan fremme udviklingen i industrisektorer med lavere teknologisk indhold, men som er afhængige af avancerede produk-

tionsprocesser, da de ellers ikke vil kunne klare sig i den skærpede internationale konkurrence. I tråd med prioriteringen af den økonomiske og sociale samhørighed inden for EU, bør EU's FTU-politik samordnes med strukturfondenes indsats, således at der opnås størst mulig indbyrdes samvirke.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

- »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg«, og
- »Kommissionens forslag til Rådets forordning (EF) om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter«

(97/C 66/21)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 17. oktober 1996 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de ovennævnte emner.

ØSU henviste det forberedende arbejde til Rudolf Strasser som hovedordfører.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 340. plenarforsamling af 27. og 28. november 1996, mødet den 27. november 1996, med 95 stemmer for, 4 imod og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Indledning

1.1. *Begrundelse for udbygningen af de gældende ordninger*

1.1.1. Der er opstået stor foruroeligelse over europæisk oksekøds og oksekødsprodukters sikkerhed, ikke blot i hele EU, men også i en række tredjelande, der traditionelt importerer europæisk oksekød.

1.1.1.1. Dette har medført en i nogle tilfælde drastisk nedgang i efterspørgslen og et prisfald, der er gået økonomisk hårdt ud over landmændene i EU og over kvæg- og kødbranchen i EU og i tredjelande.

1.1.1.2. De ofte utilstrækkelige, for at ikke at sige helt manglende oplysninger om kødets oprindelse og kvalitet har gjort folk endnu mere ængstelige og øget

tilbagegangen i forbruget yderligere. Kød er et yderst følsomt produkt, og derfor må der indføres nye ordninger for at forbedre identifikationen og dermed udbygge begrebet »kvalitet«. De europæiske forbrugere vil i sidste instans vide, hvad det er, de køber.

1.1.2. Det er vigtigt, at finde frem til en hurtig og især klar ordning for identifikation af kød og kødprodukter for at undgå, at EU's fælles landbrugspolitik igen bliver kaldt en »fiasko«. Der vil blive sat spørgsmålstegn ved samtlige foranstaltninger, der iværksættes for oksekødssektoren, hvis ikke forbrugernes behov for sikre produkter samtidig opfyldes.

1.1.2.1. Kvægavlerne i EU opfylder de højeste produktionsstandarder i verden i henseende til naturlige metoder og oksekøds kvalitet. Dette må også komme til udtryk via en klar og forståelig identifikationsordning.

1.1.2.2. En række produktsikkerhedskrav, som ikke alle vedrører det konkrete tilfælde, må imødekommes ved udformningen af en ny identifikationsordning. Desuden må der tages hensyn til, at der i de enkelte medlemslande findes vidt forskellige traditioner og former for handel og afsætning af oksekød.

1.1.3. Der findes allerede en række EU-bestemmelser om identifikation af levnedsmidler. De er imidlertid blevet både sparsomt og utilstrækkeligt anvendt i markedsføringen af kød. De nødvendige fremskridt kan tilsyneladende ikke opnås uden forordninger, som fastsætter obligatoriske minimumskrav for identifikation af oksekød.

1.1.4. Den fremgangsmåde, Kommissionen foreslår, er efter ØSU's mening inkonsekvent. De foreslåede omfattende, og til dels besværlige, obligatoriske ændringer i ordningen for identifikation af dyr står i kontrast til den frivillige karakter, identifikationen af kød skal have. Begrundelsen for denne fremgangsmåde forekommer ikke overbevisende og man kan risikere ikke at nå det i og for sig ønskværdige mål.

1.1.5. Efter ØSU's mening er der andre grunde, der taler for en omfattende identifikationsordning for kvæg og oksekød. Ligevægten på det europæiske kvægmarked har i nogle år været skrøbelig. Oksekødbruget, som er et afgørende parameter for markedets funktionsevne på lang sigt, har i årevis været faldende. Kvægcyklen betyder, at der i 1996 og i de kommende år igen må forventes en stigning i produktionen.

1.1.6. De forpligtelser, der er indgået under GATT/Uruguay-runden, omhandler en reduktion af eksportrestitutionerne og de subsidierede eksportmængder og begrænser i stigende omfang EU's mulighed for at styre markedet. Bilaterale og unilaterale EU-forpligtelser om import af levende kvæg (lette og tunge kalve, bjergkvægracer) og oksekød (high quality beef, oksekød til forarbejdning) er et vigtigt element i EU's handelspolitik, men har også gjort det sværere at få løst vanskelighederne på EU's kvægmarked. Denne problematik er blevet skærpet på dramatisk vis med BSE-krisen, uden at landmændene eller kødbranchen kan lægges til last herfor.

1.1.7. I modsætning til andre tillids- og afsætningskriser inden for kødsektoren må der ifølge forskellige prognoser på mellemlang sigt frygtes en nedgang i oksekødforbruget på op til 15 % af det hidtidige normalforbrug, hvis der ikke træffes effektive modforanstaltninger. Dette skyldes BSE-krisens komplekse karakter og det forhold, at det endnu ikke er tilstrækkeligt undersøgt, om sygdommen kan overføres til mennesker; vedvarende negativ dækning i medierne gør ikke problemet mindre.

1.1.8. Oksekødforbruget kan kun blive normalt igen, hvis der iværksættes en række foranstaltninger:

- konsekvent udryddelse af årsagerne til BSE,
- fjernelse af alle problematiske dyr fra markedet,
- videreførelse og udbygning af de løbende forskningsprogrammer,
- en hurtig forbedring af identifikationen af kvæg og oksekød og en konsekvent omsættelse i praksis:
 - identifikation af dyr på ethvert trin,
 - mulighed for sporing af dyret i handelsledet,
 - anvendelse af mere sikre mærkningsordninger for oksekød i detailledet.

1.1.9. ØSU anerkender derfor principielt Kommissionens bestræbelser for via fremlæggelse af to forordningsforslag hurtigt at etablere et EU-grundlag for en forbedring af identifikation af kvæg og mærkning af oksekød og oksekødsprodukter.

1.2. Uomtvistelige målsætninger

1.2.1. Landbrugsministrene slog på deres møde i Rådet i april og september 1996 til lyd for indførelsen af en bedre identifikationsordning for kvæg og oksekød.

1.2.2. Den Europæiske Faglige Samarbejdsorganisation (EFS) behandlede i sin udtalelse af 7. juni 1996 indgående følgerne af BSE-krisen og krævede en række foranstaltninger iværksat. For EFS er det særligt vigtigt at genvinde forbrugernes tillid.

1.2.3. ØSU har i sin udtalelse om »Krisen omkring bovin spongiform encephalopati og dens mangfoldige konsekvenser i Den Europæiske Union«⁽¹⁾ (10.-11. juli 1996) krævet indført et »dyrepass« som grundlag for en klar og udførlig forbrugerinformation. Hertil hører også ifølge ØSU, at producentorganisationerne tager skridt til at fremme afsætningen af klart identificeret og klassificeret kød, så forbrugerne får sikkerhed for produkternes kvalitet, oprindelse og handelsværdi.

2. Kommissionens forslag til Rådets forordning om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg

2.1. Indledende bemærkninger

Videreharmoniseringen af identifikationsbestemmelserne for kvæg må hilses velkommen. Tilstrækkelig sikker-

⁽¹⁾ EFT nr. C 295 af 7. 10. 1996.

hed ved identifikationen af levende dyr må være et led i en omfattende identifikationsordning. Man må imidlertid sikre sig, at nye ordninger nemt kan anvendes i de enkelte medlemsstater, og der må tages hensyn til eksisterende identifikationsordninger. Man må undgå at overbebyrde kvægavlere og kvæghandlere for at sikre sig en accept af ordningen fra starten.

2.1.2. Da der foregår en livlig handel med levende dyr på det indre marked og med tredjelande, er det nødvendigt at supplere det gældende direktiv 92/102/EØF for at fremme harmoniseringen og forbedre ledsagedokumenterne.

2.1.3. Der må dog nøje skelnes mellem:

- den ØSU-støttede forbedring af registreringen af levende kvæg og mærkning af oksekød, der er nødvendig for varigt at genskabe forbrugernes tillid og for at forbedre kontrollen med smitsomme sygdomme og
- en unødvendig forøgelse af det administrative arbejde og skærpelse af forsigtighedsforanstaltninger i det integrerede system for forvaltning og kontrol, som ikke er af relevans for identifikation af kød.

2.2. Bemærkninger til de enkelte punkter

2.2.1. ØSU bifalder de foreliggende forslag til forordning, men gør dog opmærksom på, at der i forhold til de tidligere bestemmelser i direktiv 92/102/EØF er tale om en væsentlig fornyelse på området for identifikation og registrering af brugsdyr i landbruget. Alligevel forekommer dette at være den bedste måde til at sikre en hurtig og ensartet gennemførelse af de foreslåede bestemmelser.

2.2.2. Eftersom den nugældende forordning allerede er en væsentlig bestanddel af det integrerede system for forvaltning og kontrol, må tidshorisonten for implementeringen af nye bestemmelser fastsættes, således at de enkelte medlemsstater kan omsætte dem i praksis på tilfredsstillende vis. Man må i forbindelse med den planlagte ordning også sikre, at den bliver let at anvende for landmændene, og at udgifterne pr. dyr bliver begrænsede.

2.2.3. ØSU opfordrer til, at der i den foreslåede forordning anvendes de samme begreber som i direktiv 92/102/EØF.

2.2.4. Det er en god idé at gå over til en ordning med et øremærke i begge ører, da dette vil gøre

identifikationen sikker og varig. Der bør imidlertid tilstræbes en glidende overgang, så kun dyr, der fødes efter forordningens ikrafttræden, skal mærkes i begge ører.

2.2.5. Det fremgår ikke af artikel 3, hvilke andre parter end Kommissionen og de kompetente myndigheder, der skal sikres adgang til de oplysninger, som indsamles under den nye ordning. For at genoprette forbrugernes tillid må forbrugerorganisationerne, som de har tillid til, have adgang (uden at der kan trues med regler om databeskyttelse) til de informationer, der er lagret i systemet. Definitionen af »særlig interesse« må ikke kunne anvendes til at holde forbrugerorganisationerne udenfor.

2.2.6. Indførelsen af et obligatorisk pas for hvert dyr og opbygningen af databaser, som forudsat i artikel 3 er et vigtigt skridt i springen af et dyr.

2.2.6.1. Hvert enkelt dyr må løbende kunne spores. M.h.t. artikel 5, stk. 3 i forordningen anser ØSU det dog ikke for nødvendigt:

- at hver flytning af et dyr straks skal meldes til den centrale database, og at oplysningen skal være tilgængelig til enhver tid med det resultat, at databasen skal indeholde en liste over alle flytninger af hvert dyr begyndende med flytningen fra oprindelsesbedriften,
- at dyrepasset til enhver tid skal indeholde de samme oplysninger.

For at mindske det administrative arbejde burde man derfor undersøge, om det nødvendige mål ikke kan nås hvis hver flytning af et dyr efter dets fødsel blot anføres i et pas, og registrering i den centrale database først foretages, når dyret slagtes eller transporteres til et andet medlemsland eller et tredjeland.

2.2.7. Identifikationen af et dyr senest 30 dage efter fødslen eller før det for første gang bringes i handlen — som det sker nu — burde også være tilstrækkeligt for denne ordning.

2.2.8. Udstedelsen af det pas, som de kompetente myndigheder i henhold til artikel 6 skal foretage senest 7 dage efter brugerens meddelelse om dyrets fødsel, vil volde vanskeligheder i praksis, da mange kalve i nogle tilfælde allerede markedsføres tidligere.

Det bør også være muligt for brugeren selv at udstede pas under tilsyn af de kompetente myndigheder. Fristerne for indgivelse af oplysninger til de kompetente myndigheder i henhold til artikel 7 må være praktisk gennemførlige.

3. Forordning om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter

3.1. Indledning

3.1.1. ØSU godkender principielt det foreliggende forslag til en forordning om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter. Forbrugerne ønsker i stigende grad ikke blot at blive oplyst om produkternes oprindelse, men også om opfædningsmetoden, fodringen eller miljørelevante aspekter. ØSU mener, at forslaget kan imødekomme det informationsbehov, mange forbrugere har, samt yde et vigtigt bidrag til at få genskabt forbrugernes tillid til europæisk oksekød.

3.1.2. I den nuværende krise er salget af oksekød og forbrugertilliden faldet mindre på markeder med mærkebaserede ordninger, som giver forbrugerne klare oplysninger om kødets oprindelsesregion. Også de steder, hvor der hidtil har været et specielt tillidsforhold mellem forbrugeren og slagteren som følge af en særlig personlig rådgivning og omfattende information om oksekødet, har man hurtigt kunne rette op på en eventuel nedgang i forbruget.

3.1.3. ØSU er overrasket og yderst skuffet over, at Kommissionens forslag ikke gør oprindelsesmærkning af oksekød obligatorisk. De hidtidige forslag til en løsning af krisen samt de eksisterende tekniske muligheder gør det muligt at indføre en generel, obligatorisk oprindelsesmærkningsordning. I betragtning af de anstrengelser, der gøres for at forbedre identifikationen og registreringen af levende dyr, ville den eneste logiske løsning være at indføre en sådan ordning.

3.1.4. Det ville være for simpelt at sige, at forbrugerne alene via deres købsafgørelse skal bestemme, i hvilket omfang identifikationen i sidste instans finder sted. Der er risiko for, at en frivillig identifikationsordning snarere vil gøre markedsaktørerne mindre villige til at deltage i en sådan på grund af de betingelser, der skal opfyldes. Kun en obligatorisk ordning kan sikre, at tilliden genskabes på lang sigt.

3.1.5. Manglen på identifikationsordninger, som sikrer sammenhængen mellem dyr og slagtekrop, vil, i henhold til den foreliggende tekst, tendere mod at der gives færre oplysninger om kvalitative kendetegn såsom oprindelse og opfædning.

3.1.6. Med dette udgangspunkt går ØSU ind for, at det foreliggende forslag fra Kommissionen skal tilstræbe et nyt mål, nemlig indførelse af:

— en generel forpligtelse til identifikation af slagtekroppe,

— obligatorisk identifikation af fersk oksekød hele vejen igennem til den endelige forbruger.

3.1.6.1. Det er af stor værdi at få indført enkle ordninger, som gør den praktiske gennemførelse af obligatorisk identifikation af fersk kød overskuelig, som ikke pålægger de økonomiske aktører yderligere omkostninger, og som gør det muligt for alle markedsaktører, især slagtere, at deltage i disse ordninger uden at blive påført store byrder. ØSU går ind for en generel forpligtelse til identifikation af slagtekroppe. Dermed vil der også opnås et væsentligt fremskridt i retning af frivillig identifikation af oksekødsprodukter.

3.1.6.2. For fersk køds vedkommende vil der således blive skabt et vigtigt grundlag, for at man uden store vanskeligheder kan indføre obligatorisk identifikation ved salg på stedet. Ved salg af uemballeret kød og køddele kan identifikationen så se anderledes ud end ved emballeret kød, hvor mærkning ikke er noget problem.

3.1.6.3. ØSU er af den opfattelse, at identifikationen af forarbejdede oksekødsprodukter godt kan være frivillig. Med obligatorisk identifikation af slagtekroppe, vil der ligeledes være skabt en vigtig forudsætning for frivillig identifikation af forarbejdede produkter.

3.1.6.4. For at forbrugerne kan have tillid til en sådan ordning må myndighederne eller andre uafhængige kontrolinstanser foretage i det mindste en stikprøveliggende kontrol.

3.1.6.5. ØSU mener, at man for fersk kød bør begrænse sig til nogle få vigtige oplysninger for at opnå accept af ordningen:

— dyrets oprindelsesland samt identitet,

— kategori (tyr, kviekalv osv.),

— slagteri.

3.1.6.6. Derudover bør det være muligt at anvende yderligere, frivillige identifikationselementer. Her skal især nævnes mærkebaserede programmer for kød (især programmer med regional oprindelsesgaranti for lokale racer eller »kontrollerede oprindelsesregioner«) og yderligere oplysninger i henhold til artikel 5 i Kommissionens forslag (såsom opfædningsmetoder, f.eks. på græsmarker).

3.1.7. Den fleksible fremgangsmåde, der er blevet valgt m.h.t. mærkningens omfang, må hilses velkommen, eftersom den er afstemt efter de enkelt medlemsstaters behov og bidrager til objektiv information om oksekød. Bestemmelserne om de nationale kompetente myndigheders godkendelse af specifikationer (eller snarere tilladelse) bør fastholdes.

3.1.8. Medtagelse af import fra tredjelande er ligeledes et vigtigt skridt og bifaldes.

3.2. Bemærkninger til de enkelte punkter

3.2.1. En nøje definition af »mærkning« er yderst vigtig. I artikel 1 tales der om »detaljeret mærkning af oksekød eller oksekødsprodukter på salgsstedet«. Artikel 2 går videre og anfører »forbrugerinformation på salgsstedet«. Begrebet »mærkning« bør defineres nøje.

3.2.1.1. ØSU antager, at det på linie med grunddirektivet om mærkning af levnedsmidler (79/112/EØF) er den mere omfattende definition, der gælder. ØSU mener, at »mærkning« omfatter forhåndsmeddelelse om et bestemt produkt, prissættelse og/eller identifikation på salgsstedet i henhold til direktiv 84/450/EØF harmonisering af bestemmelserne om vildledende reklame.

3.2.2. Det ville være nyttigt, om gennemførelsesbestemmelserne præciserede, i hvilken udstrækning de kompetente myndigheder, som skal godkende specifikationen, skal holde sig til de »foranstaltninger, der skal træffes for at sikre nøjagtigheden af oplysningerne«, jf. artikel 3, stk. 1, andet led. Det er vigtigt, at

mærkningsordningen gennemføres effektivt uden unødvendige meromkostninger. Det er desuden yderst vigtigt, at de til rådighed stående midler hovedsagelig anvendes til at gennemføre stikprøvekontrollen for således at sikre, at de handlende reelt opfylder de krav, som de anfører på papiret.

3.2.3. Under alle omstændigheder er det nødvendigt, at en statslig autoriseret, uafhængig kontrolinstans foretager en yderligere kontrol af ordningen for sikring af kødets oprindelse.

3.2.4. Ud over de identifikationsfaktorer, der er nævnt i artikel 5, bør det være muligt at anføre bestemte mærker eller kvalitetscertifikater for dermed at samle de relevante oplysninger.

3.2.5. De sanktionsforanstaltninger, der omtales i artikel 7 (tilbagekaldelse af godkendelse eller fastsættelse af yderligere krav) bør suppleres med effektive instrumenter på nationalt plan, især for den obligatoriske del af identifikationen, for at forhindre misbrug og vildledning af forbrugerne.

Bruxelles, den 27. november 1996.

Tom JENKINS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg
